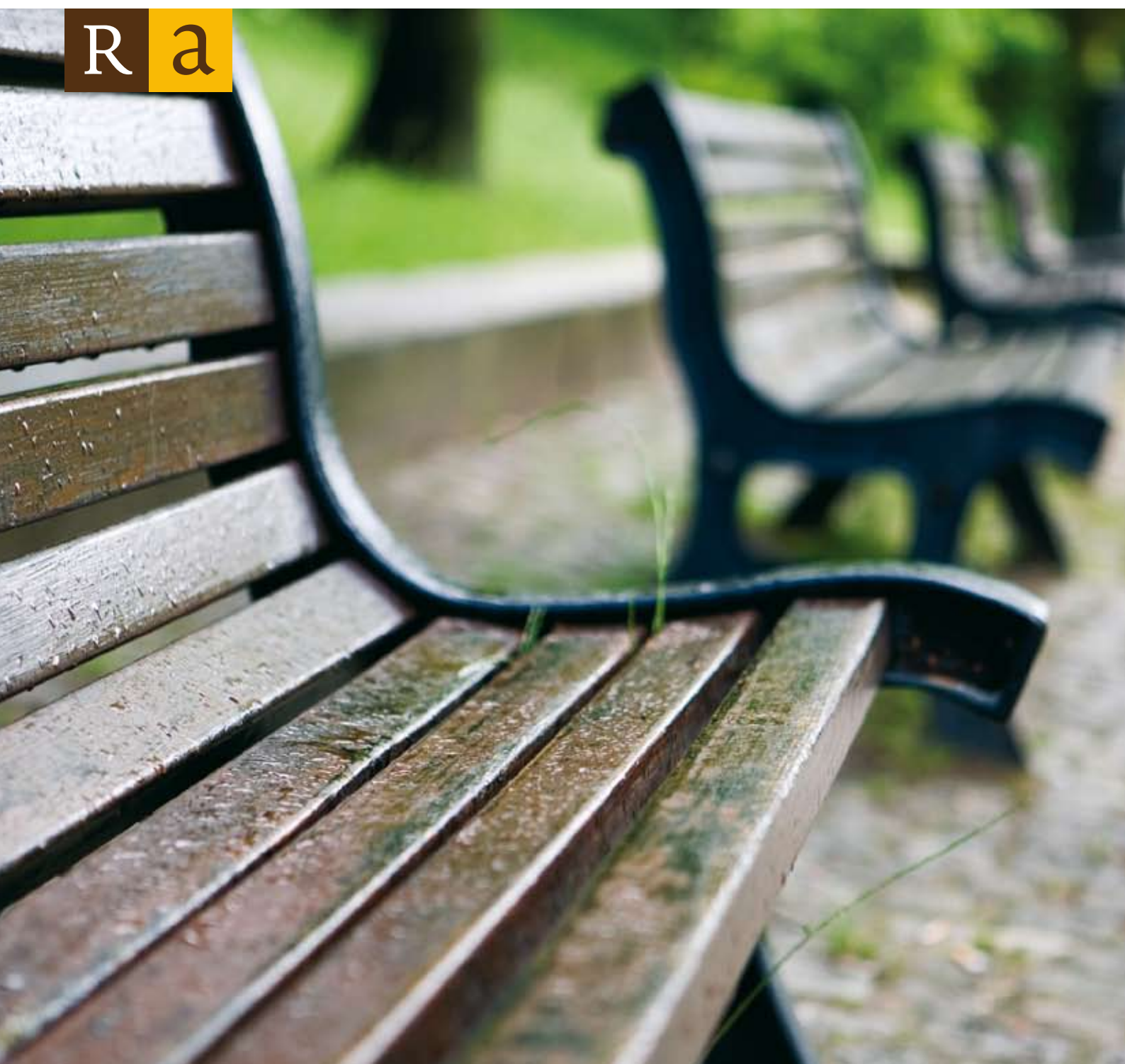

InrichtingsPlan Openbare Ruimte stadsdeel Oud-West

januari 2007

Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam

InrichtingsPlan Openbare Ruimte stadsdeel Oud-West

januari 2007

Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam

Inhoud

Voorwoord 5

Samenvatting 7

1 Inleiding 11

1.1 Aanleiding Onderzoek 11

1.2 Openbare Ruimte in Oud-West Nader Beschouwd 12

1.3 Probleemstelling en Normenkader 15

1.4 Onderzoeksaanpak 16

1.5 Leeswijzer 17

2 Beleid, Uitvoering en Effecten op Stadsdeelniveau 19

2.1 Beleid en Doelen 21

2.2 Uitvoering 27

2.3 Prestaties en Effecten 30

2.4 Conclusie Beleid, Uitvoering en Effecten op Stadsdeelniveau 44

3 Uitvoering en Effecten op Straatniveau 47

3.1 Woonstraat: Potgieterstraat 47

3.2 Bijzondere Plek: Da Costaspeelstraat 49

3.3 Bijzondere Plek: Staringplein 52

3.4 Conclusie Uitvoering en Effecten op Straatniveau 56

4 Kaderstelling en Controle Stadsdeelraad 57

4.1 Kaderstellende en Controlerende Rol Stadsdeelraad 57

4.2 Informatievoorziening 66

4.3 Conclusie Kaderstelling en Controle Stadsdeelraad 67

5 Conclusies en Aanbevelingen 69

5.1 Hoofdconclusie 69

5.2 Deelconclusies 70

5.3 Aanbevelingen 72

6 Bestuurlijk Reactie en Nawoord 75

6.1 Inleiding 75

6.2 Reactie dagelijks bestuur stadsdeel Oud-West 75

6.3 Nawoord Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam 77

Bijlage 1 – Programma-Akkoord 2002 -2006 ‘Ruimte voor Iedereen’ 79

Bijlage 2 – Normenkader en Toetsaspecten 83

Bijlage 3 – Visie op de Inrichting van de Openbare Ruimte 85

Bijlage 4 – Geïnterviewde Personen 87

Bijlage 5 – Lijst van Afkortingen en Begrippen 89

Eindnoten 91

Voorwoord

“Het is de bedoeling dat met het IPOR een meetbare kwaliteitsslag wordt gemaakt.”

“Rustiger en fraaier stedenbouwkundig ontworpen straatbeeld waarin belemmerende en overbodige obstakels verwijderd worden, duurzame materialen gebruikt worden en rekening wordt gehouden met minder validen. Handhaving is daarbij belangrijk.”

(Citaten Programma-akkoord 2002 – 2006 ‘Ruimte voor Iedereen’)

Aan de leden van de stadsdeelraad Oud-West

Met genoeg bied ik u hierbij ons rapport ‘InrichtingsPlan Openbare Ruimte stadsdeel Oud-West’ aan. Hiermee brengen wij als Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam ons eerste onderzoek uit dat specifiek op één van de stadsdelen is gericht, zoals dit is opgenomen in ons onderzoeksprogramma 2006.

Het onderzoek betreft een onderwerp waar alle bewoners van en bezoekers aan het stadsdeel Oud-West direct mee te maken hebben: de inrichting van straten, pleinen en de beplanting. Niet voor niets is zo’n onderwerp met betekenis voor het dagelijks leven van bewoners en gebruikers inzet geweest van het programmakoord ‘Ruimte voor iedereen’ in de vorige bestuursperiode.

Met het InrichtingsPlan Openbare Ruimte (IPOR) wilde het stadsdeelbestuur een impuls geven aan de verbetering van de kwaliteit van de openbare ruimte. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de aanleg van ruimere stoepen, speelstraten en groen, het plaatsen van fietsenrekken en het opheffen van parkeerplaatsen op de openbare weg. Het stadsdeel beoogde bovendien bij de (her)inrichting bewoners te betrekken, om daarmee aan de wensen van de gebruikers tegemoet te kunnen komen.

De rekenkamer is nagegaan of het bestuur van het stadsdeel Oud-West de beloften uit het programakoord heeft weten waar te maken.

Voor dit onderzoek heeft de rekenkamer in hoofdzaak gebruik gemaakt van informatie binnen het stadsdeel Oud-West, zowel bij het bestuur en het ambtelijk apparaat van het stadsdeel, alsmede bij bewoners en gebruikers. Daarnaast heeft de rekenkamer gebruik gemaakt van informatie over de inrichting van de openbare ruimte van partijen buiten het stadsdeel. De rekenkamer is allen die een bijdrage hebben geleverd aan dit onderzoek, door het verstrekken van informatie, het voeren van een gesprek of het leveren van commentaar, erkentelijk voor hun medewerking.

Het onderzoek werd verricht door: drs. J. de Groot, drs. J. van Leuken (projectleider) en mw. drs. D. van der Wiel.

Dr. V.L. Eiff
Directeur Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam

Samenvatting

De Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam onderzocht in de periode juni 2006 tot en met december 2006 de uitvoering van het InrichtingsPlan Openbare Ruimte in stadsdeel Oud-West. De volgende probleemstelling stond daarbij centraal:

Zijn de prestaties en effecten zoals beoogd met het InrichtingsPlan Openbare Ruimte gerealiseerd?

I Hoofdconclusie

De rekenkamer concludeert dat de kerndoelen die met het IPOR waren beoogd zijn gerealiseerd. Het uitbreiden en verbeteren van groenvoorzieningen, het obstakelvrij maken van de openbare ruimte en het uniformeren van straatmeubilair is grotendeels gerealiseerd en daarbij is het totale aantal parkeerplaatsen in het stadsdeel gelijk gebleven. Een uitzondering hierop vormt het doel om verblijfsgebieden langs het water tot stand te brengen.

Van de secundaire doelen is echter niet alles bereikt. Het stadsdeel heeft een start gemaakt met het verbeteren van het beheer van speelplekken en de handhaving is op beperkte schaal strenger geworden. Niet gerealiseerde doelen zijn het Bellamyplein tot voetgangersgebied maken, een onderzoek naar de technische haalbaarheid voor het openstellen van een parkeergarage voor alleen Oud-West gebonden bezoekers, het beleidsplan voor kunst in de openbare ruimte en het opstellen van een verkeerscirculatieplan.

De gebruikers van de openbare ruimte in het stadsdeel stellen vast dat er over het algemeen een verbetering is te zien in de inrichting van de openbare ruimte. Zij vinden dat de openbare ruimte er minder rommelig uitziet. Dit komt doordat er meer uniformiteit is aangebracht in het straatmeubilair en doordat de anti-parkeermaatregelen zijn verwijderd.

Het behalen van de doelen is volgens de rekenkamer niet volgens de vooraf voorgestelde aanpak verlopen. Het lijkt eerder het gevolg van een combinatie van toevallige factoren. Van te voren is geen integraal beleidsplan vastgesteld waarin criteria zijn opgenomen voor de kwaliteit van de openbare ruimte. Ook is er geen uitvoeringsplan opgesteld, waarin is aangegeven welke prestaties geleverd moeten worden om de beoogde kwaliteit te behalen. De doelen die wel zijn geformuleerd zijn onvoldoende specifiek, tijdgebonden en consistent weergegeven. Volgens de rekenkamer zijn de belangrijkste doelen gerealiseerd doordat de acties van de portefeuillehouder gericht waren op het bereiken van concrete resultaten op korte termijn. Ook hebben de burgers, in een aantal gevallen, bijgedragen aan het realiseren van het verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte door zelf met initiatieven te komen.

De stadsdeelraad heeft, met uitzondering van het programakkoord, geen richtlijnen gegeven voor het inrichtingsplan openbare ruimte. Met het vaststellen van kaders geeft de stadsdeelraad richting aan de uitvoering van het beleid door het dagelijks bestuur. Op grond van eenduidig vastgestelde kaders kan de stadsdeelraad haar controlerende rol tot uitvoering brengen. Het IPOR is daardoor tamelijk ongericht en ongestuurd uitgevoerd.

De rekenkamer vindt dat deze werkwijze risico's met zich meebrengt. Door het ontbreken van sturing op en richting aan de uitvoering is vooraf onvoldoende doordacht of de geleverde prestaties aansluiten bij de beoogde doelen. Ten eerste kunnen pragmatische korte termijnacties, waarbij niet gestuurd wordt vanuit een hoger liggend doel en waarbij de gemaakte keuzes niet expliciet gemaakt zijn (zoals tussen inrichting en beheer of tussen de

verschillende beleidsterreinen), leiden tot ongewenste of nadelige maatschappelijke consequenties. Zo kan het weghalen van anti-parkeermaatregelen overlast van verkeerd geparkeerde auto's tot gevolg hebben waardoor extra middelen moeten worden ingezet om het parkeerbeleid te handhaven. Ten tweede wordt door het ontbreken van een planmatig uitvoeringsplan het resultaat erg afhankelijk van een enthousiaste en doortastende portefeuillehouder en een constructieve bijdrage en inzet van bewoners. Idealiter is het de taak van de stadsdeelraad om zicht te houden op het realiseren van prestaties en doelen. Het bereiken van de doelen is beter geborgd als de stadsdeelraad uitgaat van een planmatige aanpak.

II Aanbevelingen

In het verlengde van bovenstaande conclusies doet de rekenkamer de volgende aanbevelingen aan het dagelijks bestuur en de stadsdeelraad van Oud-West.

Aanbevelingen voor het dagelijks bestuur van Oud-West

Aanbeveling 1 – Programmakkoord

- Zie het programmakkoord niet alleen als onderhandelingsresultaat, maar als leidraad voor de te behalen prestaties en effecten.
- Werk het programmakkoord uit in concrete doelen (SMART) voor de periode van vier jaar.

Aanbeveling 2 – Beleidsplan

- Ontwikkel een integraal beleidsplan voor de kwaliteit van de openbare ruimte, zodat een expliciete afweging tussen de verschillen belangen wordt gemaakt.
Ga in het beleidsplan in op:
 - a. De relatie met het programmakkoord.
 - b. De relatie tussen de inrichting, het beheer en het gebruik van de openbare ruimte en keuzes die daarbij nodig zijn.
 - c. De relatie tussen de verschillende beleidsterreinen en keuzes die daarbij nodig zijn.
 - d. Geef de doelen concreet (SMART) weer.

Aanbeveling 3 – Uitvoering

- Vertaal aan de hand van het integrale beleidsplan de doelen in te leveren prestaties en geef de wijze aan waarop deze tot stand worden gebracht. Koppel dit aan een handboek inrichting openbare ruimte en stel een handboek beheer openbare ruimte op.
- Blijf inspelen op ideeën die door bewoners worden aangedragen.
- Betrek bewoners altijd in een vroeg stadium bij planvorming en confronteer ze niet met plannen die niet meer bij te stellen zijn.

Aanbeveling 4 – Informatievoorziening aan de stadsdeelraad

- Stel de stadsdeelraad halfjaarlijks op de hoogte van de stand van zaken van het realiseren van de doelen.

Aanbeveling 5 – Voortgang IPOR

- Geef aan of de (nog) niet gerealiseerde doelen van het IPOR alsnog gerealiseerd worden, welke prestaties hiervoor worden geleverd en op welke termijn.
- Inventariseer welke gevolgen de nieuwe inrichting van de openbare ruimte heeft voor het beheer en het gebruik van de openbare ruimte. Ontwikkel hiervoor beheersmaatregelen en zorg voor een goede handhaving om de kwaliteit van de openbare ruimte te behouden. Koppel deze maatregelen aan het hier boven genoemde integrale beleidsplan.

Aanbevelingen voor de stadsdeelraad van Oud-West

Aanbeveling 1 – Programakkoord

- Zie het programakkoord niet alleen als onderhandelingsresultaat, maar als leidraad voor de te behalen prestaties en effecten.

Aanbeveling 2 – Kaderstelling

- Maak duidelijk welke effecten (kwaliteit openbare ruimte) in Oud-West gewenst zijn. Bijvoorbeeld door middel van het vaststellen van een beleidsplan openbare ruimte waarin dit is opgenomen.

Aanbeveling 3 – Controle

- Verzoek het dagelijks bestuur inzicht te geven in de stand van zaken van het realiseren van de doelen uit het programakkoord.
- Toets de begroting en jaarrekening aan de doelstellingen opgenomen in het programakkoord.

III Reactie dagelijks bestuur en nawoord

De Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam heeft van het dagelijks bestuur van Oud-West tijdig een reactie ontvangen. De rekenkamer heeft met voldoening geconstateerd dat het dagelijks bestuur in ieder geval twee van de aanbevelingen geheel overneemt en twee gedeeltelijk. De rekenkamer vindt het jammer dat het stadsdeel de aanbeveling om te komen tot een integraal beleidsplan voor de kwaliteit van de openbare ruimte niet overneemt. De rekenkamer volgt met belangstelling hoe het rapport in de stadsdeelraad wordt behandeld en gevolg wordt gegeven aan het opvolgen van de aanbevelingen door het dagelijks bestuur.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding Onderzoek

De Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam (in het vervolg: rekenkamer) stelt jaarlijks een onderzoeksprogramma vast. In het kader van het onderzoeksprogramma 2006 is een onderzoek naar het InrichtingsPlan Openbare Ruimte 2002 – 2006 in stadsdeel Oud-West uitgevoerd. De keuze voor dit onderwerp is gebaseerd op een selectie waarbij de rekenkamer rekening heeft gehouden met de volgende criteria:

- Risicodragendheid. Zijn aan het onderwerp risico's verbonden op het gebied van doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid?
- Substantieel belang. Heeft het onderwerp een substantieel politiek, financieel en/of maatschappelijk belang?
- Urgentie. Is het onderwerp actueel?
- Toegevoegde waarde. Wordt door onderzoek van de rekenkamer nieuwe informatie opgeleverd, die voorheen niet voor handen was?

Drie redenen waren doorslaggevend voor de keuze van het InrichtingsPlan Openbare Ruimte (IPOR) als onderwerp van onderzoek.

Ten eerste is het doel van het IPOR om te komen tot een verbeterde kwaliteit van de openbare ruimte, waarbij rekening wordt gehouden met specifieke wensen en behoeften van bewoners, ondernemers en gebruikers. De kwaliteit van de openbare ruimte behoort tot één van de meest centrale taken die aan de stadsdelen is overgedragen door de gemeente Amsterdam. Een groot deel van de uitgaven van stadsdelen hebben op dit terrein betrekking. De vraag is in welke mate stadsdeel Oud-West er in geslaagd is op dit voor het stadsdeel zo belangrijke terrein de doelstellingen van het IPOR tot uitvoering te brengen.

Ten tweede is het belang dat aan het IPOR gegeven wordt in het Programma-Akkoord Oud-West 2002 – 2006 'Ruimte voor Iedereen' (in het vervolg: programmakkoord) groot. In de titel van het programmakkoord geeft het bestuur van het stadsdeel het belang weer dat het hecht aan de extra inspanningen op het gebied van de kwaliteit van de openbare ruimte. Het bestuur omschrijft dit zelf als volgt:

“Ruimte voor mensen, ruimte voor ontmoeting, voor elkaars culturen, ruimte in een dichtbevolkt en klein stadsdeel, ruimte voor verschillen. Ruimte vooral ook om samen met bewoners en het bestuur in de gedeelde verantwoordelijkheid en betrokkenheid te werken aan de wensen voor Oud-West.”

Een derde overweging voor keuze voor het IPOR is dat de raadsperiode, waarop het IPOR betrekking had, in 2006 is afgerond. Daarom is dit het geëigende moment om te beoordelen of de beloften uit het programmakkoord zijn nagekomen.

De doelstelling van het onderzoek is een oordeel te vormen over de doeltreffendheid van het InrichtingsPlan Openbare Ruimte in Oud-West.

In dit hoofdstuk geeft de rekenkamer een toelichting op het onderwerp en gaat zij in op de manier waarop het onderzoek is uitgevoerd. Eerst wordt de problematiek van de openbare ruimte in Oud-West nader bekeken. Vervolgens komen de onderzoeksvragen en het normenkader aan bod. Als laatste volgt een toelichting op de onderzoeksaanpak.

1.2 Openbare Ruimte in Oud-West Nader Beschouwd

1.2.1 Kwaliteit inrichting openbare ruimte

Openbare ruimte kan omschreven worden als de buitenruimte die voor iedereen toegankelijk is. Openbare ruimte kent een aantal onderdelen, zoals wegen, groen en water. Binnen deze indeling zijn afzonderlijke functies te onderscheiden zoals bijvoorbeeld verhardingen voor het verkeer, speelplekken, parkeerplaatsen of plantsoenen en parken.

Iedereen kan gebruik maken van de openbare ruimte en doet dat met een bepaald doel voor ogen op eigen wijze. Er zijn daarom verschillende wensen over de manier waarop de ruimte er uit moet zien. Wat de kwaliteit van de openbare ruimte is, wordt door verschillende gebruikers anders ervaren. Met name aan de tevredenheid van de gebruikers kan de kwaliteit van de openbare ruimte worden afgemeten.

Voor de kwaliteit van de openbare ruimte zijn drie aspecten te onderscheiden:

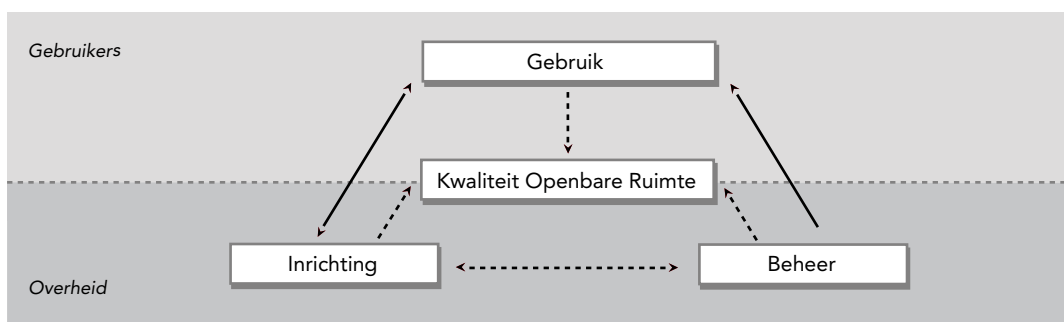
- de aanleg en inrichting van een gebied;
- het beheer van een eenmaal ingericht gebied;
- de manier waarop een gebied gebruikt wordt.

Bij inrichting gaat het om de functie die de openbare ruimte moet hebben en hoe de openbare ruimte eruit ziet. Beheer heeft te maken met het onderhoud van de inrichting. Het gebruik gaat over de manier waarop gebruikers de ruimte gebruiken. De factoren inrichting, beheer en gebruik bepalen gezamenlijk de kwaliteit van de openbare ruimte.

De overheid heeft een taak bij de afweging van de verschillende belangen voor de openbare ruimte en moet daarbij keuzes maken. De overheid bepaalt de instrumenten die moeten worden ingezet om de beoogde kwaliteit te behalen.

Figuur 1.1 geeft de relatie weer tussen de verschillende factoren die een rol spelen bij de kwaliteit van de openbare ruimte.

Figuur 1.1 – Kwaliteit openbare ruimte

De overheid bepaalt voor een groot deel de wijze waarop de inrichting van een gebied er uit ziet en hoe het beheer ervan plaatsvindt. Ze legt vast welke functie de openbare ruimte moet krijgen en waaraan de kwaliteit van de openbare ruimte moet voldoen. Hierbij dient ze rekening te houden met de verschillende belangen van de gebruikers. Dit kan ze bijvoorbeeld doen via inspraakavonden of door burgerinitiatieven te stimuleren.

Om tot uitvoering van haar doelstellingen over te gaan brengt de overheid in kaart welke prestaties zij moet leveren om de juiste functie met de beoogde kwaliteit te realiseren. Deze prestaties hebben betrekking op de inrichting van de openbare ruimte, maar ook op het beheer ervan. Bij het aanleggen van een weg wordt bijvoorbeeld rekening gehouden met de functie van de weg (doorgaande weg of woonstraat) voor het bepalen van het bestratings-

materiaal. De keuze van het bestratingsmateriaal is van belang vanwege het beheer van de weg. Over een doorgaande weg gaat meer verkeer dan in een woonstraat en dat betekent een snellere slijtage van de weg.

Het gebruik van de openbare ruimte door de gebruikers kan de overheid slechts voor een deel beïnvloeden. Maar ze kan bepaald gebruik van de openbare ruimte wel stimuleren of ontmoedigen door instrumenten als vergunningverlening en handhaving in te zetten, zoals vergunningen voor winkeluitstallingen in de openbare ruimte of het handhaven van regels tegen wildplak. Daarnaast kan de overheid gebruik stimuleren door subsidiemogelijkheden voor bijvoorbeeld het aanleggen van geveltuintjes of specifieke gevelreclame.

Inrichting en beheer van openbare ruimte hebben een onderlinge relatie. Keuzes (van de overheid) bij de inrichting van de openbare ruimte kunnen een belangrijke invloed op het beheer hebben. De openbare ruimte kan er mooi uitzien, maar moeilijk of alleen tegen heel hoge kosten te onderhouden zijn. Slecht onderhoud kan leiden tot een verwaarloosde aanblik, tot vermindering van gebruik of tot een ander gebruik van de openbare ruimte dan beoogd was. Dit kan negatieve effecten hebben op de kwaliteit van de openbare ruimte.

1.2.2 Openbare Ruimte in Oud-West

Stadsdeel Oud-West is één van de dichtst bebouwde stadsdelen van Amsterdam. Het heeft een totale oppervlakte van bijna 170 ha. Het aantal woningen per vierkante kilometer is 12.124 en het aantal inwoners per vierkante kilometer is 20.410. Van alle stadsdelen heeft alleen stadsdeel de Baarsjes een kleiner oppervlak, een hoger aantal woningen en meer inwoners per vierkante kilometer.

Dit betekent dat de druk op de openbare ruimte in Oud-West groot is. Er zijn veel mensen die gebruik maken van een beperkt gebied aan openbare ruimte.

Een ander kenmerk van de openbare ruimte in Oud-West is dat deze al helemaal ingericht is. De functie van vrijwel elk gebied is in het verleden vastgelegd. Door het (intensieve) gebruik van de openbare ruimte ontstaat slijtage, die onderhoud nodig maakt. Het moment waarop onderhoud voor de deur staat, kan aangegrepen worden om nut en effect van de openbare ruimte te bespreken en eventueel te veranderen. De facto is er in Oud-West geen sprake meer van inrichting, maar van herinrichting.

De beperkte openbare ruimte in Oud-West moet mogelijkheden bieden voor veel verschillende wensen van gebruikers. Bij de gebruikers zijn uiteraard niet alleen de bewoners van het stadsdeel zelf te onderscheiden, maar ook de bezoekers. Gebruikers benutten de openbare ruimte voor veel verschillende doeleinden: om zich te verplaatsen, om te spelen of te recreëren, om andere mensen te ontmoeten. Ze doen dat op uiteenlopende manieren, waarvan een aantal gevaren of bezwaren voor andere gebruikers tot gevolg (kunnen) hebben. Bij gebruikers zijn daardoor verschillende deelbelangen te onderscheiden. Die komen tot uitdrukking in de verschillende wensen die gebruikers over de openbare ruimte hebben. Sommigen benadrukken de ruimte voor autoparkeren en anderen die voor groenvoorzieningen of fietsparkeren. De beperkte ruimte in Oud-West legt een extra druk om aan de verschillende wensen tegemoet te komen en deze binnen de aanwezige indeling van de openbare ruimte te realiseren.

1.2.3 InrichtingsPlan Openbare Ruimte

Tijdens de collegeonderhandelingen in 2002 is het initiatief genomen om een inrichtingsplan voor de openbare ruimte op te stellen. Dit inrichtingsplan voor de openbare ruimte moest een integraal karakter hebben. Daarmee konden mogelijke tegenstellingen tussen de coalitiepartijen (bijvoorbeeld bij de keuze tussen parkeerplaatsen en meer bomen en groen) in een later stadium worden opgelost. Mede hierdoor werd het mogelijk om een brede coalitie te vormen tussen PvdA, GroenLinks en VVD.

In het Programma Akkoord 2002 – 2006 *'Ruimte voor Iedereen'* van Oud-West neemt het InrichtingsPlan Openbare Ruimte (IPOR) een prominente plaats in (bijlage 1).

In de tekst van het programakkoord wordt vrij concreet aangegeven wat de uitgangspunten zijn bij de inrichting van de openbare ruimte en waaruit het IPOR moet bestaan. Zo zijn de uitgangspunten voor de verbetering van de openbare ruimte ruimere stoepen, speelstraten, groen en het plaatsen van fietsenrekken d.m.v. het weghalen van parkeerplaatsen van het maaiveld, waarbij het totale aantal parkeerplaatsen niet zal afnemen.

Ook zijn de volgende uitgangspunten en concrete inzet genoemd:

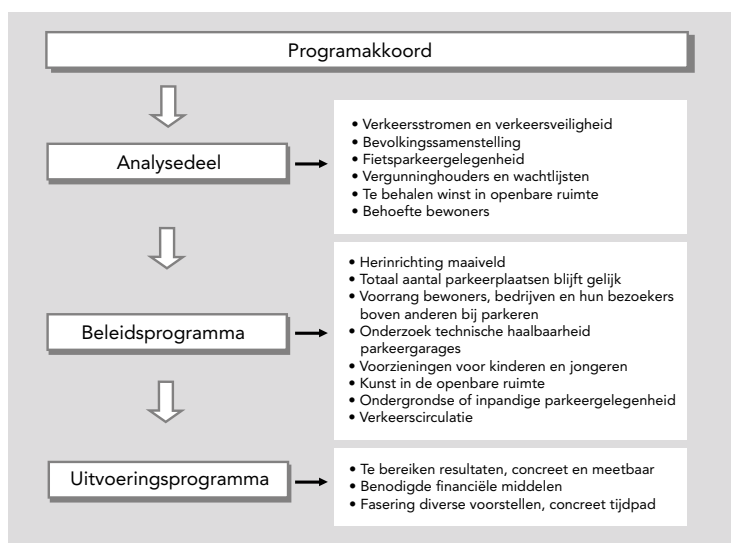
- Creëren van een obstakel vrije openbare ruimte.
- Optimaliseren van parkeergelegenheid (voor fiets en auto).
- Verbeteren van zicht op het water en verblijfsgebieden langs het water creëren.
- Opheffen van “onaantrekkelijke” parkeerplaatsen. Die weghalen en ergens anders compenseren.
- Strenger handhaven van regels met betrekking tot het gebruik van de openbare ruimte.
- Concreet voorstel: Bellamyplein gedeeltelijk tot voetgangersgebied maken.

Daarnaast is in het programakkoord aangegeven dat het IPOR moet bestaan uit drie delen:

- Analysedeel.
- Beleidsprogramma.
- Uitvoeringsprogramma.

Het programakkoord beschrijft voor deze onderdelen waar ze aan moeten voldoen. Dit is in figuur 1.2 weergegeven.

Figuur 1.2 – Inrichtingsplan openbare ruimte in programakkoord

1.3 Probleemstelling en Normenkader

1.3.1 Probleemstelling

Met dit onderzoek gaat de rekenkamer na in hoeverre succesvol invulling is gegeven aan het InrichtingsPlan Openbare Ruimte en welke resultaten de afgelopen vier jaar zijn behaald. De centrale probleemstelling van het onderzoek is als volgt geformuleerd:

Is met de gerealiseerde prestaties en effecten doeltreffend invulling gegeven aan het InrichtingsPlan Openbare Ruimte?

De centrale probleemstelling is uitgewerkt in de volgende onderzoeksvragen:

1. Zijn de doelstellingen van het Programma-Akkoord 2002-2006 'Ruimte voor Iedereen' voor het analysedeel, het beleidsprogramma en het uitvoeringsprogramma tot stand gebracht?
2. Zijn de doelstellingen in de visie op de inrichting en het beheer van de openbare ruimte, die op grond van de analyse door het dagelijks bestuur is vastgesteld, specifiek, tijdgebonden en onderling consistent?
3. Is het beleid uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma waarin de te bereiken resultaten meetbaar zijn aangegeven, een concreet tijdpad is bepaald en de benodigde financiële middelen zijn benoemd?
4. Zijn de doelstellingen, die in de visie van het dagelijks bestuur zijn opgenomen, in het Meerjarenprogramma Groot onderhoud (MGO) uitgewerkt en uitgevoerd?
5. Zijn de doelstellingen in de door het dagelijks bestuur vastgestelde visie op andere manieren, dan in het MGO, uitgewerkt en uitgevoerd?
6. Welke (extra) kosten zijn met de uitvoering van het IPOR gemoeid?
7. Is door uitvoering van het plan de kwaliteit van de openbare ruimte in de ogen van de gebruikers daadwerkelijk verbeterd?
8. Op welke wijze heeft de stadsdeelraad uitvoering gegeven aan haar kaderstellende en controlerende taken bij het tot stand komen en uitvoeren van het IPOR?
9. Is de informatievoorziening richting de stadsdeelraad over de te stellen kaders, de uitvoering van het beleid en de bereikte resultaten adequaat geweest?

1.3.2 Normenkader

Om te bepalen of beleid doeltreffend is kunnen de volgende stappen worden onderscheiden.

Eerst wordt het beleid met de daarbij behoren doelen bepaald. De doelen van het beleid worden specifiek, tijdgebonden en consistent geformuleerd en meetbaar in indicatoren tot uitdrukking gebracht. Vervolgens komt het beleid tot uitvoering. De uitvoering van het beleid leidt tot geleverde prestaties en effecten. De prestaties en effecten worden getoetst aan de hand van de eerder opgestelde indicatoren om te bepalen of er sprake is van doeltreffend beleid. Zo nodig volgt vervolgens bijstelling van de doelstellingen. In figuur 1.3 is dit schematisch weergegeven, met uitzondering van de laatste stap.

Figuur 1.3 – Doeltreffendheid beleid

Om de doeltreffendheid van het IPOR vast te stellen hanteert de rekenkamer een normenkader voor de beantwoording van de onderzoeksvragen. Aan dit normenkader zijn toetsaspecten gekoppeld. In bijlage 2 is de relatie weergegeven tussen probleemstelling, onderzoeksvragen, normen en toetsaspecten en zijn de normen en toetsaspecten voor dit onderzoek opgenomen.

1.4 Onderzoeksanpak

1.4.1 Afbakening

In dit onderzoek heeft de rekenkamer zich alleen gericht op de opzet en uitvoering van het InrichtingsPlan Openbare Ruimte in stadsdeel Oud-West. Aanverwante onderwerpen zoals het Beeldkwaliteitplan Winkelstraten zijn niet betrokken in het onderzoek. Vanwege de overeenkomsten tussen dit plan en het beleid, zoals dat in het IPOR is vastgelegd, heeft de rekenkamer er wel kennis van genomen en komt het zijdelings in het onderzoek ter sprake.

1.4.2 Onderzoeksactiviteiten

De rekenkamer heeft in de aanpak van het onderzoek aandacht gegeven aan:

1. meerdere invalshoeken, vanuit bestuur, beleid en gebruikers;
2. de resultaten van het IPOR op het niveau van het totale stadsdeel en in een aantal specifieke gebieden (cases);
3. een vergelijking met de situatie in andere stadsdelen.

Bestuur, beleid en gebruikers

Bij de aanpak van het onderzoek heeft de rekenkamer drie invalshoeken onderscheiden, namelijk die vanuit het bestuur (dagelijks bestuur en stadsdeelraad), het beleid (ontwikkeling en uitvoering) en die van de gebruikers. Met elk van de betrokkenen: bestuurders, ambtenaren en gebruikers, is de rekenkamer nagegaan wat men van het IPOR verwachtte, op welke wijze het is vorm gegeven en hoe men de resultaten beoordeeld. Een overzicht van de geïnterviewde personen is opgenomen in bijlage 3. In de interviews zijn op de onderscheiden onderwerpen verschillende accenten gelegd vanuit de beantwoording van de onderzoeksvragen.

Stadsdeel als geheel en enige cases

Uitvoering van het IPOR is tot stand gebracht door enerzijds een aantal korte termijnacties in het gehele stadsdeel uit te voeren en anderzijds door veranderingen in de inrichting van specifieke straten. Naast de inventarisatie van de resultaten van het IPOR in het stadsdeel als geheel, die met de betrokkenen is nagegaan, heeft de rekenkamer specifiek de veranderingen in een aantal concrete gebieden bekeken.

De rekenkamer heeft gekeken welke veranderingen hebben plaats gevonden in de aanpak van de herprofileringen van straten, die na de start van het IPOR in gang zijn gezet (zoals Da Costastraat, R. Visscherstraat, Tesselschadestraat en Potgieterstraat). De aanpak van enige van deze herprofileringen is vergeleken met voorbeelden van herprofileringen, die vóór de start van het IPOR zijn uitgevoerd. Ook aan de aanpak van de zogenoemde bijzondere plekken (zoals Staringplein, Da Costaspeelstraat, Bilderdijkpark en Zimmerterrein) is aandacht gegeven. Aan de bewoners van de geselecteerde straten en pleinen heeft de rekenkamer gevraagd of in hun ogen de kwaliteit van deze straten en pleinen is verbeterd. De keuze van de straten en pleinen, die de rekenkamer als case in het onderzoek heeft opgenomen, is gebaseerd op praktische overwegingen (omvang, inhoud, mate van vordering van uitvoering). De rekenkamer heeft gekozen voor een woonstraat (Potgieterstraat) en voor twee bijzondere plekken (Staringplein en Da Costaspeelstraat).

Vergelijking stadsdelen

Bij een beperkt aantal andere stadsdelen is de rekenkamer nagegaan op welke wijze zij vormgeven aan verbetering van de kwaliteit van de openbare ruimte. Nagegaan is in hoeverre andere stadsdelen door middel van kwaliteitsprogramma's de openbare ruimte proberen te verbeteren. De aanpak en inhoud van deze programma's is globaal vergeleken met die in Oud-West. Ook is gekeken naar de kaderstellende rol van de stadsdeelraad.

1.5 Leeswijzer

Dit conceptrapport is verder als volgt opgebouwd:

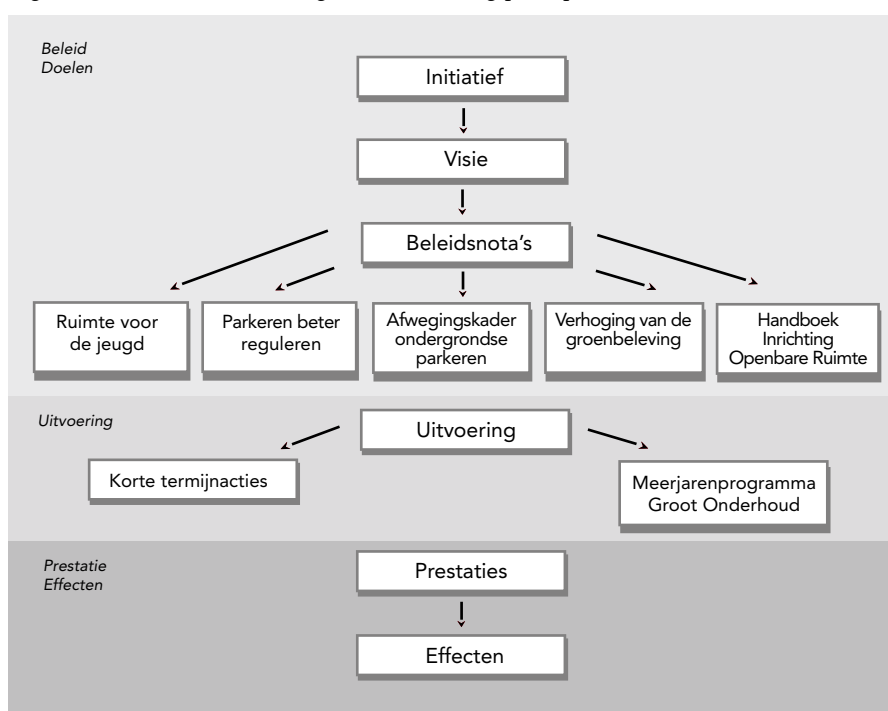
- hoofdstuk 2 beschrijft en beoordeelt het beleid en de uitvoering van het IPOR op stadsdeelniveau;
- hoofdstuk 3 geeft de uitvoering van het IPOR weer in drie praktijksituaties op straatniveau;
- hoofdstuk 4 bekijkt de kaderstelling en controle door de stadsdeelraad bij het IPOR;
- hoofdstuk 5 bevat de conclusies van het onderzoek en de aanbevelingen van de rekenkamer aan het dagelijks bestuur en de stadsdeelraad.

2 Beleid, Uitvoering en Effecten op Stadsdeelniveau

In dit hoofdstuk richt de rekenkamer zich op het beleid en de daarbij behorende doelen, de uitvoering en de prestaties en effecten van het InrichtingsPlan Openbare Ruimte (IPOR). In de eerste paragraaf beschrijft de rekenkamer het beleid en de doelen van het IPOR. In de tweede paragraaf wordt ingegaan op de uitvoering van het IPOR en in de derde paragraaf komen de gerealiseerde prestaties en effecten aan bod.

De eerste twee paragrafen beschrijven de praktische uitwerking van het IPOR. In figuur 2.1 is dit schematisch weergegeven.

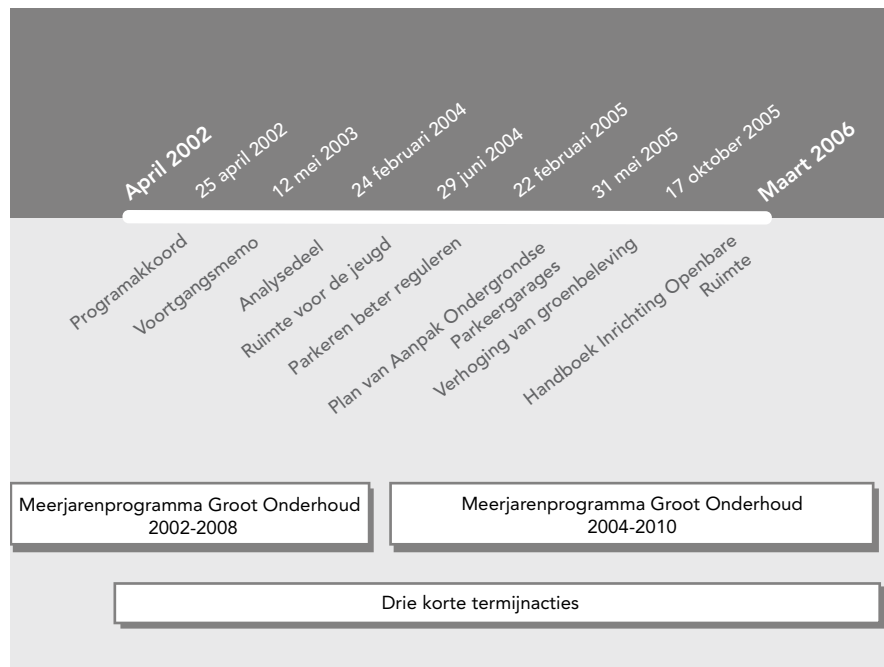
Figuur 2.1 –Praktische uitwerking van het inrichtingsplan openbare ruimte

In bovenstaande figuur is zichtbaar dat het stadsdeel Oud-West meerdere documenten heeft opgesteld die zijn te vatten onder het IPOR. De documenten worden uitgewerkt door aan te geven wat het doel ervan is, hoe ze zich verhouden tot het IPOR en wat de status ervan is. De rekenkamer wil hiermee laten zien op welke manier in de afgelopen raadsperiode vorm is gegeven aan het IPOR.

En in figuur 2.2 is de praktische uitwerking in de tijd geplaatst.

Figuur 2.2 – Praktische uitwerking IPOR in de tijd

In de derde paragraaf wordt de praktische uitwerking naast het oorspronkelijke plan gezet en worden de prestaties en effecten beoordeeld aan de hand van de volgende onderzoeksvragen:

- Zijn de doelstellingen van het Programma-Akkoord 2002-2006 'Ruimte voor Iedereen' voor het analysedeel, het beleidsprogramma en het uitvoeringsprogramma tot stand gebracht?
- Zijn de doelstellingen in de visie op de inrichting en beheer van openbare ruimte specifiek tijdgebonden en onderling consistent?
- Is het beleid uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma waarin de te bereiken resultaten meetbaar zijn aangegeven, een concreet tijdpad is bepaald en de benodigde financiële middelen zijn benoemd?
- Zijn de doelstellingen, die in de visie van het dagelijks bestuur zijn opgenomen, in het Meerjarenprogramma Groot onderhoud (MGO) uitgewerkt en uitgevoerd?
- Zijn de doelstellingen in de door het dagelijks bestuur vastgestelde visie op andere manieren, dan in het MGO, uitgewerkt en uitgevoerd?
- Welke (extra) kosten zijn met de uitvoering van het IPOR gemoeid?
- Is door de uitvoering van het plan de kwaliteit van de openbare ruimte in de ogen van de gebruikers daadwerkelijk verbeterd?

2.1 Beleid en Doelen

Het beleid en de doelen zijn voor het IPOR op verschillende momenten bepaald (zie figuur 2.1). De rekenkamer onderscheidt hierbij het initiatief, de visie en de beleidsnota's¹. Deze onderdelen komen in deze paragraaf achtereenvolgend aan bod.

2.1.1 Initiatief

In de initiatieffase zijn twee documenten van belang:

1. Programmakkoord
2. Voortgangsmemo aan de stadsdeelraad

Ad1. Programmakkoord

Doelen

In het programmakkoord zijn de volgende doelen voor het IPOR verwoord:

- Obstakel vrije openbare ruimte.
- Optimalisatie parkeergelegenheid (voor fiets en auto).
- Verbetering van zicht op het water en verblijfsgebieden langs het water creëren.
- Opheffen van “onaantrekkelijke” parkeerplaatsen. Die weghalen en ergens anders compenseren.
- Strenger handhaven van regels met betrekking tot het gebruik van de openbare ruimte.
- Concreet voorstel: Bellamyplein gedeeltelijk tot voetgangersgebied maken.

Relatie IPOR

Zoals in hoofdstuk 1 al is aangegeven, is het initiatief voor het inrichtingsplan openbare ruimte genomen tijdens de coalitieonderhandelingen in 2002. In het programmakkoord zijn beleidsuitgangspunten en doelen opgenomen voor de inrichting van de openbare ruimte en het IPOR.

Status

Op 25 april 2002 is het programmakkoord in de stadsdeelraad vastgesteld.

Ad.2 Voortgangsmemo aan de Stadsdeelraad

Doelen

In de memo voortgang IPOR zijn de volgende doelen voor het IPOR opgenomen:

- Verrommeling en vervuiling van de openbare ruimte moet worden tegengegaan en daarbij moet meer eenvormigheid worden aangebracht.
- Verkrijgen van meer (politiek) draagvlak voor de inrichting van de openbare ruimte en de keuzes die daarin moeten worden gemaakt.
- Het IPOR gaat niet alleen over inrichting, maar ook over goed beheer van de openbare ruimte.
- Het IPOR gaat niet alleen om zaken die op langere termijn te realiseren zijn, maar ook over korte termijnacties die direct voor de burger zichtbaar zijn.

Relatie IPOR

Op verzoek van de stadsdeelraad heeft de portefeuillehouder deze voortgangsmemo opgesteld waarin is aangegeven hoe ver hij is met de voorbereidingen voor het opstellen van het IPOR.

Status

De memo is op 12 mei 2003 in de raadscommissie stadsdeelwerken behandeld.

2.1.2 Visie

Het dagelijks bestuur heeft, zoals in het programmakkoord opgenomen, een analyse laten uitvoeren door de Dienst Onderzoek en Statistiek (O+S) van de actuele situatie van het stadsdeel. Op basis van deze analyse heeft het dagelijks bestuur een visie opgesteld voor de inrichting en het beheer van de openbare ruimte.

Doelen

De visie van het dagelijks bestuur voor de inrichting en het beheer van de openbare ruimte kan als volgt worden samengevat (In bijlage 3 is deze volledig opgenomen):

- Substantieel aanpassen van de functie van de openbare ruimte is niet nodig
- Creëer (ondergronds en in pandig) extra ruimte voor autoparkeren
- Zorg voor extra capaciteit en betere spreiding van het aantal fietsenrekken
- Verbeter het beheer van groen en stimuleer microgroen
- Meer aandacht voor het beheer van speelplaatsen
- Plaats hier en daar bankjes langs de looproute
- Verbeter de kwaliteit van de inrichting van verblijfsgebieden (plekken waar mensen elkaar tegen kunnen komen), onder andere door aan te sluiten op het Beeldkwaliteitplan Winkelstraten
- Richt woonstraten sober en doelmatig in, verbeter de kwaliteit door het straatmeubilair te uniformeren en verbeter de toegankelijkheid van trottoirs.

Relatie IPOR

De uitgevoerde analyse is een uitwerking van een van de drie onderdelen uit het programmakkoord (het analysedeel) De visie geeft de doelen aan die het dagelijks bestuur met het IPOR wil bereiken. Hiermee zijn (feitelijk) de oorspronkelijke doelen zoals opgenomen in het programmakkoord komen te vervallen.

Status

Het dagelijks bestuur heeft op 2 december 2003 kennis genomen van het analysedeel en ingestemd met de hoofdconclusies en vervolgens een visie op de inrichting van de openbare ruimte vastgesteld (zie volgende paragraaf). De analyse en de visie van het dagelijks bestuur zijn ter kennis name naar de stadsdeelraad gestuurd en de commissie stadsdeelwerken heeft dit op 24 februari 2004 besproken.

In de programmabegrotingen van 2005 en 2006 is de visie van het dagelijks bestuur op de openbare ruimte opgenomen.

2.1.3 Beleidsnota's

Vervolgens zijn er na het vaststellen van de visie door het dagelijks bestuur verschillende beleidsnota's opgesteld, die zijn te vatten onder de naam IPOR. De rekenkamer onderscheidt de volgende beleidsnota's:

1. Ruimte voor de Jeugd.
2. Parkeren beter Reguleren.
3. Afwegingskader en Plan van Aanpak Ondergronds parkeren.
4. Verhoging van de groenbeleving in Oud-West.
5. Handboek Inrichting Openbare Ruimte.

De beleidsnota's worden hieronder toegelicht.

Ad. 1 Ruimte voor de jeugd

Doelen

Doelen uit de nota 'Ruimte voor de Jeugd':

- De jeugd heeft recht op eigen speelplekken.
- Beheer en toezicht moeten goed en duidelijk worden geregeld.
- Participatie is noodzakelijk bij het (her)inrichten van speelplekken.

Relatie IPOR

Uit de onderbouwing voor het IPOR (analysedeel) is naar voren gekomen dat de bewoners geen behoefte hebben aan extra speelplekken, maar wel aan beter onderhouden speelplekken. Dit is ook als een van de doelen van de visie van het dagelijks bestuur opgenomen. Deze doelstelling is als uitgangspunt genomen bij het opstellen van de nota 'Ruimte voor de Jeugd' en is ook verwoord als een van de doelen (beheer en toezicht moeten goed en duidelijk worden geregeld). Daarnaast bevat deze nota nog twee andere doelen (de jeugd heeft recht op eigen speelplekken en participatie is noodzakelijk), maar deze sluiten in mindere mate aan bij het IPOR. Naast deze doelen bevat de notitie maatregelen voor de uitvoering. Deze nota kan dus gezien worden als een verdere uitwerking van een van de doelen uit de visie van het dagelijks bestuur.

Status

Het dagelijks bestuur heeft op 18 mei 2004 ingestemd met de uitgangspunten en beleidskeuzes uit de nota "Ruimte voor de jeugd". Vervolgens heeft de raadscommissie op 8 juni 2004 voorgesteld aan de stadsdeelraad de nota te behandelen en de stadsdeelraad heeft ten slotte op 29 juni 2004 ingestemd met de uitgangspunten van beleid uit de nota.

Ad. 2 Discussienota 'Parkeren Beter Reguleren'

Doelen

Het doel dat met de uitvoering van de maatregelen uit deze discussienota moet worden bereikt is het verminderen van de parkeerproblemen voor vergunninghouders. In de discussienota en het uitwerkingsbesluit zijn geen duidelijke doelen voor beleid bepaald. Hierin zijn maatregelen opgenomen die de parkeerproblemen moeten oplossen.

Relatie IPOR

Parkeren is een belangrijk onderdeel van het IPOR. Het gaat dan vooral om:

- ruimte die beschikbaar is om te kunnen parkeren;
- mogelijke herverdeling van de parkeerplaatsen in het stadsdeel;
- voorrang bij parkeren voor bewoners, bedrijven en hun aantoonbare bezoek;
- creëren van ondergrondse en inbandige parkeergelegenheid.

In de discussienota 'Parkeren beter reguleren' zijn tien parkeerproblemen opgenomen. Het dagelijks bestuur doet zeventien voorstellen om deze problemen op te lossen en daarmee het parkeren beter te reguleren. Uiteindelijk worden in een uitwerkingsbesluit zes eenvoudige maatregelen voorgesteld die het dagelijks bestuur zal gaan uitvoeren. Deze maatregelen hebben slechts indirect met het IPOR te maken, de maatregelen gaan over de parkeervergunningen en sluiten daarmee enigszins aan bij de voorrang voor het parkeren voor bewoners, bedrijven en hun bezoek.

Status

Het dagelijks bestuur heeft de discussienota vastgesteld op 7 december 2004. Op 22 februari 2005 bespreekt de raadscommissie stadsdeelwerken de discussienotitie. Op 31 mei 2005 is

het vervolg op de discussienota door de raadscommissie behandeld. Dat is het Uitwerkingsbesluit Parkeren Oud-West.

Ad. 3 Afwegingskader en Plan van aanpak ondergronds parkeren

Doelen

Het geformuleerde doel is het realiseren van ondergrondse parkeergarages in het stadsdeel.

Relatie IPOR

Een andere beleidsnota die te maken heeft met het parkeren in het stadsdeel is het Afwegingskader en Plan van aanpak voor ondergronds parkeren in Oud-West. In het programakoord is opgenomen dat er concrete voorstellen moeten komen voor ondergrondse en inpandige parkeergelegenheid. Deze doelstelling komt ook terug in de visie van het dagelijks bestuur. Dit Afwegingskader en Plan van aanpak vormt daartoe een eerste aanzet en is daarmee een eerste uitwerking van de visie. Het Cremerplein is naar voren gekomen als mogelijke locatie voor een parkeergarage in het stadsdeel. Hier zal een vervolgonderzoek naar worden gedaan.

Status

Het dagelijks bestuur heeft het Afwegingskader en Plan van aanpak met een begeleidende memo op 8 maart 2005 gestuurd aan de stadsdeelraad. Op 31 mei 2005 bespreekt de raadscommissie stadsdeelwerken dit onderwerp en geven de fracties hun advies voor het vervolgonderzoek naar de ondergrondse Cremerpleingarage.

Op 20 april 2006 is een definitieve Quick scan parkeergarage Cremerplein gereed gekomen. Deze notitie is op 6 juli 2006 in de stadsdeelraad behandeld. Afsproken is dat een vervolgonderzoek zal starten voor een parkeergarage onder het Cremerplein.

Ad. 4 Verhoging van de groenbeleving in Oud-West (IPOR)

Doelen

Het in deze notitie opgenomen doel is dat de groenbeleving, dat wil zeggen de manier waarop de inwoners van het stadsdeel de groenvoorzieningen ervaren, vergroot kan worden door uitbreiding van het zogenaamde microgroen, omdat dit het meeste rendement oplevert.

Relatie IPOR

In de visie van het dagelijks bestuur is de doelstelling opgenomen dat uitbreiding van groen geen prioriteit heeft, maar dat het beheer van groen moet worden verbeterd en dat de groenbeleving in het stadsdeel kan worden vergroot door het stimuleren van microgroen (zoals geveltuintjes, floatlands, bloembakken, etc.). In deze notitie is dezelfde doelstelling opgenomen en worden maatregelen voorgesteld die genomen kunnen worden om het doel te realiseren.

Status

Het dagelijks bestuur heeft op 20 september 2005 ingestemd met de conceptnotitie 'Verhoging van de groenbeleving in Oud-West (IPOR)'. In deze conceptnotitie waren een aantal onderdelen nog niet ingevuld. Deze conceptnotitie is op 17 oktober 2005 ter advisering voor het dagelijks bestuur besproken in de raadscommissie stadsdeelwerken. Na deze bespreking heeft het dagelijks bestuur de notitie aangevuld en deze is op 29 augustus 2006 opnieuw vastgesteld door het dagelijks bestuur. Vervolgens heeft de stadsdeelraad de aangepaste notitie op 3 oktober 2006 behandeld.

Ad. 5 Handboek Inrichting Openbare Ruimte

Doelen

Het doel van het handboek is om ervoor te zorgen dat de beoogde kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte wordt gerealiseerd door middel van een vertaalslag naar concrete richtlijnen.

Relatie IPOR

Het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (handboek) wordt door het stadsdeel Oud-West gezien als het eindresultaat van het beleidsdeel van het IPOR. In het handboek wordt de visie van het dagelijks bestuur op de inrichting van de openbare ruimte concreet uitgewerkt door afspraken te maken over:

1. de gewenste wijze van inrichting van de openbare ruimte en de toe te passen materialen;
2. de keuzes voor de details bij de inrichting en het straatmeubilair.

Dit is een nadere uitwerking van het doel uit de visie om woonstraten sober en doelmatig in te richten. Daarnaast sluit het handboek aan bij de visie, omdat de keuze voor gebruiksvriendelijk fietsenrekken wordt bepaald en richtlijnen voor het microgroen worden gegeven. Ook sluit het handboek aan bij het algemene uitgangspunt van het IPOR om een obstakelvrije openbare ruimte te realiseren.

Status

De bestuursopdracht voor het Handboek Inrichting Openbare Ruimte is door het dagelijks bestuur vastgesteld op 22 februari 2005. Vervolgens is het handboek op 14 februari 2006 vastgesteld door het dagelijks bestuur. Op 14 juni 2006 is het handboek op de website van stadsdeel Oud-West geplaatst en op 19 september 2006 is het handboek met daarbij een begeleidende memo aan de stadsdeelraad verzonden. De stadsdeelraad heeft het handboek niet besproken.

Het handboek vergeleken met andere stadsdelen

De rekenkamer heeft bij een aantal omliggende en vergelijkbare stadsdelen geïnventariseerd of zij ook een handboek inrichting openbare ruimte hebben. De stadsdelen waarbij de rekenkamer dat gevraagd heeft zijn: Bos en Lommer, De Baarsjes, Centrum, Oost/Watergraafsmeer, Slotervaart en Westerpark.

De stadsdelen Bos en Lommer, De Baarsjes, Centrum, Oost/Watergraafsmeer, Slotervaart en Westerpark hebben een vergelijkbaar document als het handboek van Oud-West. In Centrum, Oost/Watergraafsmeer, Slotervaart en Westerpark bestaat het handboek uit een visiedeel en een uitwerkingsdeel. In het eerste deel zijn meer de hoofdlijnen beschreven en in het uitwerkingsdeel de concrete uitwerking. In Bos en Lommer en de Baarsjes is er één document waarin de visie en de uitwerking zijn opgenomen. In alle vergeleken documenten zijn de mogelijke straatprofielen, de keuzes voor het bestratingsmateriaal en de keuze voor straatmeubilair opgenomen.

De stadsdelen Oost/Watergraafsmeer en Westerpark hebben in het visiedeel hun stadsdeel ingedeeld in gebieden met een eigen karakteristiek. Deze karakteristiek is dan bepalend voor de uitgangspunten van de inrichting van dat gebied. De andere stadsdelen hebben dit niet gedaan, zij geven uitgangspunten aan voor het gehele stadsdeel. Ook in Oud-West is het handboek opgesteld voor het gehele stadsdeel.

De meeste stadsdelen kennen een indeling in woonstraten, straten uit de hoofdstructuur en bijzondere plekken. Alle vergeleken stadsdelen kennen, net als Oud-West, bijzondere plekken. Voor de inrichting van de bijzondere plekken zijn meer mogelijkheden voor de ontwerper om andere materialen te kiezen. In De Baarsjes vallen de bijzondere plekken helemaal buiten het Handboek, terwijl in verschillende stadsdelen er nog hoofdlijnen worden aangegeven waar de inrichting aan moet voldoen. In Oud-West zijn de mogelijkheden voor de inrichting van bijzondere plekken opgenomen in het handboek, waarbij de keuze voor bestratingsmaterialen nog moet worden gemaakt. In sommige gevallen kan worden afgeweken van de opgenomen materialen in het handboek.

In vergelijking met andere stadsdelen is de visie van Oud-West beperkt. In Oud-West zijn dit het analysedeel IPOR en het beeldkwaliteitsplan winkelstraten met de daarbij behorende notitie en verslagen van de stadsdeelraadsvergaderingen. Bij andere stadsdelen is dit een meer richtinggevend document waarin het stadsdeel uiteenzet wat het beoogt met de openbare ruimte.

Conclusie

Met het opstellen van het Handboek Inrichting Openbare Ruimte volgt stadsdeel Oud-West een lijn die in meer stadsdelen te zien is. Alleen de achterliggende visie van het handboek is in Oud-West mager vergeleken met de andere stadsdelen.

2.1.4 Conclusie beleid en doelen

De rekenkamer stelt vast dat er in de afgelopen raadsperiode niet één beleidsprogramma voor de openbare ruimte is gerealiseerd, zoals op grond van het programakkoord de bedoeling was. Er zijn in het kader van het IPOR wel verschillende beleidsnota's opgesteld.

De rekenkamer constateert dat er veel doelen zijn bepaald voor het IPOR. In het programmakkoord zijn uitgangspunten en concrete voorstellen aangegeven. In een memo aan de stadsdeelraad heeft de portefeuillehouder de essentie van het IPOR weer op een andere manier verwoord en vervolgens zijn met de visie van het dagelijks bestuur weer nadere doelen bepaald. Met de visie van het dagelijks bestuur zijn, naar aanleiding van de onderbouwing voor het IPOR (analysedeel), de oorspronkelijke doelen uit het programmakkoord geherformuleerd. De beleidsnota's zijn vooral uitwerking van de doelen uit de visie. Hierin zijn de maatregelen opgenomen om de doelstellingen uit de visie te kunnen realiseren. In paragraaf 2.3 wordt hier verder op in gegaan.

2.2 Uitvoering

De uitvoering van het IPOR is tot stand gekomen door:

1. Meerjarenprogramma Groot Onderhoud (MGO)
2. Drie korte termijnacties:
 - Aanpak straatmeubilair.
 - Aanpak graffiti en wildplak.
 - Digitaal meldpunt voor verbeteringsideeën in de openbare ruimte.

Ad.1 Meerjarenprogramma Groot Onderhoud (MGO)

Doelen

Het doel van het MGO is om ervoor te zorgen dat de technische staat van onderhoud van alle wegen (winkelstraten, woonstraten en pleinen) in orde is.

Relatie IPOR

Voor het wegwerken van achterstallig onderhoud en het uitvoeren van groot onderhoud stelt stadsdeel Oud-West een MGO op. Dit gebeurt al langere tijd. Het MGO is gebruikt om een deel van het IPOR uit te voeren.

Een verandering tussen het oude en het nieuwe MGO is de manier van prioriteren. Bij het oude MGO was daarbij de technische onderhoudsstaat van de straten van belang. Bij het nieuwe MGO is ook het 'soort' straat van belang. Op grond van het de visie van het dagelijks bestuur over de inrichting en het beheer van de openbare ruimte wordt onderscheid gemaakt in:

1. woonstraten;
2. bijzondere plekken;
3. winkelstraten.

Bijzondere plekken en winkelstraten worden nu niet alleen om technische redenen opgeknapt, maar ook om esthetische redenen. Dit betekent dat een bijzondere plek of winkelstraat eerder wordt aangepakt dan vroeger, hierdoor wordt het tempo waarin de woonstraten wordt aangepakt verlaagd. Dit heeft te maken met de beschikbare capaciteit. De woonstraten worden wel op korte termijn aangepakt door de korte termijn acties (zie hieronder).

Status

Het MGO 2004 – 2010 is op 30 maart 2004 vastgesteld door de stadsdeelraad. In het kader van de programmabegroting heeft jaarlijks een actualisering plaatsgevonden van de te herinrichten straten in het komende jaar. Op 28 november 2006 is het MGO 2007 – 2012 door de stadsdeelraad vastgesteld.

Uitvoering

In de vorige raadsperiode (2002-2006) zijn de volgende winkelstraten, woonstraten en bijzondere plekken aangepakt.

Tabel 2.1 – Herprofilering winkelstraten, woonstraten en bijzondere plekken 2002-2006

Winkelstraten	Woonstraten	Bijzondere Plekken
<ul style="list-style-type: none">• 1e C. Huygensstraat (deel)• Kinkerstraat-Midden	<ul style="list-style-type: none">• Roemer Visscherstraat• Da Costastraat• Nicolaas Beetsstraat• Tesselschadestraat• Vondelkerkstraat• Kattenlaan• Gerald Brandtstraat• Staringstraat• Pieter Langedijkstraat• Potgieterstraat	<ul style="list-style-type: none">• Da Costaspeelstraat• Staringplein• Bilderdijkpark• Cremerplein• WG-plein/ Andreasveld• Zimmerterrein• Ten Kateplein• Bellamydwarstraat

Ad. 2 Drie korte termijnacties

Aanpak straatmeubilair

Doelen

De algemene doelstelling van de aanpak straatmeubilair is 'legere, mooiere en schonere woonstraten d.m.v. het opschonen en uniformeren van straatmeubilair'. De volgende resultaten worden beoogd:

- het oplossen van de knelpunten gesignaleerd met toegankelijkheidsschouwen (zichtcontroles waarbij gekeken wordt of de openbare ruimte toegankelijk is voor mindervaliden);
- het verwijderen van overbodig straatmeubilair;
- het uniformeren van het soort straatmeubilair en de wijze van plaatsing;
- het uitbreiden van de capaciteit aan fietsenrekken met 5%.

Relatie IPOR

Een van de uitgangspunten van het IPOR is een obstakelvrije openbare ruimte. Daarnaast is een doelstelling uit de visie om woonstraten sober en doelmatig in te richten, de kwaliteit van straatmeubilair te uniformeren en de toegankelijkheid van trottoirs te verbeteren. Door de aanpak straatmeubilair is hier op korte termijn uitvoering aan gegeven. De aanpak straatmeubilair is ook een van de drie korte termijnacties die de portefeuillehouder heeft aangekondigd te gaan uitvoeren in het kader van het IPOR.

Status

Het dagelijks bestuur heeft op 29 juni 2004 ingestemd met de bestuursopdracht voor de aanpak straatmeubilair.

Uitvoering

Het stadsdeel heeft de toegankelijkheidsschouwen samen met de Belangengroep Gehandicapten Oud-West uitgevoerd. Hierbij heeft de Belangengroep knelpunten in de openbare ruimte aangegeven, die het stadsdeel vervolgens snel heeft opgelost. De Belangengroep Gehandicapten Oud-West is tevreden over het resultaat dat dit heeft opgeleverd.

In het programmajaarverslag van 2005 is opgenomen dat de maatregelen uit de aanpak straatmeubilair ten noorden van het Jacob van Lennepkanaal zijn afgerond en dat er gestart is met het gebied ten zuiden van het Jacob van Lennepkanaal. Volgens informatie van het stadsdeel is in september 2006 ook in dit deel de aanpak straatmeubilair afgerond. Het doel om het aantal fietsenrekken met 5% uit te breiden is met 31% ruimschoots gerealiseerd.

Aanpak graffiti en wildplak

Doelen

De doelen voor de aanpak van wildplak en graffiti zijn:

- Periodieke verwijdering van wildplak en graffiti, in winkelstraten wekelijks, in woonstraten maandelijks en na melding binnen 3 werkdagen (aanstootgevende graffiti binnen 24 uur).
- Vermindering van wildplak met 80% (eind 2006 ten opzichte van 2004)

Relatie met IPOR

Het aanpakken van wildplak en graffiti is niet als doelstelling genoemd in het programakoord of de visie van het dagelijks bestuur. Wel is in het programakoord opgenomen dat er een strengere handhaving van regels moet komen voor het gebruik van de openbare ruimte. De aanpak van wildplak en graffiti sluit hier wel bij aan.

Het aanpakken van wildplak en graffiti is opgenomen als een van de drie korte termijnacties die de portefeuillehouder uitvoert in het kader van het IPOR.

Status

Op 19 augustus 2003 heeft het dagelijks bestuur ingestemd met een striktere handhaving op wildplak. De doelstellingen hiervoor zijn opgenomen in de programmabegroting en deze heeft de stadsdeelraad vastgesteld.

Uitvoering

Het stadsdeel heeft een wildplakverkenner ingezet die de opdrachtgever van het wildplakken aanspreekt en vervolgens door middel van een dwangsom toeziet op de naleving van het plakverbod. Uit het programmajaarverslag van 2005 blijkt dat de doelstelling '80% minder wildplak door een actieve inzet van wildplakverkenner' is gerealiseerd. De wildplakverkenner wordt nu niet meer door het stadsdeel ingehuurd. In het voorjaar 2007 vindt er een principiële discussie plaats over de rol van de overheid in relatie tot wildplak en graffiti. Naast het inzetten van de wildplakverkenner wordt van de panden in het stadsdeel vaker wildplak en graffiti verwijderd. Zo wordt het in winkelstraten wekelijks, in woonstraten maandelijks en na melding binnen 3 werkdagen (aanstootgevende graffiti binnen 24 uur) verwijderd.

Digitaal meldpunt voor verbeteringsideeën in de openbare ruimte

Doelen

Het doel van het digitaal meldpunt is voor 2005 om 50 'unieke' ideeën van bewoners te ontvangen. Hiervan worden drie unieke ideeën door het stadsdeel in samenwerking met bewoners getoetst op haalbaarheid en realiteit. Op korte termijn komt er daarna een plan van aanpak voor de selectie van de beste ideeën.

Relatie met IPOR

In het programmakkoord of in de visie van het dagelijks bestuur is niets opgenomen over een digitaal meldpunt. Het digitaal meldpunt is wel een van de drie korte termijnacties die de portefeuillehouder heeft aangekondigd te gaan uitvoeren in het kader van het IPOR.

Status

Er zijn geen afzonderlijke besluiten genomen over het realiseren van een digitaal meldpunt. Wel is het opgenomen in de programmabegroting.

Uitvoering

Vanaf begin 2004 kunnen bewoners suggesties ter verbetering van de openbare ruimte via de website bij het stadsdeel kenbaar maken. (In 2005 zijn er 39 ideeën ontvangen, waarvan er 12 zijn gerealiseerd). Ook nu nog is het via de website van het stadsdeel mogelijk om verbeteringsideeën voor de openbare ruimte aan te dragen. Jaarlijks wordt een prijs uitgereikt voor het beste idee.

Conclusie Uitvoering

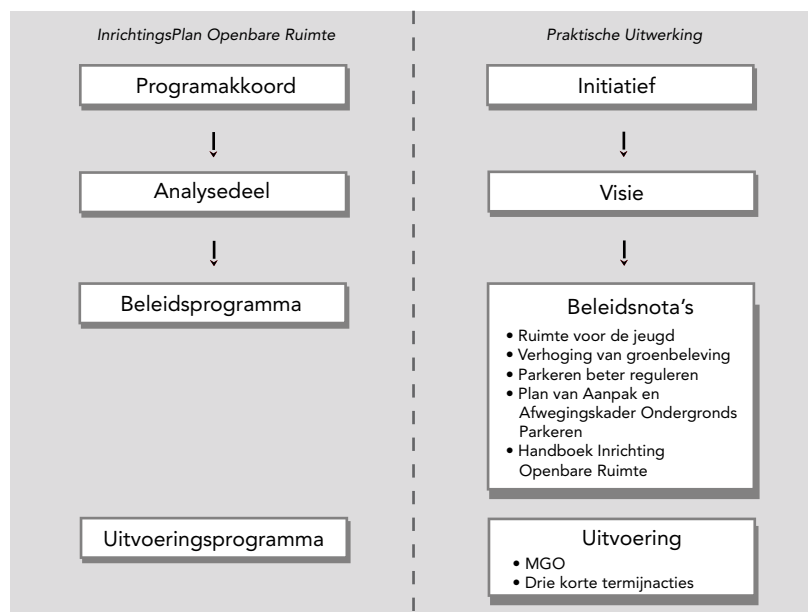
De uitvoering van het IPOR heeft versnipperd plaatsgevonden. Er is niet vanuit een overkoepelend uitvoeringsprogramma bepaald wat er uitgevoerd zou gaan worden, zoals van tevoren was aangegeven in het programmakkoord. Daarnaast is met de uitvoering niet gewacht tot het beleid en de doelen door het IPOR duidelijk waren. Er is al voor de onderbouwing bepaald welke korte termijnacties uitgevoerd zouden worden.

2.3 Prestaties en Effecten

In deze paragraaf beoordeelt de rekenkamer of de beoogde doelen ook zijn gerealiseerd. Er wordt bekeken welke prestaties en effecten zijn behaald met het IPOR.

In onderstaande figuur is aangegeven hoe het IPOR er volgens het programmakkoord uit had moeten zien (zie ook figuur 1.1) en hoe het IPOR gedurende de raadsperiode praktisch heeft vorm gekregen (zie ook figuur 2.1). In deze paragraaf wordt bekeken wat de gevolgen hiervan zijn aan de hand van de onderzoeksvragen.

Figuur 2.3 – Vergelijking inrichtingsplan openbare ruimte en praktische uitwerking

2.3.1 Realisatie beleid en doelen programakkoord

Zoals in hoofdstuk 1 is aangegeven waren in het programakkoord al meerdere uitgangspunten en doelen opgenomen voor het IPOR. In deze paragraaf bekijkt de rekenkamer of deze doelen ook zijn gerealiseerd.

Zijn de doelstellingen van het Programma-Akkoord 2002 – 2006 'Ruimte voor Iedereen' voor het analysedeel, het beleidsprogramma en het uitvoeringsprogramma tot stand gebracht?

Uitgangspunten en concrete inzet

In het programakkoord zijn algemene uitgangspunten en punten voor concrete inzet van het gehele IPOR opgenomen. De rekenkamer beoordeelt of hier de afgelopen vier jaar inderdaad rekening mee is gehouden. In onderstaande tabel staan de uitgangspunten en concrete inzet uit het programakkoord en in welke beleidsnota of uitvoeringsmaatregel dit vervolgens is uitgewerkt en of dit gerealiseerd in de vorige raadsperiode.

Tabel 2.2 - Uitgangspunten en concrete inzet IPOR volgens programmakkoord

Uitgangspunten en concrete inzet	Uitgewerkt in	Gerealiseerd
Obstakelvrije openbare ruimte	Aanpak straatmeubilair	Ja. Tot en met 2005 was het gedeelte ten noorden van de Jacob van Lennepkade gerealiseerd. Per september 2006 is ook het gebied ten zuiden van de Jacob van Lennepkade afgerond. (zie ook paragraaf 2.2)
Optimalisatie parkeergelegenheid (fiets en auto)	Aanpak straatmeubilair Discussienota Parkeren beter Reguleren Afwegingskader en Plan van Aanpak Ondergronds Parkeren in Oud-West	Gedeeltelijk. Voor het autoparkeren zijn op basis van het uitwerkingsbesluit maatregelen genomen en er is onderzoek gedaan naar de mogelijkheid voor ondergrondse parkeergarages. Tot uitvoering is het nog niet gekomen. Het betreft hier ook maatregelen waarbij bijvoorbeeld een parkeerplaats op een inrit wordt opgeheven en elders wordt gecompenseerd. Dit is de afgelopen periode wel gebeurd. Voor fietsparkeren is met de aanpak straatmeubilair het aantal fietsparkeerplekken uitgebreid en zijn de fietsenrekken meer verspreid neergezet in de straten.
Zicht op water verbeteren en verblijfsgebieden langs het water creëren	Geen uitwerking	Nee
Concreet voorstel: Bellamyplein gedeeltelijk tot voetgangersgebied maken	Geen uitwerking	Nee
Onaantrekkelijke parkeerplaatsen opheffen en ergens anders in het stadsdeel compenseren.	Geen uitwerking	Het totale aantal parkeerplaatsen is vrijwel gelijk gebleven in het stadsdeel. Het verschil tussen de buurten is maximaal 12 plaatsen. Er is niet bewust gekeken om onaantrekkelijke parkeerplaatsen op te heffen en elders te compenseren. (zie ook paragraaf 2.3.3)
Strengere handhaving van regels met betrekking tot het gebruik van de openbare ruimte	Besluit dagelijks bestuur voor een wildplakverkenner. Regels over objecten in de openbare ruimte zijn opgenomen in het handboek.	Gedeeltelijk. Wildplakverkenner heeft korte tijd gefunctioneerd. Naast de wildplakverkenner zijn er geen maatregelen genomen voor een strengere handhaving. Wel zijn de regels voor microgroen en regels voor het plaatsen van objecten in het handboek opgenomen. Daarmee is de handhaving zelf nog niet gerealiseerd.

De rekenkamer constateert dat er van de zes uitgangspunten er een volledig is gerealiseerd. Drie zijn gedeeltelijk gerealiseerd en twee zijn in het geheel niet gerealiseerd.

Analysedeel

In het programmakkoord is aangegeven uit welke onderdelen het analysedeel moet bestaan. Hieronder is opgenomen of de genoemde onderwerpen deel uitmaken van het analysedeel van de Dienst Onderzoek en Statistiek.

Tabel 2.3 - *Analysedeel IPOR volgens programakkoord*

Analysedeel	Opgenomen in analysedeel O+S
Gegevens over verkeersstromen en verkeersveiligheid (gegevens IVV en gegevens Verkeersplan Oud-West 1999/2000)	Ja
Bevolkingssamenstelling, in het bijzonder aantallen gezinnen (CBS, O+S)	Ja
Aanwezige parkeerplaatsen en parkeerdruk per gebied (parkeeronderzoeken Oud-West)	Ja
Aanwezige fietsparkeergelegenheid (aanvullend onderzoek, evt. door externen)	Ja
Vergunninghouders en wachtlijsten per gebied (Dienst Stadstoezicht)	Ja
Analyse te behalen winst in de openbare ruimte (bijv. pleinen en kades) (deels al beschikbaar in het kader van parkeeronderzoek, deels wellicht aanvullend onderzoek)	Ja
Behoeftte bewoners aan o.a.: voorzieningen voor kinderen en jongeren, kunst in de openbare ruimte, groen, fietsenrekken, parkeerplaatsen en gegevens over autobezit	Ja

Wat betreft het analysedeel constateert de rekenkamer dat de gegevens die volgens het programakkoord moeten zijn opgenomen hierin ook zijn terug te vinden.

Beleidsprogramma

Het programakkoord spreekt van het beleidsprogramma 2003-2006, dat meerdere concrete voorstellen moet bevatten. In onderstaande tabel zijn deze opgenomen en is aangegeven of dit is uitgewerkt en vervolgens is aangegeven of die uitwerking een concreet voorstel bevat.

Tabel 2.4 – *Beleidsprogramma IPOR volgens programakkoord*

Beleidsprogramma 2003-2006	Uitgewerkt in	Concreet voorstel
Herinrichting maaiveld c.q. verfraaiing openbare ruimte	Aanpak straatmeubilair Handboek Inrichting Openbare Ruimte	Ja
Binnen de gemaakte afspraken over het totaal aantal parkeerplaatsen: uitbreiding dan wel inkrimping totaal aantal parkeerplaatsen per gebied	Discussienota 'parkeren beter reguleren'	Nee
Voorrang voor bewoners, bedrijven (met of zonder parkeervergunning) en hun aantoonbare bezoekers boven anderen.	Discussienota 'Parkeren beter reguleren' Afwegingskader en Plan van Aanpak Ondergronds Parkeren in Oud-West	Nee
Onderzoek wordt gedaan naar de technische haalbaarheid om parkeergarages ook open te stellen voor Oud-West gebonden bezoekers (met name naar de "aantoonbaarheid van het Oud-West gebonden bezoek").	Afwegingskader en Plan van Aanpak Ondergronds Parkeren in Oud-West	Nee
Voorzieningen in Openbare Ruimte ten behoeve van kinderen en jongeren (o.a. speelstraten)	Ruimte voor de Jeugd	Ja
Kunst in de Openbare Ruimte	Geen uitwerking	Nee
Ondergrondse of inpandige parkeergelegenheid	Afwegingskader en Plan van Aanpak Ondergronds Parkeren in Oud-West	Ja
Verkeerscirculatie	Geen uitwerking	Nee

De rekenkamer constateert dat er geen samenhangend beleidsprogramma is opgesteld. Wel is het beleid uitgewerkt in beleidsnota's. Van de acht punten uit het programakkoord zijn er zes uitgewerkt in verschillende beleidsnota's. Drie van die uitwerkingen bevatten een concreet voorstel.

Uitvoeringsprogramma

In het programmakkoord is opgenomen dat er aan het beleidsprogramma een uitvoeringsprogramma vast zit dat duidelijkheid geeft over de te bereiken resultaten, de benodigde financiële middelen en een fasering en concreet tijdpad aangeeft. Daarmee wordt de volgende onderzoeksvraag beantwoord.

Is het beleid uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma waarin de te bereiken resultaten meetbaar zijn aangegeven, een concreet tijdpad is bepaald en de benodigde financiële middelen zijn benoemd?

Ook een samenhangend uitvoeringsprogramma is niet opgesteld. De uitvoering is vervat in een aantal uitvoeringsmaatregelen.

In tabel 2.5 zijn de twee uitvoeringsmaatregelen van het IPOR onder elkaar gezet en daarbij is aangegeven of de te bereiken resultaten meetbaar zijn (M), of er een concreet tijdpad (T) is bepaald en de financiële middelen (FM) zijn aangegeven.

Tabel 2.5 - Uitvoeringsprogramma

Resultaat	M	T	FM	Toelichting
Meerjarenprogramma Groot Onderhoud 2004-2010	Ja	Ja	Ja	In het MGO is aangegeven welke winkelstraten, woonstraten en bijzondere plekken in welk jaar worden aangepakt.
Aanpak Straatmeubilair				Er is wel een toelichting gegeven op de beoogde resultaten, hierdoor worden deze wel verduidelijkt. Ze zijn daarmee nog niet meetbaar gemaakt. Het tijdpad en de financiële middelen zijn alleen voor het geheel van de bestuursopdracht aanpak straatmeubilair aangegeven.
• Knelpunten toegankelijkheidsschouwen zijn opgelost	Nee	Ja	Ja	
• Overbodig straatmeubilair is opgeschoond/verwijderd	Nee	Ja	Ja	
• Uniformering soort straatmeubilair en wijze van plaatsing	Nee	Ja	Ja	
• Gerichte uitbreiding capaciteit fietsenrekken met 5%	Ja	Ja	Ja	
Aanpak wildplak	Ja	Nee	Ja	Aangegeven is dat de wildplak met 80% moet verminderen. Er is aangegeven wanneer de wildplakverkenner van start gaat. Een verdere planning is niet aangegeven.
Digitaal Loket	Ja	Ja	Nee	In de programmabegroting 2005 is opgenomen dat er 50 verbeteringsideeën moeten komen waarvan er drie worden uitgevoerd

De rekenkamer constateert dat de resultaten gedeeltelijk meetbaar zijn geformuleerd. Een tijdpad en financiële middelen zijn meestal wel, maar niet in alle gevallen opgenomen. Daarnaast zijn de verschillende beleidsnota's los van elkaar uitgevoerd.

2.3.2 Doelen visie dagelijks bestuur

De doelen uit de visie van het dagelijks bestuur kunnen worden opgevat als de herformulering van de doelen die eerder in het programakkoord waren verwoord. Dit betekent dat dit de doelen zijn die het dagelijks bestuur met het IPOR wilde realiseren. In hoofdstuk 1 is aangegeven dat doelen meetbaar moeten worden geformuleerd zodat gecontroleerd kan worden of zij gerealiseerd zijn. De rekenkamer beoordeelt dit aan de hand van de volgende onderzoeksvraag:

Zijn de doelstellingen in de visie op de inrichting en het beheer van de openbare ruimte die op grond van de analyse door het dagelijks bestuur is vastgesteld, specifiek, tijdgebonden en onderling consistent?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden heeft de rekenkamer bepaald wanneer een doelstelling specifiek, tijdgebonden en onderling consistent is.

- Specifiek: Niet voor meerdere uitleg vatbaar.
- Tijdgebonden: Voorzien van een tijdpad met tussendoelen en een einddatum.
- Consistent: Op inhoud op elkaar afgestemd.

Bij deze onderzoeksvraag beoordeelt de rekenkamer ook of er samenhang is tussen de onderdelen inrichting en beheer van de openbare ruimte.

In onderstaande tabel zijn de doelen uit de visie van het dagelijks bestuur op de inrichting en het beheer van de openbare ruimte opgenomen (zie ook bijlage 3) en is aangegeven in hoeverre de rekenkamer deze specifiek (S), tijdgebonden (T) en consistent (C) vindt.

Tabel 2.6- Visie dagelijks bestuur

Visie dagelijks bestuur	S	T	C
Substantieel aanpassen van de functie van de openbare ruimte is niet nodig.	+	--	+
Creëer (ondergronds en inpandig) extra ruimte voor autoparkeren.	+/-	--	+
Zorg voor extra capaciteit en betere spreiding van het aantal fietsenrekken.	+/-	--	+
Verbeter het beheer van groen en stimuleer microgroen	--	--	+/-
Meer aandacht voor het beheer van speelplaatsen	+/-	--	++
Plaats hier en daar bankjes langs de looproute.	--	--	+
Verbeter de kwaliteit van de inrichting van verblijfsgebieden (plekken waar mensen elkaar tegen kunnen komen)	-	--	+/-
Richt woonstraten sober en doelmatig in, verbeter de kwaliteit door het straatmeubilair te uniformeren en verbeter de toegankelijkheid van trottoirs.	-	--	+

Specifiek

De rekenkamer vindt dat de meeste doelen voor meerdere uitleg vatbaar zijn en daardoor onvoldoende specifiek zijn weergegeven. Zo staat bijvoorbeeld bij de tweede doelstelling ondergronds en inpandig tussen haakjes, dit maakt de doelstelling onduidelijk. Wanneer je dit zou weglaten staat er dat er extra ruimte voor autoparkeren gecreëerd moet worden, terwijl de overkoepelende doelstelling is om het totale aantal parkeerplaatsen gelijk te houden (blijkt uit programakkoord en verslagen van de stadsdeelraadsvergadering). Of er is aangegeven dat het beheer van de speelvoorzieningen moet worden verbeterd, maar er is niet aangegeven wat er met verbeterd wordt bedoeld. Dit komt ook voor bij de doelstelling 'plaats hier en daar een bankje', hierbij is niet aangegeven wat bedoeld wordt met hier en daar.

Tijdgebonden

De rekenkamer constateert dat geen van de doelen voorzien is van een tijdpad met tussen-doelen en einddatum. Dat betekent dat de doelstellingen niet tijdgebonden zijn weergegeven.

Consistent

Wat betreft consistentie zijn de doelen niet duidelijk op inhoud op elkaar afgestemd. Er zijn echter geen tegenstrijdigheden te constateren. De rekenkamer vindt de doelen daarom wel voldoende consistent met elkaar.

Samenhang inrichting en beheer

Bij de doelen over groen en speelvoorzieningen heeft het dagelijks bestuur aangegeven dat hier het beheer van de bestaande voorzieningen belangrijker is dan het creëren van nieuwe. De overige doelen gaan over de inrichting van de openbare ruimte. Bij de doelen over de inrichting van de openbare ruimte zijn geen uitgangspunten opgenomen over het beheer ervan.

2.3.3 Uitwerking visie dagelijks bestuur

In deze paragraaf staat centraal of de doelen uit de visie van het dagelijks bestuur zijn gerealiseerd.

Zijn de doelstellingen, die in de visie van het dagelijks bestuur zijn opgenomen, in het Meerjarenprogramma Groot onderhoud (MGO) uitgewerkt en uitgevoerd?

Zijn de doelstellingen in de door het dagelijks bestuur vastgestelde visie op andere manieren – dan het MGO uitgewerkt en uitgevoerd?

Doordat de doelen in de beleidsnota's veelal een uitwerking zijn van een doel uit de visie wordt hier ook meegenomen of de doelen uit de beleidsnota's zijn gerealiseerd. Hieronder wordt dit per doel uit de visie behandeld.

Substantieel aanpassen van het functiebeslag in de openbare ruimte is niet nodig

Dit is een doelstelling waarbij verdere uitwerking niet nodig is, maar waar rekening moet worden gehouden in de beleidsprogramma's en bij de uitvoering. Dit is ook gebeurd.

Creëer (ondergronds en in pandig) extra ruimte voor autoparkeren

De uitwerking voor het creëren van ondergrondse parkeergarages is het Afwegingskader en Plan van aanpak ondergronds parkeren. Naar aanleiding hiervan is besloten om onderzoek te verrichten naar de mogelijkheid voor een ondergrondse parkeergarage onder het Cremerplein. Dit onderzoek is inmiddels uitgevoerd, maar er is nog geen parkeergarage onder het Cremerplein gerealiseerd. Daarnaast is een ondergrondse parkeergarage onder het Staringplein gerealiseerd. Deze parkeergarage is alleen toegankelijk voor vergunninghouders. Het creëren van in pandige parkeergarages is niet uitgewerkt en niet gerealiseerd.

Uitgangspunt bij deze doelstelling is dat het aantal parkeerplaatsen gelijk blijft voor vergunninghouders en bezoekers. Op 28 februari 2006 heeft het dagelijks bestuur een memo aan de stadsdeelraad gestuurd met daarin informatie over het aantal parkeerplaatsen in de jaren 2002, 2003, 2004 en 2005. In tabel 2.7 staat hiervan een samenvatting.

Tabel 2.7 – Aantal parkeerplaatsen per buurt

Buurt	Aantal Parkeerplaatsen					Verschil t.o.v 2002
	2002	2003	2004	2005	31/12/2005	
Bellamybuurt	1.172	1.172	1.171	1.178	1.184	+12
Borgerbuurt	1.059	1.059	1.053	1.056	1.061	+2
Da Costrabuurt	1.393	1.392	1.393	1.394	1.396	+3
Cremerbuurt	1.654	1.651	1.654	1.661	1.662	+8
Helmersbuurt	1.231	1.218	1.219	1.218	1.220	-11
Vondelbuurt	905	902	895	893	893	-12
Totaal	7.414	7.394	7.385	7.400	7.416	
Verschil t.o.v 2002		-20	-29	-14	+2	

Gedurende de vier jaar van de vorige raadsperiode schommelde het totaal aantal parkeerplaatsen tussen de 7.385 en 7.416. Uiteindelijk zijn er aan het begin van 2006 2 parkeerplaatsen meer dan in 2002. Hieruit blijkt dat het totaal aantal parkeerplaatsen de afgelopen vier jaar vrijwel gelijk is gebleven.

Zorg voor extra capaciteit en betere spreiding van het aantal fietsenrekken

Deze doelstelling is uitgewerkt bij de bestuursopdracht aanpak straatmeubilair. Hierin is opgenomen dat het aantal fietsenrekken met 5% moet worden uitgebreid. In een bijlage is aangegeven welk type fietsenrekken (tulips) in de woonstraten in Oud-West worden geplaatst.

De doelstelling is eind 2005 voor het deel ten noorden van de Jacob van Lennepkade gerealiseerd. In de programmabegroting 2006 is opgenomen dat het deel ten zuiden van de Jacob van Lennepkade in 2006 uitgevoerd wordt. Naast de uitvoering van de bestuursopdracht aanpak straatmeubilair wordt bij de uitvoering van het MGO ook rekening gehouden met fietsparkeerplaatsen. In de woonstraten worden fietsenrekken geplaatst volgens het Handboek Inrichting Openbare Ruimte en in de winkelstraten volgens het Beeldkwaliteitsplan Winkelstraten. Waar mogelijk worden meer fietsenrekken geplaatst.

Verbeter het beheer van groen en stimuleer microgroen

In het programmakkoord staat dat er meer groen moet komen in het stadsdeel (niet onder het kopje IPOR, maar onder het kopje milieu). Uit het analysedeel IPOR is gebleken dat de bewoners niet zozeer behoefte hebben aan meer groen, maar wel aan beter beheer van het bestaande groen. Op basis hiervan is het uitgangspunt in de visie van het dagelijks bestuur dat het groen in het stadsdeel niet hoeft te worden uitgebreid, zeker niet wanneer dit ten koste zou gaan van parkeerplaatsen. Het beheer van groen moet wel worden verbeterd en de groenbeleving zou kunnen worden verbeterd door het stimuleren van microgroen. De uitwerking van deze doelstelling is opgenomen in de notitie Verhoging van de groenbeleving. In 2006 is het aanleggen van geveltuinjes gestimuleerd, zijn er door het stadsdeel meer bloembakken geplaatst (onder andere in de Jacob van Lennepstraat, in winkelstraten en op brugleuningen) en is achterstallig onderhoud van de floatlands (drijvende blokken met beplanting in grachten) weggewerkt.

Om zicht te hebben op de hoeveelheid groen in het stadsdeel heeft de stadsdeelraad een motie aangenomen, waarbij het dagelijks bestuur wordt opgedragen om jaarlijks een bomenbalans op te stellen. Hierin is opgenomen hoeveel bomen er in het stadsdeel staan. Het betreft hier de bomen die in beheer zijn van het stadsdeel en niet de bomen die in particulier bezit zijn. Hieronder staat een overzicht. Hieruit blijkt dat in de afgelopen vier jaar het aantal bomen met 204 is gestegen.

Tabel 2.8- Aantal bomen in Oud-West

	2002	2003	2004	2005	2006 (prognose)	Vershil t.o.v. 2002
Aantal Bomen	2.255	2.405	2.411	2.448	2.459	204

Meer aandacht voor het beheer van speelvoorzieningen, een aandachtspunt hierbij is het aanbod van speelvoorzieningen in de noordelijke punt van de Bellamybuurt en de Helmersbuurt.

In de nota Ruimte voor de jeugd is een van de doelen het verbeteren van het beheer van speelplaatsen. Om dit te verbeteren is in 2006 het beheer van de speeltuinen overgedragen aan de sector stadsdeelwerken, zij zorgen voor intensief beheer van de speeltuinen. Het kwaliteitsniveau is in een veegplan vastgelegd met behulp van foto's.

Een ander doel dat genoemd is dat de jeugd recht heeft op eigen speelplekken. Volgens de bewoners zijn er in Oud-West voldoende speelplekken, daarom is er geen actie ondernomen om meer speelplekken te realiseren.

Het laatste doel was dat participatie van burgers noodzakelijk is bij de herinrichting van speelplekken. Uit de voortgangsrapportage van het stadsdeel blijkt niet dat dit nog niet overal in voldoende mate blijkt. Het is bijvoorbeeld wel gebeurd bij de Da Costaspeelstraat, maar op andere plekken nog niet.

Op het aanbod van de speelvoorzieningen in de noordelijke punt van de Bellamybuurt wordt in de nota 'Ruimte voor de jeugd' niet expliciet ingegaan.

Bij alle bijzondere plekken zijn de afgelopen jaren de speelvoorzieningen gecontroleerd en waar nodig verbeterd. In de noordelijke punt van de Bellamybuurt zijn de afgelopen jaren geen extra maatregelen genomen.

Plaats hier en daar een bankje langs de looproute

Deze doelstelling is niet apart uitgewerkt of gerealiseerd.

Verbeter de kwaliteit van inrichting van verblijfsgebieden en richt ze in als plek waar mensen elkaar tegen kunnen komen en sluit bij de inrichting aan bij het beeldkwaliteitplan Winkelstraten

Deze doelstelling is niet apart uitgewerkt. Bij het MGO is het aanpakken van bijzondere plekken (verblijfsgebieden) als een prioriteit opgenomen. Jaarlijks wordt één bijzondere plek aangepakt. En bij alle bijzondere plekken is de afgelopen vier jaar een inhaalslag voor het beheer uitgevoerd. De inrichting van bijzondere plekken (verblijfsgebieden) is meegenomen in het Handboek Inrichting Openbare Ruimte. Uitgangspunt hierbij is dat er bij bijzondere plekken kan worden gekozen tussen het straatmeubilair voor woonstraten of winkelstraten.

Richt woonstraten sober en doelmatig in, door het uniformeren van straatmeubilair en het verbeteren van de toegankelijkheid

Deze doelstelling is uitgewerkt in de bestuursopdracht aanpak straatmeubilair en dit is inmiddels in het gehele stadsdeel gerealiseerd. Daarnaast is de inrichting en het te kiezen straatmeubilair van woonstraten en bijzondere plekken vastgelegd in het Handboek Inrich-

ting Openbare ruimte. Tevens wordt bij de uitvoering van het MGO rekening gehouden met deze doelstelling.

Handboeken Inrichting en Beheer Openbare Ruimte

Naast de bovengenoemde doelstellingen is in de visie van het dagelijks bestuur ook opgenomen dat er in een Handboek Inrichting Openbare Ruimte de invulling van details, zoals inrichtingsprofielen en straatmeubilair worden vastgelegd. En dat in een Handboek Beheer Openbare Ruimte de afspraken betreffende het beheer, waaronder het kwaliteitsniveau worden vastgelegd. Daarnaast zullen bewoners door middel van een informatie- en communicatietraject worden gestimuleerd om netter met hun buurt om te gaan.

Het Handboek Inrichting Openbare Ruimte is gerealiseerd. Het Handboek Beheer Openbare Ruimte is niet tot stand gebracht. De campagne voor buurtbewoners om netter met hun buurt om te gaan is wel gerealiseerd.

Hieronder vat de rekenkamer kort haar bevindingen samen ten opzichte van deze onderzoeksvraag.

Tabel 2.9 - Uitwerking visie dagelijks bestuur

Visie dagelijks bestuur	Uitgewerkt	Gerealiseerd
Substantieel aanpassen van de openbare ruimte is niet nodig.	Niet nodig	Niet nodig
Creëer (ondergronds en inpandig) extra ruimte voor autoparkeren.	Afwegingskader en plan van aanpak ondergronds parkeren	Gedeeltelijk
Zorg voor extra capaciteit en betere spreiding van het aantal fietsenrekken.	Aanpak straatmeubilair	Gedeeltelijk. Rest volgt in 2006
Verbeter het beheer van groen en stimuleer microgroen	Verhoging van de groenbeleving	Gedeeltelijk. Rest volgt in 2006
Meer aandacht voor het beheer van speelplaatsen	Ruimte voor de jeugd	Ja
Plaats hier en daar bankjes langs de looproute.	Nee	Nee
Verbeter de kwaliteit van de inrichting van verblijfsgebieden (plekken waar mensen elkaar tegen kunnen komen)	Nee	Ja
Richt woonstraten sober en doelmatig in, verbeter de kwaliteit door het straatmeubilair te uniformeren en verbeter de toegankelijkheid van trottoirs.	Aanpak straatmeubilair Handboek Inrichting Openbare Ruimte	Ja

Van de zeven doelstellingen uit de visie van het dagelijks bestuur zijn drie doelstellingen gerealiseerd. Drie doelstellingen zijn gedeeltelijk gerealiseerd en een doelstelling is niet gerealiseerd.

2.3.4 Extra kosten voor de uitvoering

In de voorjaarsnota 2002 is het projectbudget voor het IPOR beschikbaar gesteld. Naast dit budget is er voor de uitvoering van het IPOR gebruik gemaakt van verschillende structurele en incidentele budgetten. Deze paragraaf geeft een overzicht van de financiële middelen die besteed zijn aan het IPOR en geeft een antwoord op onderstaande onderzoeksvraag.

Welke (extra) kosten zijn met de uitvoering van het IPOR gemoeid?

Voor de uitvoering van het IPOR zijn structurele middelen en incidentele middelen ingezet. Bij structurele middelen gaat het om financiering uit reguliere budgetten, bij incidentele middelen is sprake van extra kosten die zijn gemaakt.

Projectbudget IPOR

Voor het opstellen van het IPOR is bij de voorjaarsnota in 2002 een budget beschikbaar gesteld van € 250.000 (fl. 550.000). Vervolgens is dit budget in 2004 verhoogd met € 140.000 ISV-budget voor de uitvoering van de aanpak straatmeubilair 2004 – 2005. In totaal was er dus € 390.000 beschikbaar voor het IPOR. Dit budget is als volgt besteed:

Tabel 2.10 – Overzicht bestedingen projectbudget IPOR

Uitgaven 2002-2006	Besteed €
Vooronderzoek, incl. werkconferentie (NINN)	€ 37.838
Parkeeronderzoek (Ecorys)	€ 25.510
Analysedeel IPOR (O&S)	€ 31.888
Communicatie Analysedeel (foto's K3)	€ 300
Aanschaf fietsenrekken (aanpak straatmeubilair)	€ 258.922
Opschonen verkeersborden (aanpak straatmeubilair)	€ 11.480
O.R. acties (dRO)	€ 4.200
Belvedere bellamybuurt	€ 2.553
Groenvisie/-beheerplan (opstellen en druk)	€ 4.759
Handboek IPOR (ontwerp en druk)	€ 4.353
Groen (voorbeeld-geveltuin)	€ 1.740
Groen (communicatie geveltuin)	€ 3.110
Personele kosten (*)	€ 3.347
Totaal	€ 390.000

Aanpak Straatmeubilair

Volgens de bestuursopdracht aanpak straatmeubilair 2004-2005 is hiervoor een budget nodig van € 650.000. De budgetten voor de dekking hiervan zijn daarbij opgenomen. In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de tot en met 2006 begrote bestedingen voor de aanpak straatmeubilair.

Tabel 2.11 – Begrote bestedingen aanpak straatmeubilair

Jaar	Besteed €	Dekking
2004	€ 292.000	Parkeerbonds
	€ 140.000	ISV (bestedingsvoorstel, niet in rekening bij projecten opgenomen)
2005	€ 103.000	Parkeerbonds
2006	€ 205.000	Programmabegroting 2006
Totaal	€ 740.000	

Met het beschikbaar stellen van € 205.000 bij de programmabegroting van 2006, wordt de oorspronkelijke begroting van € 650.000 met € 90.000 overschreden. Ambtenaren van het stadsdeel hebben aangegeven dat de overschrijding van het budget nog groter zal zijn. Dit komt omdat het vervangen van de fietsenrekken en het verwijderen van de antiparkeermaatregelen duurder uitvalt dan begroot. Een deel van de overschrijding van het budget is gecompenseerd door gebruik te maken van het resterende projectbudget IPOR. Op dit moment is het de rekenkamer nog niet bekend hoe groot deze overschrijding zal zijn. Dit wordt opgenomen in het jaarrekening 2006.

In 2003 is een bedrag van € 35.000 besteed aan nieuwe fietsenrekken. Dit waren nog geen tulips. Deze rekken zijn nooit geplaatst.

Aanpak Wildplak/Graffiti

In onderstaande tabel is opgenomen wat door het stadsdeel is begroot en besteed voor het verwijderen van wildplak en graffiti. In totaal is € 100.000 aan personele kosten besteed, hiervan is de wildplakverkenner betaald. Het overige bedrag van € 251.000 is besteed aan het schoonmaken van panden. Beide maatregelen horen bij de aanpak wildplak/graffiti.

Tabel 2.12 - Overzicht bestedingen wildplak/graffiti

Jaar	Begroot €	Besteed €		
		Totaal	Personeel	Materieel
2004	€ 200.000	€ 146.000	€ 46.000	€ 100.000
2005	€ 137.000	€ 135.000	€ 54.000	€ 81.000
2006	€ 121.000	€ 70.000(*)	€ 0	€ 70.000(*)
Totaal	€ 458.000	€ 351.000	€ 100.000	€ 251.000

(*) dit is door extrapolatie berekend.

Digitaal Meldpunt voor Verbeteringsideeën Openbare Ruimte

De korte termijn actie is gefinancierd uit de algemene middelen. De maatregelen die genomen moeten worden als gevolg van de goede ideeën van burgers worden ook gefinancierd uit regulier budget. Dit betekent dat hiervoor geen extra budget beschikbaar is gesteld.

Meerjarenprogramma Groot Onderhoud

Het groot onderhoud aan straten en pleinen werd voor het IPOR al uitgevoerd. Hierin is met het IPOR geen verandering gekomen. Door het IPOR is wel de prioritering aan werkzaamheden veranderd, waardoor nu de winkelstraten en bijzondere plekken als eerste worden uitgevoerd. Het MGO wordt gefinancierd uit het Fonds Groot Onderhoud. Dit fonds wordt jaarlijks gevoed met een bedrag van ruim € 1,5 miljoen uit het parkeerfonds. Bij groot onderhoud aan winkelstraten, woonstraten en bijzondere plekken wordt eerst gekeken of er alternatieve financieringsmogelijkheden zijn, zoals Europese subsidies of subsidies vanuit de Centrale Stad. Het IPOR heeft niet geleid tot extra bestedingen voor het MGO.

Verhoging van de Groenbeleving

Voor het verhogen van de groenbeleving in Oud-West zijn vooral maatregelen getroffen voor beter beheer van groenvoorzieningen en het stimuleren van microgroen. Deze maatregelen zijn uitgevoerd in 2006. In totaal is in 2006 € 123.000 aan groenvoorzieningen besteed.

Ruimte voor de Jeugd

De uitgaven die zijn gedaan in het kader van de notitie Ruimte voor de Jeugd vallen niet onder het IPOR. De maatregelen die voortvloeien uit de notitie Ruimte voor de jeugd hebben, met uitzondering van het beheer van speeltuinen, geen directe relatie met het IPOR. Voor het beheer van speeltuinen en speelplekken is geen extra geld beschikbaar gesteld, de financiering hiervan komt uit reguliere budgetten.

Richtlijnen voor Handhaving en Vergunningverlening

In de begroting van 2006 is € 329.000 opgenomen voor 'vergunningverlening en handhaving van terrassen, uitstallingen en reclameborden in winkelstraten/bijzondere plekken en woonstraten conform richtlijnen BKP en IPOR'. Dit budget is bestemd voor de vergun-

ningverlening en handhaving van objecten in de openbare ruimte, met uitzondering van tijdelijke objecten. Vergunningverlening heeft geen directe relatie met het IPOR, maar is een manier om te voorkomen dat het effect van voorgaande acties teniet wordt gedaan. Handhaving wel, omdat een van de uitgangspunten van het IPOR een strengere handhaving van regels is met betrekking tot het gebruik van de openbare ruimte. Voor handhaving is € 209.000 begroot. Dit bedrag valt echter in het reguliere budget. Hiervoor is dus geen extra budget opgevoerd voor het IPOR.

Voorzieningen Ondergrondse Parkeergarages

Om ondergrondse parkeergarages te kunnen realiseren wordt jaarlijks een toevoeging gedaan in de voorziening ondergrondse parkeergarages. De bedragen voor 2004 en 2005 zijn al aan de voorziening toegevoegd. Het bedrag voor 2006 is begroot om aan de voorziening toe te voegen.

Tabel 2.13 - Toevoeging voorziening ondergrondse parkeergarages

Jaar	Toevoeging €
2004	€ 5.100.000
2005	€ 2.031.370
2006	€ 1.000.000
Totaal	€ 8.131.370

Totaaloverzicht

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de (extra) bestedingen die zijn gedaan voor de realisering van het IPOR. Hieruit blijkt dat van 2002 tot en met 2006 voor het IPOR ruim € 1,60 miljoen is besteed naast de toevoeging aan de voorziening voor parkeergarages van ruim € 8,1 miljoen.

Tabel 2.14- Totaal overzicht bestedingen IPOR

	Besteed €
Projectbudget	€ 390.000
Aanpak straatmeubilair	€ 740.000
Wildplak/Graffiti	€ 351.000
Verhoging van de groenbeleving	€ 123.000
Totaal	€ 1.604.000
Voorziening Ondergrondse parkeergarages	€ 8.131.370

2.3.5 Tevredenheid van Gebruikers

In deze paragraaf behandeld de rekenkamer onderstaande onderzoeksvraag:

Is door de uitvoering van het plan de kwaliteit van de openbare ruimte in de ogen van de gebruikers daadwerkelijk verbeterd?

Bij de beantwoording van deze vraag kijkt de rekenkamer naar de volgende toetsaspecten:

- Rol van de gebruikers bij de totstandkoming van het ontwerp.
- Rol van het stadsdeel bij de totstandkoming van het ontwerp.
- Relatie tussen de herinrichting en het beheer.
- Gebruik van de heringerichte openbare ruimte.
- Realisatie van de doelen voor herinrichting.

De rekenkamer heeft op verschillende manieren gekeken naar de tevredenheid van gebruikers. De rekenkamer heeft de behoeften van gebruikers geïnventariseerd zoals die in het analysedeel IPOR naar voren zijn gekomen. Daarnaast heeft de rekenkamer gekeken naar de tevredenheid van de belangenvertegenwoordigers in het stadsdeel over de kwaliteit van de openbare ruimte. Als laatste zijn de opmerkingen van gebruikers van de openbare ruimte in het stadsdeel meegenomen.

Rol van de gebruikers

Bij het onderzoek voor de onderbouwing voor het IPOR (analysedeel) is gevraagd aan bewoners wat zij als belangrijkste knelpunten in de openbare ruimte ervaren. Volgens de bewoners zijn dat het beheer van de openbare ruimte, de parkeersituatie en het grote aantal hinderlijk geplaatste fietsen en zwerffietsen. Het dagelijks bestuur heeft mede op basis daarvan doelstellingen geformuleerd voor de inrichting van de openbare ruimte.

De belangengroepen Fietsersbond en Belangengroep Gehandicapten Oud-West zijn tevreden over de maatregelen die zijn genomen in de openbare ruimte. Zij hebben zelf een actieve rol gehad bij het bepalen van de gewenste maatregelen. Het stadsdeel heeft deze belangengroepen gevraagd deel te nemen aan de voorbereidingen voor het Handboek Inrichting Openbare Ruimte. De punten die zij hebben aangedragen zijn grotendeels verwerkt in het handboek. Zo was de Fietsersbond van mening dat gelet moet worden op het zicht voor fietsers op kruispunten, bijvoorbeeld door het plaatsen van lage bloembakken. En de Belangengroep gehandicapten heeft de voorkeur uitgesproken voor ribbeltegels in plaats van noppentegels bij een gelijkvloerse kruising. Naast deze twee belangengroepen is het handboek tevens besproken in de verkeerscommissie Oud-West, waarin ook de politie, brandweer en het GVB participeren.

Daarnaast heeft de Belangengroep Gehandicapten Oud-West een actieve rol gehad bij het realiseren van een obstakel vrije openbare ruimte.

Andere belangengroepen zoals Ondernemers Oud-West en de Stichting Bewoners Platform Oud-West zijn niet betrokken bij de inrichting van de openbare ruimte in Oud-West. De Ondernemers Oud-West zijn wel betrokken bij herinrichting van een winkelstraat. Ook bij de herinrichting van een woonstraat of een bijzondere plek worden bewoners betrokken.

Rol van het stadsdeel

Het dagelijks bestuur heeft maatregelen genomen om de punten die de bewoners van het stadsdeel naar voren hadden gebracht aan te pakken (onder andere door het plaatsen van nieuwe fietsenrekken).

Het stadsdeel heeft een aantal belangenvertegenwoordigers gevraagd een actieve rol te vervullen bij het opstellen van het handboek.

Daarnaast wordt door het stadsdeel jaarlijks buurtschouwen georganiseerd. Hierbij loopt een vertegenwoordiger van het stadsdeel samen met de bewoners door de buurt. Bewoners kunnen dan aangeven welke knelpunten zij ervaren in de openbare ruimte. De buurtschou-

wen worden per buurt, maar wel in het gehele stadsdeel georganiseerd. Het stadsdeel lost de knelpunten snel op. Van een aantal gebruikers is het de rekenkamer bekend dat zij erg tevreden zijn over deze werkwijze, omdat het knelpunt wordt opgelost, maar ook door de snelheid waarmee dat gebeurt.

Relatie tussen herinrichting en beheer

Er is bij de herinrichting wel rekening gehouden met het beheer. Dit is echter niet expliciet gemaakt. Er is bij de keuze voor fietsenrekken en ander straatmeubilair dat is opgenomen in het handboek wel gekeken naar de duurzaamheid van de materialen en het onderhoud dat hieraan gepleegd moet worden, maar dit is niet geëxpliciteerd in het handboek.

Gebruik van de heringerichte openbare ruimte

Tijdens de interviews is dit niet duidelijk naar voren gekomen. Wel blijkt dat de nieuwe fietsenrekken vaak vol zijn en dat er nog steeds fietsen naast de fietsenrekken worden geplaatst.

Realisatie van de doelen voor herinrichting

De gebruikers van de openbare ruimte in het stadsdeel zien dat antiparkeermaatregelen zijn weggehaald en dat er meer en uniforme fietsenrekken geplaatst zijn in het stadsdeel. De gebruikers zijn hier over het algemeen tevreden over, door de uniformiteit van fietsenrekken en het verdwijnen van de rommelige antiparkeermaatregelen heeft de openbare ruimte een nettere uitstraling gekregen. Het beheer is hierdoor makkelijker geworden. Wel wordt door een aantal gebruikers de vraag gesteld of er niet gekozen had kunnen worden voor een uniforme inrichting per buurt in plaats van gelijk voor het gehele stadsdeel.

Op basis van de verkregen informatie is bij de rekenkamer het beeld ontstaan dat de kwaliteit van de openbare ruimte in de ogen van de gebruikers verbeterd is.

2.4 Conclusie Beleid, Uitvoering en Effecten op Stadsdeelniveau

Beleid en Doelen

De rekenkamer concludeert dat het Inrichtingsplan Openbare Ruimte, zoals opgenomen in het programmakkoord, de afgelopen vier jaar niet is gerealiseerd. Na de analyse is er geen beleidsprogramma en daaraan gekoppeld uitvoeringsprogramma opgesteld. Er is dus geen integraal programma gerealiseerd zoals vooraf was beoogd. De doelen voor het IPOR zijn op meerdere momenten en in verschillende documenten terecht gekomen:

- Programmakkoord.
- Voortgangsmemo portefeuillehouder aan raadscommissie.
- Visie dagelijks bestuur inrichting en beheer openbare ruimte.
- Vijf beleidsnota's.

Hierdoor is niet duidelijk welke doelen nu echt met het IPOR worden beoogd en hoe deze doelen zich tot elkaar verhouden. Het stadsdeel heeft dus niet op basis van een afweging van verschillende belangen of het verband tussen inrichting en beheer een keuze gemaakt in hoe de kwaliteit van de openbare ruimte in Oud-West eruit moet zien. Hierdoor is het impliciete doel dat ten grondslag lag aan het IPOR, te weten richting geven aan de discussie over de verhouding tussen meer parkeerplaatsen en het behouden en uitbreiden van de groenvoorzieningen niet gerealiseerd. Het besluit over hoe om te gaan met parkeerplaatsen is doorgeschoven naar de volgende raadsperiode en door het ontbreken van het integrale plan zijn de onderwerpen groen en parkeren niet in samenhang behandeld. Desondanks zijn de doelen voor parkeren en groen wel gerealiseerd, dat wil zeggen dat het totaal aantal

parkeerplaatsen vrijwel gelijk is gebleven en het beheer van de groenvoorzieningen verbeterd wordt en er meer bomen zijn geplaatst.

Uitvoering

Wel zijn de afgelopen vier jaar maatregelen genomen om de inrichting van de openbare ruimte te verbeteren. Deze maatregelen zijn niet voortgekomen uit een beleidsprogramma maar zijn ad hoc bepaald.

Aan het IPOR is in de afgelopen vier jaar ruim € 1,60 miljoen besteed. Daarnaast is aan de voorziening openbare ruimte parkeergarages ruim € 8,1miljoen toegevoegd

Prestaties en Effecten

In de afgelopen vier jaar zijn er door het stadsdeel prestaties geleverd om de kwaliteit van de openbare ruimte te verbeteren. Van de oorspronkelijke uitgangspunten in het programakoord is er niet een volledig gerealiseerd. Van de doelen uit de visie van het dagelijks bestuur is een minderheid gerealiseerd. Een deel van de uitvoering van de doelen van is nog gaande.

De gebruikers van de openbare ruimte zijn over het algemeen tevreden over de maatregelen die in Oud-West zijn genomen om de inrichting van de openbare ruimte te verbeteren.

De rekenkamer is van mening dat stadsdeel Oud-West de afgelopen raadsperiode hard gewerkt heeft aan het verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte. De rekenkamer vindt het jammer dat er geen integraal inrichtingsplan openbare ruimte is gerealiseerd. Hierdoor hadden er duidelijke keuzes gemaakt kunnen worden, waarbij verschillende belangen konden worden afgewogen en er rekening kon worden gehouden met de relatie tussen inrichting en beheer. Ook hadden de doelen dan beter op elkaar afgestemd kunnen worden en duidelijker geformuleerd. Tevens had de uitvoering gericht kunnen plaatsvinden, zodat achteraf beter had kunnen worden beoordeeld of de doelen zijn gerealiseerd.

3 Uitvoering en Effecten op Straatniveau

Dit hoofdstuk beschrijft drie situaties waar herinrichting van de openbare ruimte heeft plaatsgevonden in stadsdeel Oud-West. De centrale vraag hierbij is:

Is door de uitvoering van het plan de kwaliteit van de openbare ruimte in de ogen van de gebruikers daadwerkelijk verbeterd?

De rekenkamer heeft er voor gekozen een woonstraat en twee bijzondere plekken nader uit te werken. Bij de beantwoording van deze vraag kijkt de rekenkamer, net als in paragraaf 2.3.5 naar de volgende toetsaspecten:

- Rol van de gebruikers bij de totstandkoming van het ontwerp.
- Rol van het stadsdeel bij de totstandkoming van het ontwerp.
- Relatie tussen de herinrichting en het beheer.
- Gebruik van de heringerichte openbare ruimte.
- Realisatie van de doelen voor herinrichting.

In de hieronder opgenomen paragrafen wordt op elk van de drie cases ingegaan.

3.1 Woonstraat: Potgieterstraat

Inleiding

In een deel van de Potgieterstraat is groot onderhoud uitgevoerd. De inrichting van de straat is gelijk gebleven aan de oude situatie. De voorbereidingen hiervoor zijn begin 2004 gestart en in mei 2006 is het groot onderhoud gereed.

Financiering

Het groot onderhoud van de Potgieterstraat is uitgevoerd als onderdeel van het Meerjarenprogramma Groot Onderhoud 2004 – 2010. Hierin is voor de Potgieterstraat € 577.684 opgenomen. Dit budget betreft de gehele Potgieterstraat. Het is de rekenkamer niet duidelijk geworden wat er besteed is aan het deel van Potgieterstraat, waar het groot onderhoud al is uitgevoerd.

Doel

Het doel is het uitvoeren van groot onderhoud. De volgende werkzaamheden moeten hiervoor worden uitgevoerd:

- Vernieuwen van kabels, leidingen voor riolering, waterleiding, gas en elektra door nutsbedrijven.
- Vervangen van bestrating van stoep, straat en parkeervakken.
- Aanbrengen van nieuwe ondergrondse afvalcontainers.
- Plaatsen van nieuw straatmeubilair: fietsenrekken (tulips), prullenbakken en bankjes.
- Aanbrengen van verkeersplateau op de kruising met de Da Costastraat.

Rol van de gebruikers

Per brief zijn de bewoners door het stadsdeel uitgenodigd om suggesties aan te dragen voor de herinrichting van de Potgieterstraat. Slechts één bewoner heeft hier gebruik van gemaakt.

Omdat er maar één reactie was gekomen op de oproep om suggesties in te dienen voor de

nieuwe openbare ruimte is de informatieavond niet doorgedaan. Doordat alleen groot onderhoud werd uitgevoerd en de inrichting gelijk bleef, was het voor het stadsdeel niet nodig om een inspraakprocedure te volgen. Bewoners hebben dus minimale invloed gehad op de inrichting van de openbare ruimte. Zij hebben hiervoor echter wel de mogelijkheden gehad.

Rol van het stadsdeel

Het stadsdeel heeft bij het groot onderhoud van de Potgieterstraat de leidende rol gehad. Het stadsdeel heeft bepaald welke, wanneer en door wie de werkzaamheden uitgevoerd moesten worden.

Het stadsdeel heeft de bewoners van de Potgieterstraat met meerdere brieven geïnformeerd over de manier waarop de bewoners suggesties kunnen aandragen voor de herinrichting van de straat (via brieven en een informatieavond) en daarna over de geplande werkzaamheden.

Relatie herinrichting en beheer

Bij de herinrichting van de straat zijn de principes uit het Handboek Inrichting Openbare Ruimte gehanteerd. Dat betekent dat er is gekozen voor de materialen die standaard in het stadsdeel worden gebruikt.

Gebruik heringerichte openbare ruimte

De rekenkamer heeft onvoldoende zicht op het huidige gebruik van de heringerichte straat.

Realisatie van de doelen voor herinrichting

De doelen van het stadsdeel zijn gerealiseerd, het groot onderhoud is uitgevoerd.

Het wegprofiel, de gekozen materialen en het gekozen straatmeubilair sluiten aan bij de uitgangspunten zoals vastgelegd in het Handboek Inrichting Openbare Ruimte.

De Potgieterstraat is hierin niet uniek. Alle onderhoudswerkzaamheden aan straten, die vanaf 2002 zijn uitgevoerd, sluiten aan bij het IPOR. Zelfs vóór 2002 uitgevoerde onder-

houdswerkzaamheden en herprofileringen liepen al vooruit op wat in het handboek is opgenomen. Het handboek is daarom ook op te vatten als het vastleggen van beleid dat al enige jaren door het stadsdeel werd gevoerd.

Conclusie

Of de Potgieterstraat in de ogen van de gebruikers is verbeterd is niet met zekerheid aan te geven. Doordat er weinig suggesties door de bewoners werden aangedragen voor de herinrichting van de openbare ruimte gaat de rekenkamer ervan uit dat de bewoners al tevreden waren over de inrichting van de straat en dat dus nog steeds zijn.

De rekenkamer constateert daarnaast dat het IPOR niet heeft geleid tot veranderingen bij het groot onderhoud en de herprofileringen van straten.

3.2 Bijzondere Plek: Da Costaspeelstraat

Inleiding

De Da Costastraat, tussen de Jacob van Lennepkade en de Jacob van Lennepstraat, is al zo'n 30 jaar ingericht als speelstraat. De laatste jaren werd er door kinderen nog maar weinig gebruik gemaakt van de straat om te spelen. Het groen was verwaarloosd, de straat stond vol met slecht geparkeerde fietsen en scooters en de straat werd meer en meer in gebruik genomen door hangjongeren.

Op 7 september 2003 ontstond tijdens een zomerfeest in de buurt van de Da Costaspeelstraat het eerste idee voor een herinrichting van de speelstraat. Een buurtbewoonster vroeg medebewoners wat ze van de speelstraat vonden, hoe deze kon worden verbeterd en of ze bereid waren om mee te denken over de herinrichting van de speelstraat. Dit leidde tot een groep bewoners die zich wilde inzetten voor de herinrichting van de speelstraat.

Financiering

Op 29 juni 2004 neemt het dagelijks bestuur een besluit dat € 120.000 aan ISV-gelden voor de Bellamy en de Borgerbuurt kunnen worden ingezet voor de herinrichting van de Da Costaspeelstraat.

Doelen

De herinrichting van de Da Costastraat moest leiden tot een aantrekkelijke speelstraat waar kinderen kunnen spelen en buurtbewoners elkaar kunnen ontmoeten.

Rol van de gebruikers

De gebruikers van de speelstraat hebben zelf het initiatief genomen voor de herinrichting van de speelstraat. Bij het buurtfeest vormde zich een groep bewoners die ervoor hebben gezorgd dat de herinrichting van de Da Costaspeelstraat is gerealiseerd. Zij hebben bewonersvergaderingen georganiseerd waar de bewoners konden aangeven welke wensen zij hadden voor de speelstraat. Het eerste bewonersoverleg vond plaats op 29 september 2003. Vervolgens vond dit overleg regelmatig plaats. Hierbij heeft Stichting Dock, een welzijnsorganisatie, voor de logistieke ondersteuning gezorgd. Vanaf de tweede bijeenkomst, op 27 oktober 2003, was ook het stadsdeel aanwezig.

De bewoners hebben ook voor het ontwerp van de speelstraat gezorgd. Eén van de actieve buurtbewoners is architect en was bereid om op 'no cure no pay' basis een ontwerp te maken voor de herinrichting van de speelstraat. Dit ontwerp is tot stand gekomen door bijdra-

gen van de bewoners tijdens de bewonersvergaderingen, de informatieavond en de inspraakavond. Het is een ontwerp geworden waar de bewoners achter staan.

In het uiteindelijke ontwerp is gekozen voor vier 'kamers'. Iedere kamer is gemaakt voor een andere doelgroep en heeft daarmee een eigen karakter. Zo is er een kamer met veel bankjes en waar 's zomers een plastic opblaasbadje kan worden neergezet, een kamer met een zandbak en speeltoestel en een kamer met een picknicktafel.

Rol van het stadsdeel

De rol van het stadsdeel is faciliterend en uitvoerend geweest.

In de ontwerpfase had het stadsdeel vooral een faciliterende rol, onder andere door mee te denken aan het ontwerp. Het stadsdeel heeft vanaf mei 2004 een actieve rol gekregen bij de herinrichting van de speelstraat. Op dat moment is een projectleider voor dit project aangesteld en heeft het stadsdeel zorg gedragen voor de uitvoering. Ook heeft het stadsdeel een informatieavond en een formele inspraakavond georganiseerd.

Het stadsdeel heeft bij de inrichting van de speelstraat willen aansluiten bij het IPOR. Dat heeft het stadsdeel gedaan door de inrichting van de speelstraat te laten aansluiten bij het op te stellen Handboek Inrichting Openbare Ruimte. Het opstellen van het handboek en de herinrichting van de Da Costaspeelstraat liepen naast elkaar. Het stadsdeel heeft ervoor gezorgd dat de in de speelstraat zoveel mogelijk is gekozen voor materialen die later ook in het handboek zijn opgenomen.

De architect heeft samen met de bewoners aanpassingen in de schetsontwerpen moeten aanbrengen, zodat voldaan kon worden aan de eisen van het stadsdeel. Het gaat dan om de volgende punten:

- In het schetsontwerp was de ruimte tussen de speeltoestellen te klein, waardoor het onvoldoende veilig was. Dit moest worden aangepast.
- De bewonersgroep wilde graag nietjes als fietsenrekken. Het stadsdeel gaf de voorkeur aan tulips, omdat dit aansluit bij de uniforme keuze voor fietsenrekken, zoals bepaald bij de aanpak straatmeubilair.
- Het stadsdeel heeft bepaald uit welke banken de bewonersgroep kon kiezen, zodat deze zouden aansluiten bij het op te stellen Handboek Inrichting Openbare Ruimte.
- De bewonersgroep wilde in eerste instantie graag een waterpartij, zoals op het Max Euweplein. Dit bleek echter te duur in uitvoering. Een alternatief was een permanent speelbadje, maar ook dit was te duur in het onderhoud. Uiteindelijk is ervoor gekozen in het ontwerp een kamer te maken waar de bewoners een plastic badje kunnen plaatsen, waarbij een kraantje en afvoerpunt is geplaatst, zodat het badje gemakkelijk gevuld en geleegd kan worden.

Het stadsdeel heeft ook voor de noodzakelijke financiering van de herinrichting gezorgd.

Relatie herinrichting en beheer

Bij de inrichting van de speelstraat is op verschillende manieren rekening gehouden met het beheer. Ten eerste sluiten de gekozen materialen zoveel mogelijk aan bij de materialen die zijn opgenomen in het Handboek Inrichting Openbare Ruimte. Ten tweede heeft het stadsdeel bepaald dat het idee van de bewoners voor de waterpartij niet kon worden uitgevoerd, omdat de beheerkosten te duur zouden zijn. Ten derde is het mogelijk geworden om een hogere kwaliteit groen in de speelstraat aan te leggen omdat de bewoners bereid waren het beheer hiervan voor hun rekening te nemen. Ten vierde hebben de bewoners een beheergroep opgezet die zorg moet dragen voor het beheer van de speelstraat. Tussen het

stadsdeel en de bewoners zijn beheerregels opgesteld. Hierin zijn onder andere afspraken vastgelegd over de vaste contactpersoon, het groenbeheer, het net over de zandbak en wat er gebeurt wanneer het beheer weer door het stadsdeel wordt overgenomen. In dat geval wordt bijvoorbeeld de beplanting aangepast zodat deze weer op standaardwijze kan worden onderhouden.

Gebruik heringerichte openbare ruimte

Stichting Dock organiseerde op 4 juni 2005 een feestelijke opening van de nieuwe speelstraat. Uit een gesprek met een bewoner blijkt dat de speelstraat door de bewoners goed wordt gebruikt. Kinderen van verschillende leeftijden spelen regelmatig in de straat en 's avonds maken volwassenen er gebruik van om gezamenlijk te eten of om elkaar op andere manier te ontmoeten.

Realisatie van de doelen voor herinrichting

Uit het gebruik van de speelstraat blijkt dat het doel is gerealiseerd.

Conclusie

Door de herinrichting is de speelstraat in de ogen van de gebruikers inderdaad verbeterd.

3.3 Bijzondere Plek: Staringplein

Inleiding

Ook in het programakkoord van 1998 werd aandacht geschonken aan de openbare ruimte. Hierin was – naast de algemene doelstelling om de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren – een onderzoek opgenomen naar de mogelijkheid om parkeerplaatsen te verplaatsen van het maaiveld naar ondergrondse parkeervoorzieningen.

In 1999 is herinrichting van het Staringplein aan de orde. Dit is dus ruim voordat het idee voor een IPOR ontstaat. In december 2000 geeft het dagelijks bestuur de opdracht voor het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek naar een parkeergarage onder het Staringplein. In mei 2001 komt dit rapport beschikbaar. Het stadsdeel dient voor de uitvoering van het plan bij de Centrale Stad een aanvraag in voor een bijdrage uit de UNA-gelden. Dit wordt gehonoreerd, maar er moet wel een uitgebreider plan komen voor de aanleg van de parkeergarage en de herinrichting van het plein.

In januari 2002 besluit de stadsdeelraad in te stemmen met verdere planontwikkeling voor het project Staringplein. DS Landschapsarchitecten krijgt de opdracht een ontwerpstudie te maken voor de herinrichting van het plein. Op basis van het ontwerp wijst de centrale stad in februari 2002 de subsidie definitief toe. Op 21 mei 2002 stelt het dagelijks bestuur het plan van aanpak vast. In april 2003 stelt de stadsdeelraad het voorlopig ontwerp voor het Staringplein vast en in oktober 2003 het definitieve.

In januari 2004 starten de bouwwerkzaamheden. In juni 2005 worden de parkeergarage en het heringerichte plein opgeleverd en in juli 2005 gaat de parkeergarage open voor vergunninghouders.

Financiering

In onderstaande tabel staat een overzicht van de financiering van de herinrichting van het Staringplein.

Tabel 3.1 – Financiering herinrichting Staringplein

Financiering Herinrichting Staringplein	
<i>Vorbereidingskosten voor parkeergarage en herinrichting</i>	
Parkeerfonds	€ 90.756
Fonds Groot Onderhoud	€ 45.378
SV-Fonds	€ 19.921
Productenrekening 2002	€ 129.149
Subsidie UNA-Fonds	€ 50.000
Voorziening Openbare ruimte en Groen	€ 101.096
Krediet	€ 213.700
Totaal	€ 650.000
<i>Parkeergarage</i>	
Subsidie Optimalisatie Gebruik Grondgebruik	€ 273.700
Krediet	€ 2.186.300
Totaal	€ 2.460.000
<i>Herinrichting plein</i>	
Subsidie UNA-Fonds	€ 1.400.000
Voorziening openbare ruimte en groen	€ 890.000
Totaal	€ 2.290.000
Totaal	€ 5.400.000

Doelen

Bij de herinrichting van het Staringplein zijn de doelen vooraf niet duidelijk geformuleerd. Uit de gesprekken die zijn gevoerd heeft de rekenkamer opgemaakt dat het doel van het stadsdeel was om een ondergrondse parkeergarage te realiseren en de openbare ruimte op het plein te verbeteren.

Rol van gebruikers

De bewoners is van te voren niet gevraagd naar hun wensen voor de herinrichting van het Staringplein. Uit de gevoerde gesprekken maakt de rekenkamer op, dat het doel van de bewoners was om het plein te verbeteren, waardoor in het bijzonder de overlast gevende jongeren van het plein zouden verdwijnen.

De bewoners hebben bij de herinrichting van het Staringplein deelgenomen aan informatieavonden, klankbordgroepbijeenkomsten tijdens de ontwerpfase, inspraakavond en een begeleidingsgroep voor het bouwproces. Zij hadden hierbij echter niet het gevoel dat er naar hun mening werd geluisterd.

Op de eerste informatieavond wordt door het stadsdeel al een ontwerp voor het Staringplein gepresenteerd. Dit valt de bewoners rauw op hun dak. Op initiatief van het stadsdeel kunnen bewoners deelnemen in een klankbordgroep. Deze klankbordgroep moet de bewoners bij het verdere ontwerpproces vertegenwoordigen bij het stadsdeel. Leden van de klankbordgroep hebben aangegeven dat zij niet tevreden waren over het ontwerp. Zij hebben niet het gevoel dat er naar ze werd geluisterd. De plannen lagen er al en er was geen ruimte om nog aanpassingen in het ontwerp aan te brengen. Dit gold zowel voor de plannen voor de herinrichting van het plein als voor de parkeergarage. Verschillende bewoners willen meer ruimte voor speelplekken voor de jeugd op het plein. Ook maken bewoners kritische kanttekeningen bij de keuze voor een automatische parkeergarage. Omdat er naar hun mening niet naar hen wordt geluisterd, heeft de klankbordgroep zichzelf opgeheven.

Op 14 januari 2003 kunnen bewoners tijdens de formele inspraakavond hun mening geven over het ontwerp. De bewoners geven daar aan nog twijfels te hebben over de parkeergarage. Verder verschillen de meningen van de bewoners over het ontwerp van het plein. Een aantal bewoners vindt het ontwerp van het plein met gras mooi, anderen vinden dit lelijk. Anderen blijven bij hun eerdere bezwaren over het gebrek aan speelruimte voor de jeugd. Het is de rekenkamer niet gebleken dat bewoners na deze bijeenkomst bij leden van de stadsdeelraad hun mening naar voren hebben gebracht. Bij de behandeling van het ontwerp in de stadsdeelraad hebben de door de bewoners verwoorde opvattingen wel een rol gespeeld (zie hieronder).

In het uiteindelijke ontwerp zijn, mede door suggesties van bewoners, wel een aantal aanpassingen gedaan, zo is er bijvoorbeeld op het plein een grasveld gekomen, in plaats van alleen maar klinkers, is er een klimrek gekomen en zijn bankjes geplaatst.

Rol van het stadsdeel

Het stadsdeel heeft bij de herinrichting van het Staringplein een leidende rol gehad.

Het stadsdeel was al heel ver met de planvorming en het ontwerp op het moment dat de bewoners voor het eerst werden geïnformeerd. In januari 2002 kreeg het bureau D&S Landschapsarchitecten de opdracht om een ontwerp voor het Staringplein te maken. Zij hebben een ontwerp gemaakt op basis van uitgangspunten die zijn bepaald door het dage-

lijks bestuur. Op 30 mei 2002 vindt de eerste informatieavond plaats. Volgens het stadsdeel was een snelle werkwijze nodig om de subsidie, die bestemd was voor dit plan te behouden. Hiervoor moest het plan in 2005 zijn afgerond.

Het stadsdeel heeft in totaal drie informatieavonden voor bewoners georganiseerd, op 30 mei 2002, op 11 september 2002 en op 18 december 2002. Tijdens deze informatieavonden worden de bewoners geïnformeerd over het proces en de plannen voor het plein. Daarnaast heeft het stadsdeel ervoor gezorgd dat er een klankbordgroep werd geformeerd, die de bewoners moet vertegenwoordigen bij het stadsdeel gedurende het ontwerpproces. De klankbordgroep komt bijeen op 13 juni 2002. Vervolgens vinden in 2002 nog drie klankbordgroepbijeenkomsten plaats en pas in augustus 2003 vindt de laatste klankbordgroepbijeenkomst plaats.

Ook heeft het stadsdeel op 14 januari 2003 een formele inspraakavond georganiseerd. Na de vaststelling van het plan door de stadsdeelraad vindt op 3 december 2003 een informatieavond plaats over het bouwproces.

Vervolgens is er voor het bouwproces een begeleidingsgroep gevormd. In de begeleidingsgroep zaten onder andere bewoners, het stadsdeel en vertegenwoordigers van de uitvoerder. De bedoeling was dat de begeleidingsgroep zorgde voor het verzamelen van de knelpunten bij de bouw, zoals vervuiling, geluidsoverlast en laad- en losproblemen. De begeleidingsgroep zou deze reacties doorgeven aan de aannemer en aan het stadsdeel. Opvallend is dat er weinig klachten van de bewoners tijdens het bouwproces zijn geweest. De begeleidingsgroep is ongeveer negen keer bij elkaar gekomen.

Rol van de Stadsdeelraad

Het plan van aanpak Staringplein wordt op 17 juni 2002 in de raadscommissie stadsdeelwerken besproken. Op 1 april 2003 behandelt de stadsdeelraad het voorlopig ontwerp van het Staringplein. Daarbij worden drie moties aangenomen. In die moties verzoekt de stadsdeelraad het dagelijks bestuur het volgende:

- In het definitieve programma van eisen moeten zitbanken komen. Bij de keuze van de zitbanken moet de mening van de ouderen uit de omgeving worden meegenomen.
- Te onderzoeken of het trafohuisje te bestemmen is voor spel of kunstobject.
- Op korte termijn opnieuw te praten met kinderen die in de directe omgeving van het plein wonen over hun wensen voor het plein.
- Te onderzoeken of het technisch haalbaar is om selectief te parkeren door niet-vergunninghouders in de parkeergarage. Als dit mogelijk blijkt, te onderzoeken of dit ook praktisch haalbaar is.

Het definitieve ontwerp is op 28 oktober 2003 vastgesteld in de stadsdeelraad. Hierin zijn zeven zitbanken en een klimrek toegevoegd in het ontwerp. De bestemming van het trafohuisje bleek niet te veranderen. Uit onderzoek naar de mogelijkheden om niet-vergunninghouders in de parkeergarage toe te laten bleek dat dit technisch wel haalbaar was, maar tot extra kosten leidde. Besloten is om in het eerste jaar uitsluitend vergunninghouders toe te laten tot de garage en later op basis van een evaluatie eventueel ook niet-vergunninghouders toe te laten.

Relatie herinrichting en beheer

Het stadsdeel zorgt voor het beheer van het plein en de parkeergarage.

In de praktijk heeft het gebruik van de garage aanvankelijk vrij veel storingen met zich meegebracht. Veel bewoners parkeren daardoor liever op straat. De bezettingsgraad van de garage is echter in 2006 over het algemeen goed geweest.

Gebruik heringerichte openbare ruimte

Nu het heringerichte Staringplein er eenmaal is, wordt de herinrichting van het plein positief gewaardeerd door bewoners. Met name 's zomers wordt er veel gebruik gemaakt van het grasveld, er worden bijvoorbeeld tenten geplaatst en familiebijeenkomsten gehouden of er worden kinderbadjes op het gras geplaatst. Van het klimtoestel dat er gekomen is wordt weinig gebruik gemaakt. Het komt zelfs voor dat het klimtoestel gebruikt wordt als plaats om motoren tegen aan te stallen.

Over de parkeergarage zijn de gebruikers minder tevreden. Men is bang om de auto in de parkeergarage te plaatsen, vanwege mogelijke schade die het transport aan de auto kan toebrengen. Daarnaast zijn er vaak storingen waardoor de auto niet uit de parkeergarage kan komen.

Realisatie van de doelen voor herinrichting

Het doel van het stadsdeel om een ondergrondse parkeergarage en herinrichting van het plein te realiseren is behaald. Uiteindelijk zijn ook de bewoners tevreden over de herinrichting van het plein en de overlast gevende jongeren zijn verdwenen.

Conclusie

Bij het Staringplein waren de bewoners het niet volledig eens met het stadsdeel over de doelen. Het stadsdeel wilde graag een parkeergarage onder het plein realiseren, terwijl de bewoners de herinrichting van het plein belangrijker vonden. Toch zijn zowel de doelen van het stadsdeel gerealiseerd als de doelen van de bewoners. De inrichting van het plein is volgens de bewoners verbeterd en de parkeergarage is gerealiseerd. Wel worden door de bewoners vraagtekens geplaatst over de functionaliteit van de parkeergarage.

De bewoners zijn ontevreden over de manier waarop zij betrokken zijn geweest bij het proces. De bewoners zijn pas bij het proces betrokken geraakt toen het eerste ontwerp voor het plein er al lag. Er is niet van te voren met bewoners gesproken over hun wensen voor de

herinrichting van het plein en de parkeergarage. Tijdens de inspraak hebben de bewoners het gevoel gehad dat hun mening er niet toe deed. Het stadsdeel heeft het proces voortgezet en uiteindelijk de besluiten genomen. De invloed van de bewoners op de keuze van de parkeergarage is minimaal geweest.

3.4 Conclusie Uitvoering en Effecten op Straatniveau

Over het algemeen zijn de gebruikers tevreden over de heringerichte openbare ruimte. Uit twee van de drie cases blijkt dat er meer gebruik wordt gemaakt van de heringerichte openbare ruimte dan voor de herinrichting en dat de oorspronkelijke doelen zijn gerealiseerd.

Gebruikers van de openbare ruimte zijn in de drie cases op verschillende manieren betrokken geweest bij het proces van herinrichting van de openbare ruimte. Bij de Potgieterstraat spelen de gebruikers helemaal geen rol bij het tot stand brengen van het groot onderhoud door het stadsdeel. In de Da Costastraat zijn de gebruikers de initiatiefnemers van de herinrichting. Bij het Staringplein zijn de gebruikers wel bij het ontwerpproces betrokken, maar pas nadat het eerste ontwerp er lag, waardoor zij het gevoel kregen dat hun mening er niet meer toe deed.

Ook de rol van het stadsdeel verschilt bij de drie cases. In de Potgieterstraat en het Staringplein had het stadsdeel een leidende rol. Bij de Da Costaspeelstraat had het stadsdeel een meer faciliterende en uitvoerende rol. De verschillende wijze waarop de gebruikers betrokken waren bij de plannen heeft gevolgen voor de waardering door gebruikers van het proces, maar de gevolgen voor het uiteindelijke gebruik zijn minder groot.

Bij de herinrichting komt alleen in de Da Costaspeelstraat de relatie tussen de inrichting en het beheer duidelijk naar voren. Daar heeft het beheer geleid tot andere keuzes in het ontwerp. Bij de andere twee cases is er weinig relatie gelegd tussen herinrichting en beheer. In alle drie cases wordt de openbare ruimte na de herinrichting beter gebruikt door de bewoners en wordt de openbare ruimte positiever gewaardeerd, met uitzondering van de parkeergarage op het Staringplein.

4 Kaderstelling en Controle Stadsdeelraad

De stadsdeelraad stelt de kaders vast voor het gemeentebestuur en controleert het dagelijks bestuur. De stadsdeelraad draagt daarmee verantwoordelijkheid voor de inrichting van de openbare ruimte. In dit onderzoek gaat de rekenkamer daarom na op welke wijze de stadsdeelraad de kaderstellende en controlerende taak invult bij het InrichtingsPlan Openbare Ruimte.

De rol van de stadsdeelraad is met de invoering van het dualisme in 2002 van karakter veranderd. Belangrijkste verandering is de scheiding van bevoegdheden tussen het dagelijks bestuur en de stadsdeelraad. In grote lijnen betekent dit dat:

- De stadsdeelraad de kaders van het beleid vaststelt, de uitvoering van het beleid door het dagelijks bestuur controleert en de burgers vertegenwoordigt.
- Het dagelijks bestuur het vastgestelde beleid uitvoert.

Voor kaderstelling en controle zijn geen wettelijke vereisten geformuleerd. Het is aan de stadsdeelraad zelf om een passende invulling te geven aan kaderstelling en controle. In het algemeen geldt dat kaderstelling betekent dat de raad van tevoren vaststelt wat de gewenste maatschappelijk effecten en doelstellingen moeten zijn van bepaald beleid. Alleen als de kaders goed zijn, kan de raad beoordelen of het college de doelstellingen en effecten heeft bereikt².

Dit hoofdstuk geeft achtereenvolgens antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

- Op welke wijze heeft de stadsdeelraad uitvoering gegeven aan haar kaderstellende en controlerende taken bij het tot stand komen en uitvoering van het IPOR?
- Is de informatievoorziening richting de stadsdeelraad over de te stellen kaders, de uitvoering van het beleid en de bereikte resultaten adequaat geweest?

4.1 Kaderstellende en Controlerende Rol Stadsdeelraad

In deze paragraaf gaat de rekenkamer in op deze onderzoeksvraag:

Op welke wijze heeft de stadsdeelraad uitvoering gegeven aan haar kaderstellende en controlerende taken bij het tot stand komen en uitvoering van het IPOR?

Bij de beantwoording van deze vraag kijkt de rekenkamer naar de volgende toetsaspecten:

- De stadsdeelraad heeft kaders aangegeven waar binnen het opstellen van het IPOR heeft plaatsgevonden.
- De stadsdeelraad heeft controle uitgevoerd op opstelling en uitvoering van het IPOR.

Deze paragraaf geeft eerst de kaderstellende rol en de daarbij behorende bevindingen weer en daarna de controlerende rol.

4.1.1 Kaderstellende Rol

De kaderstellende rol van de stadsdeelraad komt tot uitdrukking in het programmakkoord, bij specifieke beleidsplannen en bij de jaarlijkse programmabegroting. In tabel 4.1 zijn de relevante onderwerpen voor de kaderstellende rol van de stadsdeelraad opgenomen en is aangegeven wanneer deze zijn behandeld.

Tabel 4.1 – Behandeling kaderstellende documenten in de raadscommissie en de stadsdeelraad

Onderwerp	Behandeling Raadscommissie	Behandeling Stadsdeelraad
<i>Programmakkoord</i>		
Programmakkoord 2002-2006 'Ruimte voor Iedereen'	--	23 april 2002 25 april 2002
<i>Specifieke Beleidsplannen</i>		
Analysedeel IPOR	24 februari 2004	--
Ruimte voor de Jeugd	8 juni 2004	29 juni 2004
Meerjarenprogramma Groot Onderhoud	24 februari 2004 19 september 2005 15 november 2005	30 maart 2004
Discussienota 'Parkeren beter Reguleren'	22 februari 2005 31 mei 2005	---
Afwegingskader Plan van Aanpak Ondergronds Parkeren in Oud-West	31 mei 2005	---
Verhoging van de groenbeleving in Oud-West (IPOR)	17 oktober 2005	3 oktober 2006 ³
Handboek Inrichting Openbare Ruimte	---	---
<i>Begrotingsdocumenten</i>		
Voorjaarsnota 2002	11 juni 2002	25 juni 2002
Programmabegroting 2003	---	22 oktober 2002 19 november 2002
Voorjaarsnota 2003	---	24 juni 2003
Programmabegroting 2004	20 oktober 2003	18 november 2003
Voorjaarsnota 2004	1 juni 2004	29 juni 2004
Programmabegroting 2005	19 oktober 2004	8 november 2004
Voorjaarsnota 2005	31 mei 2005	20 juni 2005
Programmabegroting 2006	15 november 2005	20 december 2005

Hieronder volgt een uiteenzetting van de manier waarop in de stadsdeelraad of in de raadscommissie deze onderwerpen aan bod zijn gekomen.

Programmakkoord

Programma-Akkoord 2002 – 2006 - 'Ruimte voor Iedereen'

Op 23 april 2002 geeft de PvdA, namens de coalitie, een presentatie van het nieuwe programmakkoord. De coalitie heeft drie prioriteitsgebieden benoemd voor de komende vier jaar. Het IPOR wordt hierbij genoemd als topprioriteit. De coalitie wil daarvoor al in het voorjaar van 2002, bij de aanvullende begroting, geld reserveren voor planvorming en eerste uitvoering. De tweede prioriteit is arrangementenaanpak in de woningverbetering en de derde is onderwijshuisvesting- en kwaliteit.

Uit de reactie van de oppositie op het programmakkoord blijkt dat ze wat sceptisch is over het IPOR. D66 vraagt zich af of de uitvoering ervan nog wel in deze periode aan bod zal komen. DeGroenen geeft aan dat het IPOR een doodgeboren kindje is en dat het BOR, de voorloper van het IPOR, veel invloed heeft gehad in de openbare ruimte, (wellicht) ondanks dat dit niet is vastgesteld door de stadsdeelraad.

Op 25 april 2002 wordt het programmakkoord vastgesteld door de stadsdeelraad. Hierbij stemmen de fracties van D66 en DeGroenen tegen het programmakkoord.

Conclusie

De rekenkamer stelt vast dat het programmakkoord, met daarin richtlijnen voor het IPOR, is vastgesteld door de stadsdeelraad. Hierdoor heeft de stadsdeelraad zich gecommitteerd aan de uitvoering van de doelen uit het programmakkoord.

Specifieke Beleidsplannen

Analysedeel IPOR

Op 24 februari 2004 behandelt de raadscommissie stadsdeelwerken het analysedeel IPOR. De fracties geven inhoudelijke en procedurele reacties op de analyse.

Inhoudelijk gaan de fracties in op autoparkeren, fietsparkeren, groenvoorzieningen, bewoners van het stadsdeel, speelvoorzieningen en de uniformering van de inrichting van de openbare ruimte. De behandeling van het onderwerp parkeren neemt de meeste tijd in beslag. Dat er een probleem is met het autoparkeren in het stadsdeel wordt door bijna alle fracties gedeeld. De meningen verschillen wel over wat de beste oplossing hiervoor is. De andere onderwerpen komen minder uitgebreid aan bod.

Andere opmerkingen van de fracties zijn procesmatig van aard. Zo geven GroenLinks en DeGroenen aan een standpunt en duidelijke keuzes van het dagelijks bestuur te missen. De PvdA mist deze juist niet, omdat het maken van keuzes bij uitstek een taak van de stadsdeelraad zelf is. De VVD vindt dat er nu veel geld is uitgegeven aan een onderzoek maar dat er nog steeds niet aan de slag gegaan is, terwijl dat op basis van het compromis in het programmakkoord juist wel mogelijk was.

De portefeuillehouder meent dat de standpunten van het dagelijks bestuur wel in de notitie zijn opgenomen. Daarnaast stelt hij dat er een duidelijke keuze is gemaakt door het dagelijks bestuur, namelijk 'niet meer maar beter'. De fracties hebben niet expliciet aangegeven of zij het hier mee eens zijn. Al met al leidt de inhoudelijke en procesmatige behandeling van het analysedeel niet tot een eenduidige doelstelling van de fracties aan het dagelijks bestuur.

Conclusie

De rekenkamer constateert dat de stadsdeelraad naar aanleiding van het analysedeel IPOR geen duidelijke doelen heeft bepaald die het dagelijks bestuur kan gaan uitvoeren. Het analysedeel is alleen behandeld in de raadscommissie en niet vastgesteld door de stadsdeelraad. Aan de hand van het analysedeel was het goed mogelijk geweest om als stadsdeelraad een visie te bepalen waar de kwaliteit van de openbare ruimte in Oud-West aan moet voldoen. Waarbij expliciete keuzes waren gemaakt tussen inrichting, beheer en gebruik en de verschillende beleidsterreinen. Deze hadden als kader meegegeven kunnen worden aan het dagelijks bestuur en kunnen dienen als controle voor de uitvoering van het dagelijks bestuur. Bij de behandeling van het analysedeel is het vaststellen van een visie wel aangestipt door de raadscommissie, maar vervolgens zijn er geen concrete voorstellen uit voort gekomen. Uiteindelijk is de visie van het dagelijks bestuur op de openbare ruimte wel opgenomen in de programmabegroting 2005 en 2006.

Ruimte voor de Jeugd

De notitie 'Ruimte voor de Jeugd' wordt op 8 juni 2004 door de raadscommissie Onderwijs-Welzijn behandeld. DeGroenen is de enige fractie die de portefeuillehouder verzoekt om de nota voor publicatie te herschrijven. De overige fracties zijn over het algemeen positief over de notitie en geven de portefeuillehouder enkele aandachtspunten mee voor de uitvoering zoals het realiseren van meer multifunctionele terreinen, het gebruik van schoolpleinen, sportactiviteiten in gymzalen en structurele beheerders voor speeltuinen. De notitie is volgens de raadscommissie gereed voor behandeling in de stadsdeelraad. Vervolgens behandelt de stadsdeelraad op 29 juni 2004 de notitie. Deze behandeling is zeer

kort, er wordt vrijwel meteen gestemd over de voordacht. De voordacht wordt aangenomen. De fractie DeGroenen stemt tegen. Het besluit dat de stadsdeelraad hiermee heeft genomen is dat wordt ingestemd met de uitgangspunten van het beleid voor het spelen in de openbare ruimte en dat de stadsdeelraad kennis neemt van de uitvoeringsmaatregelen die door het dagelijks bestuur worden genomen.

Conclusie

Met het aannemen van deze voordacht heeft de stadsdeelraad ingestemd met de uitgangspunten van beleid voor het spelen in de openbare ruimte en heeft zij kennis genomen van de uitvoeringsmaatregelen van het dagelijks bestuur. De uitgangspunten waarmee de stadsdeelraad heeft ingestemd zijn niet concreet geformuleerd (bijvoorbeeld de jeugd heeft recht op eigen plekken of beheer en toezicht moeten goed en duidelijk worden geregeld). Dit maakt het voor de stadsdeelraad lastiger om de controlerende rol op zich te nemen, omdat zij niet duidelijk heeft vastgesteld wanneer het dagelijks bestuur aan de uitgangspunten heeft voldaan.

Meerjarenprogramma Groot Onderhoud (MGO)

Het MGO en uitwerkingen daarvan worden op verschillende momenten in de stadsdeelraad behandeld. Op 24 februari 2004 wordt het MGO behandeld in de raadscommissie en op 30 maart 2004 in de stadsdeelraad. Op 19 september 2005 en 18 oktober 2005 vinden in de raadscommissie stadsdeelwerken discussies plaats over de keuze van bijzondere plekken.

Bij de behandeling van het MGO in de raadscommissie en de stadsdeelraad zijn er drie punten uit het MGO die tot discussie leiden. Dat zijn ten eerste het samenvoegen van drie fondsen tot een fonds groot onderhoud, ten tweede de prioriteitsstelling van winkelstraten, bijzondere plekken en woonstraten en ten derde de bevoegdheden van de stadsdeelraad en het dagelijks bestuur. Bij alle genoemde punten zijn het vooral de fracties van GroenLinks en DeGroenen die hun zorgen uitspreken.

Bij het eerste punt zijn GroenLinks en DeGroenen bang dat door de opheffing van het groenfonds er nog minder aan groen gedaan wordt dan al het geval is. Terwijl de fracties PvdA en D66 een groot voorstander zijn van de integraliteit van het fonds. Om de angst van GroenLinks en DeGroenen weg te nemen zegt de portefeuillehouder toe om een onderhoudsprogramma groen op te stellen, waarin meetbare afspraken worden gemaakt.

Bij de prioriteitsstellingen maken GroenLinks en DeGroenen zich zorgen over de kwaliteit van de woonstraten. Ook D66 spreekt deze zorg uit, maar heeft voldoende aan een toezegging van de portefeuillehouder hierop te zullen letten. De overige fracties hebben geen problemen met de gekozen prioriteitsvolgorde.

Bij het derde punt refereren GroenLinks en DeGroenen aan een passage uit het MGO waarin de bevoegdheden van het dagelijks bestuur en de stadsdeelraad zijn opgenomen. Hierin staat namelijk dat de stadsdeelraad de financiën beschikbaar stelt voor werken in de openbare ruimte en dat het dagelijks bestuur vervolgens de profielbesluiten neemt en zorg draagt voor de betrokkenheid en inspraak van alle relevante partijen. De stadsdeelraad kan de profielbesluiten dan toetsen en bezien of deze passen binnen het Beeldkwaliteitsplan Winkelstraten of het IPOR. De twee partijen vinden dat de stadsdeelraad wel een taak heeft bij het vaststellen van de profielbesluiten om een goede afweging te kunnen maken tussen de verschillende belangen. De overige fracties gaan eigenlijk niet op dit punt in. De portefeuillehouder geeft in zijn reactie hierop aan dat de raad het kader heeft bepaald, namelijk dat het aantal parkeerplaatsen gelijk moet blijven en dat waar mogelijk meer groen moet komen. En dat het dan verder aan het dagelijks bestuur is om een en ander uit te voeren binnen het budget dat daartoe door de raad beschikbaar is gesteld.

Na afloop van behandeling acht de raadscommissie de voordacht rijp voor raadsbehandeling, met uitzondering van GroenLinks en DeGroenen. Bij behandeling in de stadsdeelraad wordt de voordacht met algemene stemmen aangenomen.

Ondanks dat niet alle fracties de zorg van GroenLinks en DeGroenen delen over de bevoegdheden van de stadsdeelraad en het dagelijks bestuur krijgt het punt wel een vervolg. Op 19 september en 15 november 2005 vindt er in de raadscommissie stadsdeelwerken een discussie plaats over de jaarlijkse keuze voor bijzondere plekken en het budgetrecht. Dit punt is door de raadscommissie zelf geagendeerd. Op 19 september was de aanleiding een memo van de portefeuillehouder over de aan te pakken bijzondere plek voor 2006 en op 15 november 2005 lag een evaluatie meerjarenprogramma groot onderhoud voor aan de raadscommissie stadsdeelwerken. De fracties zijn het er over eens dat de stadsdeelraad een rol wil hebben bij het bepalen van de bijzondere plek die zal worden aangepakt. De fracties willen hierbij een meervoudige keuze hebben. Ze zijn het niet eens of deze keuze voor de bijzondere plek door een raadsbesluit moet worden bepaald. GroenLinks, PvdA en VVD geven hier wel de voorkeur aan. De VVD zegt wel dat wanneer er goede criteria zijn opgesteld op basis waarvan keuzes gemaakt worden raadsbehandeling wellicht niet meer nodig is. D66, DeGroenen en LOW geven aan dat als er consensus bestaat in de raadscommissie behandeling in de stadsdeelraad niet nodig is. De portefeuillehouder kan zich vinden in de suggestie om aan de raad een lijst met bijzondere plekken voor te leggen, inclusief de technische gegevens zodat zij zelf kan prioriteren. Hij zal daarbij aan de raadscommissie een raadsbesluit voorleggen, dan kan de commissie zelf beslissen of een voordacht al dan niet door moet naar de raad.

Voor de aan te pakken bijzondere plek in 2007 is aan de stadsdeelraad niet apart een lijst met bijzondere plekken voorgelegd. De lijst met bijzondere plekken is opgenomen in het Handboek Inrichting Openbare Ruimte, dat ter kennisname aan de stadsdeelraad is aangeboden. Deze bijzondere plekken zijn bepaald aan de hand van een aantal criteria. De bedoeling is dat in het MGO 2007-2012 wordt opgenomen welke bijzondere plek gepland wordt voor 2007 en dat de stadsdeelraad op basis van de lijst van bijzondere plekken uit het handboek en het voorstel uit het MGO kan bepalen of zij het eens is met de keuze.

Conclusie

De rekenkamer stelt vast dat de stadsdeelraad met het aannemen van het MGO een kader heeft gesteld voor de uitvoering van het meerjarig groot onderhoud in het stadsdeel. Hierdoor heeft de stadsdeelraad het dagelijks bestuur een budget gegeven waarbinnen zij groot onderhoud kan gaan uitvoeren. Ook is hierdoor aangegeven op welke plekken het groot onderhoud in de komende jaren uitgevoerd zal worden. Dit maakt het makkelijker voor de stadsdeelraad om het dagelijks bestuur te controleren en maakt aan de burger duidelijk wat zij kunnen verwachten. Het dagelijks bestuur moet aan de hand van dit kader jaarlijks in de programmabegroting opnemen welke straten en bijzondere plekken zij in dat jaar aanpakt en vervolgens kan de stadsdeelraad bij het programmajaarverslag zien of dit volgens planning is uitgevoerd.

Daarnaast constateert de rekenkamer dat de stadsdeelraad zich met de discussie over de keuze van bijzondere plekken actief heeft opgesteld bij het bepalen van haar kaderstellende rol. De stadsdeelraad geeft hiermee aan dat zij het belangrijk vindt keuzes te kunnen maken.

Discussienota 'Parkeren beter Reguleren'

Op 22 februari 2005 behandelt de raadscommissie stadsdeelwerken de discussienota 'Parkeren beter reguleren'. Op 31 mei 2005 staat het vervolg op deze discussienota op de agenda, namelijk het uitwerkingsbesluit. In de discussienota staan zeventien maatregelen genoemd om het parkeren beter te reguleren. Eén van die maatregelen is het verhogen van de parkeertarieven en volgens het dagelijks bestuur is het belangrijk dat het pakket van zeventien maatregelen integraal moet worden afgewogen. Om de tarieven in 2006 te kunnen verhogen moet het advies van het stadsdeel hierover voor 1 mei 2005 bij de centrale stad zijn. Dit leidt ertoe dat de raadscommissie het gevoel heeft snel besluiten te moeten nemen. Door de fracties wordt wel ingegaan op de maatregelen die het dagelijks bestuur voorstelt. Uiteindelijk bepaalt de raadscommissie dat dit onderwerp in mei weer op haar agenda komt, waarvoor het dagelijks bestuur met een aangepaste notitie zal komen. Daarnaast constateert de raadscommissie dat de parkeertarieven niet al voor 2006 kunnen worden aangepast omdat zij het pakket aan maatregelen als één geheel wil behandelen. In het uitwerkingsbesluit dat het dagelijks bestuur in mei aan de raadscommissie voorlegt staan maatregelen opgenomen om het parkeren beter te reguleren die snel kunnen worden genomen. De voorgestelde maatregelen kunnen rekenen op een meerderheid in de raadscommissie, maar een krappe meerderheid verzet zich tegen één van de voorstellen (dat over bedrijfsvergunningen). Aangezien het hier gaat om een uitvoeringskwestie zal de notitie niet doorgaan naar de stadsdeelraad.

Conclusie

De raadscommissie heeft zich bij dit onderwerp actief opgesteld. Zij heeft bepaald dat de procedure zoals voorgesteld door het dagelijks bestuur niet haalbaar was. Het gevolg was dat hierdoor de parkeertarieven in 2006 niet konden worden verhoogd. Dit werd niet als een probleem ervaren. De integrale behandeling die de raadscommissie voor ogen stond heeft in mei niet plaatsgevonden, omdat het dagelijks bestuur met een selectie van maatregelen kwam die snel konden worden genomen. Hier was de raadscommissie het mee eens en zij heeft niet verder aangedrongen op de integrale discussie. Deze is in mei 2006 in de stadsdeelraad behandeld.

Afwegingskader en Plan van Aanpak Ondergrondse Parkeergarages

Het Afwegingskader en Plan van aanpak ondergrondse parkeergarages is door de stadsdeelraad geagendeerd op 31 mei 2005 als 'input fracties ondergrondse parkeergarage Cremerplein'. Aandachtspunten die de fracties hierbij aan het dagelijks bestuur meegeven zijn het behoud van de kastanjes op het plein, de gevolgen voor de luchtkwaliteit, de mogelijkheid de speelvoorzieningen te behouden tijdens de bouw, de financiële haalbaarheid en verschillende varianten in de grootte van de parkeergarage. D66 geeft bij de behandeling van dit punt aan dat zij van mening is dat het hier een uitvoeringskwestie betreft die niet in de raadscommissie behandeld hoeft te worden.

Conclusie

Dit onderwerp is onder andere behandeld naar aanleiding van een motie die is aangenomen in de stadsdeelraad. Bij de behandeling van dit punt zijn door de stadsdeelraad geen kaders gesteld. De manier waarop het stuk geagendeerd is nodigde hier ook niet toe uit en daarbij werd dit punt behandeld naar aanleiding van een aangenomen motie van de stadsdeelraad. Het was dan ook niet nodig dat de stadsdeelraad nadere kaders zou stellen.

Verhoging van de Groenbeleving

Op 17 oktober 2005 spreekt de raadscommissie stadsdeelwerken over de conceptnotitie 'Verhoging van de groenbeleving' en op 3 oktober 2006 behandelt de stadsdeelraad een aangepaste notitie. De fracties geven aan welke punten zij belangrijk vinden aan groenvoorzieningen in het stadsdeel. Onderwerpen die hierbij genoemd worden zijn de hoeveelheid bomen in het stadsdeel, het onderhoud van de floatlands, het plaatsen van bloembakken in relatie tot obstakelvrije trottoirs, het beheer van geveltuintjes en de toegang tot het Vondelpark. De behandeling leidt niet tot een uitgebreide discussie in de raadscommissie. De fractie van DeGroenen geeft aan dat zij hopen dat de stadsdeelraad de visie uiteindelijk zal vaststellen. En niet het dagelijks bestuur. De portefeuillehouder geeft aan dat het dagelijks bestuur de visie zal vaststellen, waardoor in voorjaar 2006 vervolgstappen te verwachten zijn.

Op 3 oktober 2006 wordt de vervolg conceptnotitie in de nieuwe stadsdeelraad besproken. De voorzitter vraagt de fracties hun reactie te geven op de inhoudelijke kant van de ambities en de financiële kant te laten tot bij de behandeling van de programmabegroting 2007. Deze behandeling leidt tot een andere uitkomst dan in de vorige raadsperiode. Het verschil is dat floatlands als minder belangrijk worden gezien en daardoor niet hoeven te worden uitgebreid.

Conclusie

De rekenkamer constateert dat er voor de verhoging van de groenbeleving geen kaders zijn vastgesteld door de stadsdeelraad. Hierdoor heeft de stadsdeelraad geen duidelijke richting aan het dagelijks bestuur meegegeven wat zij kan gaan uitvoeren. Dit maakt het voor de stadsdeelraad lastig om haar controlerende taak uit te voeren, omdat zij niet expliciet heeft gemaakt welke doelen zij wil realiseren. Ook voor de burger is het onduidelijk wat hij kan verwachten.

Handboek Inrichting Openbare Ruimte

In hoofdstuk 2 is al genoemd dat de rekenkamer bij zes vergelijkbare en omliggende stadsdelen heeft geïnventariseerd of zij een document hebben dat vergelijkbaar is met het Handboek Inrichting Openbare Ruimte van Oud-West. Hierbij heeft de rekenkamer ook geïnventariseerd door wie dat is vastgesteld. De inventarisatie heeft in Bos en Lommer, De Baarsjes, Centrum, Oost/Watergraafsmeer, Slotervaart en Westerpark plaats gevonden. In Oost/Watergraafsmeer, Slotervaart en Westerpark bestaat het handboek uit twee losse delen, een visiedeel en een uitwerkingsdeel (zie ook hoofdstuk 2). Bij deze stadsdelen is alleen het visiedeel door de stadsdeelraad vastgesteld en het uitwerkingsdeel door het dagelijks bestuur, bij Slotervaart is dit deel alleen ambtelijk vastgesteld. In Oud-West is het handboek alleen door het dagelijks bestuur vastgesteld. In het handboek is de stadsdeelraad wel aangemerkt als een van de doelgroepen. Er staat namelijk het volgende 'voor de raad biedt het handboek meer grip op de inrichting van de openbare ruimte'. De stadsdeelraad heeft echter geen duidelijke doelen voor de kwaliteit van de inrichting van de openbare ruimte bepaald. Ook heeft de raad nu geen zicht op de manier waarop in het handboek rekening is gehouden met het beheer.

Conclusie

De rekenkamer stelt vast dat het Handboek Inrichting Openbare Ruimte en een daarbij behorende visie over de kwaliteit van de openbare ruimte niet door de stadsdeelraad zijn vastgesteld. Terwijl in andere stadsdelen de achterliggende visie door de stadsdeelraad is vastgesteld.

Begrotingsdocumenten

De rekenkamer heeft de verslagen doorgenomen van de behandeling van de programmabegroting en de voorjaarsnota. Hieruit blijkt dat het IPOR of de openbare ruimte in het algemeen weinig aan bod komen in de stadsdeelraad. Hieronder volgt een weergave van de momenten waarop ze zijn besproken.

De stadsdeelraad behandelt de voorjaarsnota 2002 op 11 juni 2002. In de voorjaarsnota is fl. 550.000 voor het IPOR gereserveerd. Door de twee fracties van PvdA en DeGroenen worden vragen gesteld over de hoogte van het bedrag. De andere fracties gaan hier niet op in. De vragen worden door de portefeuillehouder schriftelijk behandeld.

Bij de behandeling van de programmabegroting 2003 op 19 november 2002 gaat alleen de fractie van de PvdA in op het IPOR. Zij menen dat er geld beschikbaar is gesteld voor het IPOR, maar dat niet duidelijk is in hoeverre voortgang wordt geboekt en verzoeken hierover informatie van de portefeuillehouder bij de volgende raadscommissie vergadering. Hierop stuurt de portefeuillehouder op 9 april 2003 de memo voortgang IPOR naar de stadsdeelraad.

Op 24 juni 2003 behandelt de stadsdeelraad de voorjaarsnota 2003. Tijdens deze behandeling haalt de PvdA het IPOR aan. Het gaat hierbij niet zozeer om het IPOR maar om de wens om als stadsdeelraad meer naar buiten te treden. De portefeuillehouder kan zich hierin vinden en geeft aan bereid te zijn om samen met de voorzitter met ideeën te komen.

De bespreking van de programmabegroting 2004 op 18 november 2003 leidt tot het aannemen van een motie die is gerelateerd aan het IPOR. Het betreft een motie van GroenLinks voor het oplossen van knelpunten in de openbare ruimte ten behoeve van minder validen.

Op 9 november 2004 behandelt de stadsdeelraad de programmabegroting 2004. Hierbij stellen de fracties D66, GroenLinks, Leefbaar O-W en VVD een amendement voor om de doelstelling voor het digitaal meldpunt voor verbeteringsideeën concreter in te vullen (het gaat om 50 unieke ideeën van bewoners, waarvan er 3 zijn uitgevoerd). Dit amendement wordt aangenomen.

Conclusie

De rekenkamer constateert dat bij de behandeling van de begrotingsdocumenten de openbare ruimte geen rol van betekenis speelt. In zeer beperkte mate wordt via moties en amendementen bij de begroting het beleid voor de openbare ruimte bijgestuurd. De rekenkamer vindt dat de stadsdeelraad ook bij de behandeling van begrotingsdocumenten de kaderstellende rol voor de inrichting van de openbare ruimte sterker naar zich toe had kunnen trekken. De stadsdeelraad had duidelijke doelen kunnen stellen voor de gewenste effecten in de openbare ruimte, aan kunnen geven welke prestaties daarvoor geleverd moesten worden en wat dit mag gaan kosten. Dit maakt het voor de stadsdeelraad ook mogelijk om bij het programmajaarverslag te controleren of het dagelijks bestuur haar uitvoerende taak op een juiste manier uitvoert.

4.1.2 Controlerende Rol

De controlerende rol van de stadsdeelraad komt tot uitdrukking bij de behandeling van voortgangsdOCUMENTEN en jaarverslagen, waarbij verwezen wordt naar het programakoord, de specifieke beleidsdocumenten en de programmabegroting.

Tabel 4.2 geeft weer op welk moment deze documenten zijn besproken in de raadscommissie stadsdeelwerken of de stadsdeelraad.

Tabel 4.2 – Behandeling controle documenten raadscommissie stadsdeelwerken en de stadsdeelraad

Onderwerp/Document	Behandeling raadscommissie (Stadsdeelwerken)	Behandeling Stadsdeelraad
<i>VoortgangsdOCUMENTEN</i>		
Mondelinge toelichting portefeuillehouder – Stand van zaken IPOR	17 juni 2002	–
Memo: Voortgang Opstellen IPOR	12 mei 2003	–
Meerjarenprogramma Groot Onderhoud	24 februari 2004	30 maart 2004
Memo: Evaluatie Werkwijze MGO	15 november 2005	–
Memo: Inrichtingsplan Openbare Ruimte d.d. 19 september 2006	–	–
<i>Jaarverslagen</i>		
Programmajaarverslag 2002	n.b.	24 juni 2003
Programmajaarverslag 2003	1 juni 2004	29 juni 2004
Programmajaarverslag 2004	31 mei 2005	20 juni 2005
Programmajaarverslag 2005	– ⁴	6 juli 2006

VoortgangsdOCUMENTEN

Stand van zaken IPOR

Op 17 juni 2002 geeft de portefeuillehouder in de raadscommissie stadsdeelwerken een toelichting op een aantal actuele zaken. Eén daarvan is het IPOR. Volgens hem is het IPOR vergelijkbaar met het Beleidsplan Openbare Ruimte (BOR) uit 1994. Hij meent dat het moet passen bij andere projecten qua beeld en kwaliteit. Op dat moment worden gesprekken gevoerd met bureaus voor de uitvoering van het IPOR maar de keuze is nog niet gemaakt. De raadscommissie draagt hierop losse punten aan. Volgens de PvdA is het BOR niet vastgesteld door de stadsdeelraad en moeten de parkeerplaatsen herverdeeld worden. De fractie van de De Groenen is van mening dat het IPOR dus niet van de grond komt. En GroenLinks zegt perikelen te verwachten rondom het parkeren en dat hiervoor op korte termijn gekeken moet worden wat ermee kan gebeuren. D66 geeft aan snel aan de slag te willen met het IPOR.

De raadscommissie neemt dus kennis van de stand van zaken en gebruikt het moment om een aantal punten extra onder de aandacht te brengen. Alleen DeGroenen en D66 menen dat zij vinden dat het opstellen van het IPOR wel wat sneller kan.

Voortgang Opstellen IPOR

Mede naar aanleiding van een verzoek van de PvdA bij de behandeling van de programmabegroting 2003 stuurt de portefeuillehouder een memo naar de stadsdeelraad over de voortgang van het IPOR. De raadscommissie stadsdeelwerken behandelt deze memo op 12 mei 2003. De fracties zijn, met uitzondering van DeGroenen, tevreden over de notitie en de daarin opgenomen maatregelen. Wel gebruiken zij de behandeling om inhoudelijke punten aan te stippen zoals wildplakken en een gebiedsgerichte aanpak. De PvdA benadrukt dat het stadsdeel beschikt over het BOR. Dit plan is met een goede inspraakprocedure tot stand gekomen, maar is niet vastgesteld in de stadsdeelraad omdat dit te gedetailleerd

werd gevonden. Volgens de PvdA is dit een fantastisch rapport dat meegenomen moet worden bij het IPOR. De portefeuillehouder geeft in zijn reactie een toelichting op de korte termijnacties (waaronder wildplakken), zegt dat een gebiedsgerichte aanpak een goede suggestie is en dat hij de opmerking ten aanzien van het BOR zal meenemen.

Meerjarenprogramma Groot Onderhoud en Evaluatie werkwijze MGO

In de bijlage van het MGO 2004-2010 is een stand van zaken opgenomen over de voortgang van het MGO 2002-2008. Door de raadscommissie stadsdeelwerken en de stadsdeelraad zijn hierover geen opmerkingen gemaakt.

De memo over de evaluatie werkwijze MGO is vooral bedoeld voor de discussie over het bepalen van de bijzondere plekken. Er wordt niet ingegaan op de controlerende rol van de stadsdeelraad.

Jaarstukken

De bespreking van de programmajaarverslagen leidt voor het IPOR of de openbare ruimte in het algemeen niet tot discussies in de raadscommissie stadsdeelwerken of de stadsdeelraad. Wel wordt bij de bespreking van het programmajaarverslag 2005 een motie aangenomen van de VVD over de financiering van de ambities parkeren en groen. Bij de jaarrekening 2005 is € 1.031.000 toegevoegd aan de voorziening ondergrondse parkeergarages. De stadsdeelraad wil dat er bij de begroting 2007 een inhoudelijke discussie wordt gevoerd over de financiering van de ambities over de openbare ruimte, verkeer en parkeren in Oud-West en dat op basis van deze discussie wordt bepaald wat de jaarlijkse reservering voor de ondergrondse parkeergarages bedraagt. Hiermee geeft de stadsdeelraad aan een kaderstellende discussie te willen voeren.

Conclusie

De rekenkamer constateert dat de stadsdeelraad van Oud-West de gewenste resultaten van het IPOR beperkt heeft gecontroleerd. Er is niet actief gecontroleerd op de geleverde prestaties, of de effecten zijn behaald en of de kosten binnen de perken zijn gebleven. Het enige moment waarop de controlerende rol van de stadsdeelraad actief naar voren is gekomen is bij een verzoek om een voortgangsdokument over de stand van zaken van het IPOR.

4.2 Informatievoorziening

In deze paragraaf gaat de rekenkamer in op de informatievoorziening van het dagelijks bestuur aan de stadsdeelraad. Hierbij beantwoordt de rekenkamer onderzoeksvraag negen.

Is de informatievoorziening richting de stadsdeelraad over de te stellen kaders, de uitvoering van het beleid en de bereikte resultaten adequaat geweest?

Bij de beantwoording van deze vraag is het uitgangspunt voor de rekenkamer dat de rapportage over het opstellen en uitvoeren van het beleid tijdig, volledig en betrouwbaar is.

- Tijdig: informatie wordt op een zodanig moment openbaar dat daar in de oordeelsvorming rekening mee kan worden gehouden
- Volledig: de informatie weerspiegelt het beleid adequaat en sluit aan bij de informatiebehoeften van gebruikers.
- Betrouwbaar: de informatie bevat geen materiële onjuistheden.

Tijdigheid

De portefeuillehouder informeert de stadsdeelraad niet altijd tijdig. Een voorbeeld hiervan is dat in het programmakkoord is opgenomen dat er in 2002 een besluit aan de stadsdeelraad zou worden voorgelegd over het totale IPOR. Dit is nooit gerealiseerd. Een ander voorbeeld is dat de portefeuillehouder bij de behandeling van het analysedeel heeft toegezegd dat de handboeken inrichting en beheer openbare ruimte nog in 2004 gerealiseerd zullen worden. De portefeuillehouder heeft de stadsdeelraad er niet van op de hoogte gesteld dat de planning niet gehaald zou worden. Het handboek inrichting openbare ruimte is in begin 2006 gerealiseerd en het handboek beheer openbare ruimte is er niet gekomen. Aan de toezegging over de manier waarop de stadsdeelraad een rol krijgt bij het aanwijzen van de aan te pakken bijzondere plekken is ook geen invulling gegeven. De portefeuillehouder heeft toegezegd de stadsdeelraad een lijst met bijzondere plekken voor te leggen, inclusief technische gegevens, zodat de raad zelf kan prioriteren. Daar zou meteen een raadsbesluit bij worden geleverd zodat de raadscommissie zelf kan bepalen of een raadsbesluit noodzakelijk is.

Volledigheid

Uit de behandeling van nota's en notities door de stadsdeelraad en de raadscommissies blijkt dat in het stadsdeel Oud-West discussie bestaat over de afbakening van bevoegdheden van de stadsdeelraad en het dagelijks bestuur. Dit betreft vooral de vraag wat onder uitvoeringsbesluiten moet worden verstaan. In een aantal gevallen waarbij het dagelijks bestuur meende dat het een door hem te nemen uitvoeringsbesluit betrof, is de raad hierover niet geïnformeerd.

Voorts vraagt het dagelijks bestuur regelmatig aan de stadsdeelraad en de raadscommissies een besluit te nemen, zonder daarbij alternatieven en een afwegingskader voor te leggen. Raad en commissies zijn daardoor niet geïnformeerd over keuzemogelijkheden.

Betrouwbaarheid

De rekenkamer heeft geen onjuistheden in de aangeleverde stukken aan de stadsdeelraad kunnen constateren.

Conclusie

De rekenkamer concludeert dat de informatie die het dagelijks bestuur aan de stadsdeelraad aanlevert over het algemeen voldoende betrouwbaar is, maar niet altijd volledig en op tijd.

4.3 Conclusie Kaderstelling en Controle Stadsdeelraad

De stadsdeelraad van Oud-West is nog zoekende naar de kaderstellende en daarbij behorende controlerende rol.

De kaderstellende rol van de stadsdeelraad is om meerdere redenen belangrijk. Ten eerste geven kaders richting aan de uitvoering van het dagelijks bestuur. Onduidelijke kaders kunnen er namelijk toe leiden dat er veel ruimte wordt gelaten aan het dagelijks bestuur voor het nemen van maatregelen. Hierdoor kan het zijn dat er maatregelen worden genomen waar de stadsdeelraad helemaal niet achter staat. De stadsdeelraad wordt hier dan vaak achteraf mee geconfronteerd. Ten tweede geeft de stadsdeelraad met duidelijke kaders aan de burger aan wat zij kunnen verwachten en waar zij de stadsdeelraad op kunnen aanspreken. Ten derde kan de raad door het stellen van kaders haar controlerende rol beter uitvoeren. Wanneer duidelijk is welke effecten de stadsdeelraad in het stadsdeel wil bereiken kan achteraf beter gecontroleerd worden of deze zijn behaald.

Voor het IPOR heeft de stadsdeelraad zeer beperkt kaders vastgesteld. Alleen in het programmakkoord zijn door de raad richtinggevende uitgangspunten aan het dagelijks bestuur meegegeven.

Door het instemmen met de uitgangspunten uit de notitie 'Ruimte voor de jeugd' zijn kaders meegegeven aan het dagelijks bestuur, maar dit betreft een beperkt terrein van het IPOR. Door het vaststellen van het Meerjarenprogramma Groot Onderhoud heeft de stadsdeelraad kaders gesteld voor de uitvoering van het groot onderhoud in het stadsdeel, maar dit betreft niet alleen het IPOR.

Door het aangaan van de discussie over het bepalen van de bijzondere plekken heeft de stadsdeelraad duidelijk gemaakt hier meer sturing aan te willen geven. Hiermee geeft de stadsdeelraad aan niet alles aan het dagelijks bestuur te willen overlaten. Ook op andere momenten wordt er in de stadsdeelraad gesproken over de rollen van het dagelijks bestuur en de stadsdeelraad, bijvoorbeeld bij de behandeling van het analysedeel. Toen werd er gezegd dat het een taak van de stadsdeelraad was om het analysedeel en een daarbij behorende visie vast te stellen. Dit standpunt werd echter niet door de gehele stadsdeelraad gedeeld. Bij de behandeling van de beleidsprogramma's die door het dagelijks bestuur aan de stadsdeelraad ter advisering worden aangeboden geeft de stadsdeelraad wel aan welke punten zij belangrijk vindt, maar zij is hierin niet erg concreet. Hierdoor laat zij veel ruimte aan het dagelijks bestuur om daar invulling aan te geven.

De stadsdeelraad neemt de controlerende rol niet actief op zich. Door de stadsdeelraad is niet gesproken over de resultaten die het IPOR heeft opgeleverd. Aangezien de stadsdeelraad voor het IPOR geen duidelijke kaders heeft vastgesteld is het ook moeilijk om de controlerende rol uit te voeren.

De discussie over de rolverdeling tussen stadsdeelraad en dagelijks bestuur bij kaderstelling en controle heeft ook gevolgen voor de informatie die aan de stadsdeelraad wordt aangeboden door het dagelijks bestuur. Als het dagelijks bestuur meent dat bepaalde zaken uitvoeringstaken betreffen, zoals bijvoorbeeld het opstellen van een handboek inrichting openbare ruimte, dan betreft zij hierbij niet de stadsdeelraad. Hierdoor ontvangt de stadsdeelraad de stukken niet of pas later ter kennisname.

5 Conclusies en Aanbevelingen

Het onderzoek naar de uitvoering van het InrichtingsPlan Openbare Ruimte in Oud-West heeft de volgende probleemstelling:

Is met de gerealiseerde prestaties en effecten doeltreffend invulling gegeven aan het InrichtingsPlan Openbare Ruimte?

In dit hoofdstuk wordt eerst de hoofdconclusie gegeven, daarna volgen de deelconclusies. Op basis daarvan doet de rekenkamer aanbevelingen voor verbetering.

5.1 Hoofdconclusie

De rekenkamer concludeert dat de kerndoelen die met het IPOR waren beoogd zijn gerealiseerd, met uitzondering van het doel om verblijfsgebieden langs het water te creëren. Het uitbreiden en verbeteren van groenvoorzieningen, het obstakelvrij maken van de openbare ruimte en het uniformeren van straatmeubilair is grotendeels gerealiseerd en daarbij is het totale aantal parkeerplaatsen in het stadsdeel gelijk gebleven.

Van de secundaire doelen is echter niet alles bereikt. Het stadsdeel heeft een start gemaakt met het verbeteren van het beheer van speelplekken en de handhaving is op beperkte schaal strenger geworden. Niet gerealiseerde doelen zijn het Bellamyplein tot voetgangersgebied maken, een onderzoek naar de technische haalbaarheid voor het openstellen van een parkeergarage voor alleen Oud-West gebonden bezoekers, het beleidsplan voor kunst in de openbare ruimte en het opstellen van een verkeerscirculatieplan.

Het behalen van de doelen is volgens de rekenkamer niet volgens de vooraf voorgestelde aanpak verlopen. Het lijkt het gevolg van een combinatie van toevallige factoren. Van tevoren is geen integraal beleidsplan vastgesteld waarin criteria zijn opgenomen voor de kwaliteit van de openbare ruimte. Ook is er geen uitvoeringsplan opgesteld, waarin is aangegeven welke prestaties geleverd moeten worden om de beoogde kwaliteit te behalen. De doelen die wel zijn geformuleerd zijn onvoldoende specifiek, tijdgebonden en consistent weergegeven. De rekenkamer heeft toch kunnen vaststellen dat de meeste doelen zijn gerealiseerd, door uit te gaan van aantal impliciete indicatoren, zoals het aantal parkeerplaatsen en het aantal bomen. Volgens de rekenkamer zijn de belangrijkste doelen gerealiseerd doordat de acties van de portefeuillehouder gericht waren op het bereiken van concrete resultaten op korte termijn. Ook hebben de burgers, in een aantal gevallen, bijgedragen aan het realiseren van het verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte door zelf met initiatieven te komen. Het IPOR is daardoor tamelijk ongericht en ongestuurd uitgevoerd.

De rekenkamer vindt dat deze werkwijze risico's met zich meebrengt. Door het ontbreken van sturing op en richting aan de uitvoering is vooraf onvoldoende doordacht of de geleverde prestaties aansluiten bij de beoogde doelen. Ten eerste kunnen pragmatische korte termijnacties, waarbij niet gestuurd wordt vanuit een hoger liggend doel en waarbij de gemaakte keuzes niet expliciet gemaakt zijn, leiden tot ongewenste of nadelige maatschappelijke consequenties. Zo kan het weghalen van anti-parkeermaatregelen overlast van verkeerd geparkeerde auto's tot gevolg hebben waardoor extra middelen moeten worden ingezet om het parkeerbeleid te handhaven. Ten tweede wordt door het ontbreken van een planmatig uitvoeringsplan het resultaat erg afhankelijk van een enthousiaste en doortas-

tende portefeuillehouder en een constructieve bijdrage en inzet van bewoners. Idealiter is het de taak van de stadsdeelraad om zicht te houden op het realiseren van prestaties en doelen. Het bereiken van de doelen is beter geborgd als de stadsdeelraad uitgaat van een planmatige aanpak.

Met het IPOR is de inrichting van de openbare ruimte veranderd. De rekenkamer wil de volgende punten nog benadrukken. Ten eerste zijn nog niet alle beoogde doelen gerealiseerd. De rekenkamer vindt het van belang dat deze alsnog gerealiseerd worden of dat wordt aangegeven waarom dit niet meer gewenst is. Ten tweede heeft de vernieuwde inrichting van de openbare ruimte in Oud-West gevolgen voor het beheer en het gebruik van de openbare ruimte. De rekenkamer is van mening dat het beheer nog onvoldoende geborgd is in het stadsdeel. Ten derde vindt de rekenkamer dat de stadsdeelraad haar kaderstellende en controlerende rol actiever naar zich toe kan trekken.

5.2 Deelconclusies

Bereikt en Beoogd

De kerndoelen die ten grondslag lagen aan het IPOR waren het uitbreiden en verbeteren van groenvoorzieningen, het obstakelvrij maken van de openbare ruimte en uniformeren van het straatmeubilair. Bij al deze maatregelen in de openbare ruimte mocht het aantal parkeerplaatsen niet afnemen. Deze doelen zijn voor een groot deel gerealiseerd.

- De groenvoorzieningen zijn uitgebreid en verbeterd doordat het achterstallig onderhoud van de groenvoorzieningen (onder andere floatlands) is weggewerkt, geveltuintjes zijn gestimuleerd, in het stadsdeel bloembakken zijn geplaatst en er ten opzichte van 2002 zelfs 204 bomen extra zijn aangeplant.
- De openbare ruimte is obstakel vrij gemaakt door het weghalen van anti-parkeermaatregelen, door het weghalen van verouderde fietsenrekken en naar aanleiding van toegankelijkheidsschouwen zijn knelpunten voor mindervaliden opgelost.
- De uniforme keuze voor het straatmeubilair is vastgelegd in het Handboek Inrichting Openbare Ruimte. Bij de (her)inrichting van de openbare ruimte in Oud-West is de afgelopen vier jaar al gebruik gemaakt van de materialen die daarin zijn opgenomen. Met de aanpak straatmeubilair is een slag geslagen met het uniformeren van het straatmeubilair onder andere door het uniformeren van de fietsenrekken.
- Het totale aantal parkeerplaatsen is ondanks bovenstaande maatregelen vrijwel gelijk gebleven. In totaal zijn er nu 7.416 parkeerplaatsen, in 2002 waren dat er 7.414. Tussen de buurten is een geringe verschuiving te zien van het aantal parkeerplaatsen; zo zijn er in de Bellamybuurt 12 parkeerplaatsen bijgekomen, in de Helmersbuurt en Vondelbuurt is het aantal parkeerplekken met respectievelijk 11 en 12 verminderd en in de overige buurten zijn de verschillen kleiner.

Naast bovenstaande doelen zijn er secundaire doelen waarvan een gedeelte is gerealiseerd of waarmee een start is gemaakt.

- Met het verbeteren van het beheer van speelplekken is een start gemaakt door het beheer van de speelplekken onder te brengen bij de afdeling stadsdeelwerken waar al het beheer van het stadsdeel wordt uitgevoerd.
- Voor het verbeteren van de kwaliteit van de inrichting van verblijfsgebieden heeft het stadsdeel bijzondere plekken aangewezen. Op deze bijzondere plekken is het achterstallig onderhoud weggewerkt. Jaarlijks vindt herprofilering van een bijzondere plek plaats.
- Er is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor het realiseren van ondergrondse parkeergarages. Een parkeergarage onder het Cremerplein is hier als mogelijke locatie

uitgekomen. Daarnaast is er de afgelopen raadsperiode onder het Staringplein een ondergrondse parkeergarage gerealiseerd. Dit was echter niet het gevolg van het IPOR, maar van een proces dat al eerder in gang was gezet.

Voor het realiseren van één van de kerndoelen is helemaal geen actie ondernomen. Dat is het verbeteren van het zicht op water en het creëren van verblijfsgebieden aan het water. Van de secundaire doelen zijn het Bellamyplein tot voetgangersgebied maken, een plan voor de kunst in de openbare ruimte en het realiseren van een verkeerscirculatieplan niet gerealiseerd. Alleen voor het niet realiseren van het Bellamyplein tot voetgangersgebied heeft het stadsdeel een verklaring gegeven, namelijk dat dit in een later stadium gerealiseerd zal worden vanwege het realiseren van de plannen voor het aangrenzende project De Hallen.

Tevredenheid gebruikers

De gebruikers van de openbare ruimte in het stadsdeel stellen vast dat er over het algemeen een verbetering is te zien in de inrichting van de openbare ruimte. Zij vinden dat de openbare ruimte er minder rommelig uitziet. Dit komt doordat er meer uniformiteit is aangebracht in het straatmeubilair en doordat de anti-parkeermaatregelen zijn verwijderd. Ook zijn de gebruikers van de drie onderzochte cases tevreden over het resultaat van de heringerichte openbare ruimte. De doelen die beoogd waren bij het groot onderhoud of de herprofilering van de bijzondere plekken en de woonstraten zijn gerealiseerd.

Kwaliteit van de doelformulering: meetbaar en afrekenbaar

De doelen voor het IPOR zijn opgenomen in het programmakkoord, de visie van het dagelijks bestuur en in afzonderlijke beleidsnota's. Deze doelen hebben wel een relatie met elkaar maar dit is niet helder aangegeven. Daarnaast zijn de doelen onvoldoende specifiek, tijdgebonden en consistent. Hierdoor is het moeilijk te bepalen wat met het IPOR is beoogd, waardoor het lastig is om achteraf te beoordelen of de doelen behaald zijn. De rekenkamer heeft om een oordeel te kunnen geven over de realisatie van de doelen impliciete wensen en beloftes 'vertaald' in meetbare en afrekenbare indicatoren (zoals het aantal parkeerplaatsen en het aantal bomen).

Uitvoering

De rekenkamer constateert dat het IPOR, zoals opgenomen in het programmakkoord, niet is gerealiseerd. Volgens het programmakkoord zou het IPOR bestaan uit een analysedeel, een beleidsprogramma en een uitvoeringsprogramma. Het analysedeel is gerealiseerd, maar het beleidsprogramma en het uitvoeringsprogramma niet. Door het ontbreken van een beleidsprogramma heeft er geen integrale afweging plaatsgevonden om te bepalen waar de kwaliteit van de openbare ruimte aan moet voldoen. Bij een integrale afweging kan rekening worden gehouden met de relatie tussen inrichting, beheer en gebruik van de openbare ruimte, evenals met de relatie tussen de verschillende beleidsterreinen en daarmee het bepalen van eenduidige kwaliteitscriteria.

De uitvoering heeft versnipperd plaatsgevonden en niet op basis van een vooraf opgesteld uitvoeringsprogramma. Het IPOR wordt uitgevoerd via drie korte termijnacties en het meerjarenprogramma groot onderhoud. Uitvoering van de drie korte termijnacties was al bepaald voordat het analysedeel (onderbouwing van het beleid) gereed was. Het MGO is een bestaand uitvoeringsprogramma, waarmee uitvoering van een deel van het IPOR wordt vormgegeven. De rekenkamer ziet als nadelen bij deze werkwijze dat het nu moeilijk is vast te stellen of de uitgevoerde prestaties in voldoende mate aansluiten bij de effecten die beoogd werden.

Het stadsdeel heeft de burgers bij de uitvoering van het IPOR op succesvolle en minder succesvolle manieren betrokken. De rekenkamer vindt het succesvol om voor de onderbouwing van het beleid (analysedeel) burgers te vragen aan te geven wat zij van de huidige openbare ruimte vinden en welke verbeteringen zij noodzakelijk achten. Ook vindt de rekenkamer het betrekken van de belangengroepen bij het Handboek Inrichting Openbare Ruimte onder andere via de verkeercommissie Oud-West een goede aanpak. Wel zijn andere belangengroepen zoals de stichting bewoners platform en de ondernemersvereniging hier buiten gelaten. Daarnaast is de Belangengroep Gehandicapten Oud-West betrokken bij het obstakelvrij maken van de openbare ruimte, door deel te nemen aan toegankelijkheidsschouwen. En bij de Da Costaspeelstraat heeft het stadsdeel de initiatieven van de bewoners gebruikt om een verbetering van de openbare ruimte te realiseren.

Minder succesvol is de manier waarop het stadsdeel met de bewoners van het Staringplein is omgegaan. Zij werden pas in een laat stadium bij de plannen van het stadsdeel betrokken en voelden zich daardoor niet serieus genomen bij het nadenken over het ontwerp van het plein.

De rekenkamer constateert dat wanneer het stadsdeel de burgers of belangengroepen in een vroeg stadium betreft en actief uitvoering geeft aan de suggesties, dit een positief effect heeft op de waardering van de openbare ruimte door de gebruikers.

Kaderstelling en Controle

De stadsdeelraad heeft voor het IPOR op beperkte wijze invulling gegeven aan haar kaderstellende en controlerende rol. De stadsdeelraad heeft, met uitzondering van het programmakkoord, geen richtlijnen gegeven voor het inrichtingsplan openbare ruimte. Met het vaststellen van kaders geeft de stadsdeelraad richting aan de uitvoering van het beleid door het dagelijks bestuur. Ten slotte geven de kaders duidelijkheid aan de burger wat zij kunnen verwachten. Op grond van eenduidig vastgestelde kaders kan de stadsdeelraad haar controlerende rol tot uitvoering brengen. Om de uitvoering van het dagelijks bestuur te controleren heeft de stadsdeelraad in het begin van de periode gevraagd om voortgangsmemo's maar dit heeft geen stand gehouden. Ook bij de behandeling van het programmajaarverslag speelde het IPOR geen rol in de stadsdeelraadsvergaderingen.

De rekenkamer is van mening dat de stadsdeelraad beide rollen actiever naar zich toe kan trekken. Op die manier kan de stadsdeelraad aangeven welke effecten in het stadsdeel behaald moeten worden en het dagelijks bestuur controleren of zij de juiste maatregelen neemt en of de doelen bereikt worden. De stadsdeelraad is dan ook in staat om de burger goed te informeren.

5.3 Aanbevelingen

In het verlengde van bovenstaande conclusies doet de rekenkamer de volgende aanbevelingen aan het dagelijks bestuur en de stadsdeelraad van Oud-West.

Aanbevelingen voor het dagelijks bestuur van Oud-West

Aanbeveling 1 – Programmakkoord

- Zie het programmakkoord niet alleen als onderhandelingsresultaat, maar als leidraad voor de te behalen prestaties en effecten.
- Werk het programmakkoord uit in concrete doelen (SMART) voor de periode van vier jaar.

Aanbeveling 2 – Beleidsplan

- Ontwikkel een integraal beleidsplan voor de kwaliteit van de openbare ruimte, zodat een expliciete afweging tussen de verschillen belangen wordt gemaakt. Ga in het beleidsplan in op:
 - a. De relatie met het programakkoord.
 - b. De relatie tussen de inrichting, het beheer en het gebruik van de openbare ruimte en keuzes die daarbij nodig zijn.
 - c. De relatie tussen de verschillende beleidsterreinen en keuzes die daarbij nodig zijn.
 - d. Geef de doelen concreet (SMART) weer.

Aanbeveling 3 – Uitvoering

- Vertaal aan de hand van het integrale beleidsplan de doelen in te leveren prestaties en geef de wijze aan waarop deze tot stand worden gebracht. Koppel dit aan een handboek inrichting openbare ruimte en stel een handboek beheer openbare ruimte op.
- Blijf inspelen op ideeën die door bewoners worden aangedragen.
- Betrek bewoners altijd in een vroeg stadium bij planvorming en confronteer ze niet met plannen die niet meer bij te stellen zijn.

Aanbeveling 4 – Informatievoorziening aan de stadsdeelraad

- Stel de stadsdeelraad halfjaarlijks op de hoogte van de stand van zaken van het realiseren van de doelen.

Aanbeveling 5 – Voortgang IPOR

- Geef aan of de (nog) niet gerealiseerde doelen van het IPOR alsnog gerealiseerd worden, welke prestaties hiervoor worden geleverd en op welke termijn.
- Inventariseer welke gevolgen de nieuwe inrichting van de openbare ruimte heeft voor het beheer en het gebruik van de openbare ruimte. Ontwikkel hiervoor beheersmaatregelen en zorg voor een goede handhaving om de kwaliteit van de openbare ruimte te behouden. Koppel deze maatregelen aan het hier boven genoemde integrale beleidsplan.

Aanbevelingen voor de stadsdeelraad van Oud-West

Aanbeveling 1 – Programakkoord

- Zie het programakkoord niet alleen als onderhandelingsresultaat, maar als leidraad voor de te behalen prestaties en effecten.

Aanbeveling 2 – Kaderstelling

- Maak duidelijk welke effecten (kwaliteit openbare ruimte) in Oud-West gewenst zijn. Bijvoorbeeld door middel van het vaststellen van een beleidsplan openbare ruimte waarin dit is opgenomen.

Aanbeveling 3 – Controle

- Verzoek het dagelijks bestuur inzicht te geven in de stand van zaken van het realiseren van de doelen uit het programakkoord.
- Toets de begroting en jaarrekening aan de doelstellingen opgenomen in het programakkoord.

6 Bestuurlijke Reactie en Nawoord

6.1 Inleiding

De Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam heeft haar conceptrapport voor bestuurlijk wederhoor op 18 december 2006 verzonden en heeft het dagelijks bestuur van stadsdeel Oud-West verzocht om uiterlijk 15 januari 2007 te reageren op de conclusies en aanbevelingen. De rekenkamer heeft op 16 januari 2007 de reactie ontvangen. Deze reactie en het nawoord daarop van de rekenkamer zijn hieronder opgenomen.

6.2 Reactie dagelijks bestuur stadsdeel Oud-West

Op 18 december jl. heeft u het conceptrapport onderzoek InrichtingsPlan Openbare Ruimte Stadsdeel Oud-West voor bestuurlijk wederhoor aan ons voorgelegd. De termijn voor een bestuurlijke reactie op uw omvangrijke rapport is kort. Daarom beperken wij ons nu tot een reactie op de aanbevelingen aan het Dagelijks Bestuur. Voor de bespreking van het definitieve rapport in de Stadsdeelraad zal het Dagelijks bestuur een reactie op het gehele rapport en de conclusies voorbereiden.

Aanbeveling 1: Programmakkoord

Overnemen.

- Het Programma-akkoord wordt al gehanteerd als een leidraad voor de te behalen prestaties en effecten. Op 10 oktober 2006 is de notitie Uitvoeringsplanning programma-akkoord besproken in het Dagelijks bestuur en vervolgens ter kennisname aangeboden aan de Stadsdeelraad. Het nieuwe Programma-akkoord is, in tegenstelling tot het Programmakkoord 2002-2006, een akkoord op hoofdlijnen. De aandacht is hierbij beperkt tot het maken van afspraken over zaken die bij de coalitiepartijen gevoelig liggen. Voor veel onderwerpen zijn in het Programma-akkoord dan ook geen acties opgenomen over de te behalen prestaties en effecten.
- Dit is het vierde jaar dat de begroting is opgesteld als Programmabegroting. Op basis van de ervaringen in de afgelopen jaren zijn er ook dit jaar verbeteringen aangebracht. Ten opzichte van de Programmabegroting 2006 (of eigenlijk ten opzichte van alle programmabegrotingen uit de afgelopen raadsperiode) zijn de doelen en prestaties geactualiseerd, waarbij onder andere gebruik is gemaakt van het nieuwe Programma-akkoord. De te leveren prestaties zijn steeds meer SMART-gedefinieerd. Ook bij beleidsmatige uitwerkingen van de doelen uit de Programmabegroting wordt SMART-definiëring nagestreefd.

Aanvullende maatregelen zijn naar mening van het Dagelijks Bestuur niet nodig.

Aanbeveling 2: Beleidsplan

Niet overnemen.

Naar mening van het Dagelijks Bestuur is de gewenste verbetering van de kwaliteit van de inrichting en het beheer openbare ruimte adequaat vastgelegd in diverse stukken, zoals het programma-akkoord, het Analysedeel IPOR, het Handboek inrichting openbare ruimte, het Meerjarenprogramma groot onderhoud en de programmabegroting. In deze stukken wordt concreet ingegaan op de onder a t/m d genoemde zaken. Een integraal beleidsplan voegt hier weinig aan toe. Dit zou bovendien te veel een theoretische exercitie worden, terwijl op dit detailniveau het politieke bestuur juist van geval tot geval een integrale afweging wenst te maken.

Aanbeveling 3: Uitvoering

Gedeeltelijk overnemen.

- Voor woonstraten zijn uniformering van bestratingmaterialen en straatmeubilair en verbeteren van de toegankelijkheid de uitgangspunten. Reden hiervoor is rust in de openbare ruimte en verbetering van het beheer. Uniforme bestrating/straatmeubilair kan eenvoudiger beheerd worden en maakt ook korte reactietijden mogelijk. Vermindering van het aantal objecten op het voetpad vereenvoudigt het reinigen. De keuze per materiaal/straatmeubilair en de details zijn voorbereid door een projectgroep bestaande uit o.a. projectleiders, werkvoorbereiders, opzichters en beheerders. Hierbij zijn uitgebreid de beheersaspecten aan de orde gekomen en vaak bepalend geweest. In de eerder verzonden ambtelijke reactie is aangegeven dat prestatieafspraken voor o.a. de afvalinzameling, de veegdienst en het beheer van de bestrating, straatmeubilair en objecten in de openbare ruimte van bewoners/ondernemers al zijn vastgelegd in aparte notities. Op hoofdlijnen zijn deze doelstellingen opgenomen in de programmabegroting en binnenkort ook gedetailleerder in een Werkplan voor de uitvoerende afdeling. Het opstellen van een Handboek beheer openbare ruimte heeft naar mening van het Dagelijks Bestuur geen toegevoegde waarde.
- In de periode 2003-2006 is gewerkt aan een organisatie ontwikkeling. Op 1 januari 2006 zijn drie Wijkcoördinatoren aangesteld, die o.a. tot taak hebben ideeën van bewoners te signaleren en door te spelen. Op 1 januari 2007 is de gehele organisatiestructuur veranderd tot een min of meer gekanteld sectorenmodel. De kanteling betreft het werken naar vraagpatronen van de burger. Ook is begonnen met een cultuurveranderingstraject. Hiermee wordt de uitvoering van deze aanbeveling verder verbeterd.
- Uiteraard streeft het Dagelijks Bestuur er altijd naar om bewoners in een zo vroeg mogelijk stadium te betrekken bij de planvorming.

Aanbeveling 4: Informatievoorziening aan de stadsdeelraad

Overnemen.

De Programmabegroting vormt de basis voor alle activiteiten van het stadsdeel. Dit document legt de prestatieafspraken tussen de Stadsdeelraad en het Dagelijks Bestuur vast. Op basis van de Programmabegroting wordt ook tijdens en na afloop van het jaar verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid (voorjaarsnota, najaarsnota en jaarverslag, ofwel meer dan twee maal per jaar). Over “gevoelige” projecten of op verzoek van de Stadsdeelraad, wordt de Stadsdeelraad frequenter en/of gedetailleerder geïnformeerd. In aanvulling hierop heeft het Dagelijks Bestuur halverwege de vorige bestuursperiode tussentijds verantwoording afgelegd over de uitvoering van het programma-akkoord. Op 8 november 2004 is een tussenstand ter kennisname aan de Stadsdeelraad aangeboden. Aanvullende maatregelen zijn naar mening van het Dagelijks Bestuur niet nodig.

Aanbeveling 5: Voortgang IPOR

Gedeeltelijk overnemen.

- Het Dagelijks Bestuur is van mening dat het aantal niet-gerealiseerde doelen van het IPOR beperkt is. Bovendien zijn voor de belangrijkste niet-gerealiseerde doelen al de plannen in voorbereiding of is gepland wanneer deze gaan plaatsvinden. Het is niet nodig om hiervoor achteraf een aparte notitie op te stellen.
- Bij onze reactie op aanbeveling 2 hebben wij al aangegeven geen integraal beleidsplan voor de kwaliteit van de openbare ruimte op te gaan stellen. Ook hebben wij bij onze reactie op aanbevelingen 3 aangegeven op welke wijze de beheersaspecten zijn betrokken bij het opstellen van het Handboek inrichting openbare ruimte. Jaarlijks wordt het Handboek inrichting openbare ruimte geëvalueerd en indien nodig bijgesteld. Beheersa-

specten spelen hierbij een net zo grote rol als inrichtingsaspecten. Daarnaast is stadsdeel Oud-West aangehaakt bij stedelijke initiatieven ter verbetering van de inrichting en het beheer van de openbare ruimte, zoals bijv. de Openbare Ruimte Actie Puccini-methode. Naast aanpassing van de inrichting worden ook andere beheersmaatregelen getroffen. Voorbeelden hiervan zijn beheerd spelen, een convenant met horecaondernemers, een gebruikersovereenkomst met de exploitant van De Hallen en het werken met een Wijkprogramma per buurt.

In de Programmabegroting 2007 zijn de prestaties voor de handhaving geactualiseerd. In veel gevallen betreft dit een bijstelling van het ambitieniveau naar beneden. Afhankelijk van de beschikbaar gestelde middelen en de mogelijkheden zullen de handhavingdoelstellingen de komende jaren geleidelijk worden verhoogd. De verbetering van de handhaving wordt zowel stedelijk als op stadsdeelniveau opgepakt. Uitgangspunten hierbij zijn vereenvoudiging van de regels, gevolgd door uniform en eenduidig toezicht en handhaving.

6.3 Nawoord Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam

De rekenkamer is verheugd dat het dagelijks bestuur van stadsdeel Oud-West tijdig een bestuurlijke reactie heeft gegeven op dit rapport. Ze constateert met voldoening dat het dagelijks bestuur in ieder geval twee aanbevelingen van de rekenkamer geheel overneemt en twee gedeeltelijk. Bij de bestuurlijke reactie van het dagelijks bestuur over de aanbevelingen heeft de rekenkamer de volgende opmerkingen.

Door het dagelijks bestuur wordt gesteld dat het nieuwe programmakkoord een akkoord is op hoofdlijnen, waarbij de aandacht beperkt is tot het maken van afspraken over zaken die bij de coalitiepartijen gevoelig liggen. In de ogen van de rekenkamer zou een burger uit een programmakkoord moeten kunnen opmaken waar een bestuur in haar bestuursperiode voor staat. Indien voor een beperkt programmakkoord wordt gekozen, vraagt dat om extra aandacht voor de wijze waarop de doelstellingen van het bestuur tot uitwerking komen. Dit betekent dat prestaties zoveel mogelijk SMART zijn gedefinieerd. Hoewel de rekenkamer constateert dat hierin in de afgelopen jaren in Oud-West vooruitgang tot stand is gebracht, adviseert de rekenkamer de stadsdeelraad op dit terrein de vinger aan de pols te houden.

Het dagelijks bestuur stelt eveneens dat in het kader van de programmabegroting al verschillende malen per jaar verantwoording wordt afgelegd over het gevoerde beleid. De rekenkamer constateert dat over de in de begroting en jaarverslag genoemde prestaties rekenenschap wordt gegeven. Die vormen echter een uitsnede van de doelstellingen op het terrein van de openbare ruimte. Verder is de relatie tussen de in begroting en jaarverslag genoemde prestaties en het programmakkoord niet zo duidelijk.

De rekenkamer vindt het jammer dat het dagelijks bestuur van mening is dat een integraal beleidsplan inzake inrichting en beheer van de openbare ruimte overbodig is. In een dergelijk beleidsplan zouden de consequenties van de inrichting voor het beheer, en omgekeerd de eisen die uit het beheer voor de inrichting voortvloeien, kunnen worden afgewogen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om de gevolgen van het obstakelvrij maken van de straten voor de organisatie en de kosten van de handhaving van het autoparkeren, de consequenties van de uitbreiding van de fietsparkeerplaatsen voor het onderhoud van de straten of het uitbreiden en verbeteren van de groenvoorzieningen voor het onderhoud daarvan.

Het is de rekenkamer bekend dat op een aantal terreinen van het beheer lijnen zijn uitgezet in diverse notities. Een Handboek Beheer Openbare Ruimte kan in deze situatie een nuttige functie hebben, omdat alle doelstellingen en criteria er eenduidig in worden vastgelegd en

het zowel voor raadsleden als burgers duidelijkheid verschaft. Gezien de hoeveelheid aan afspraken die al vastgelegd zijn, lijkt het de rekenkamer dat het met relatief weinig inspanning op te stellen is.

De maatregelen die in het kader van het IPOR tot stand gebracht zijn betekenen een impuls aan het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte. Om dit niveau te behouden wordt een groter beroep gedaan op beheer en handhaving dan voorheen het geval was. Het is in dit verband opvallend dat het dagelijks bestuur in haar reactie opmerkt dat bij de behandeling van de programmabegroting van 2007 het ambitieniveau van de prestaties voor de handhaving in veel gevallen naar beneden is bijgesteld. Dit brengt het gevaar met zich mee dat de door het IPOR tot stand gebrachte kwaliteitsverhoging (deels) te niet wordt gedaan. Het lijkt de rekenkamer onwenselijk als bijvoorbeeld door een vermindering van de inspanning op het gebied van de handhaving het aantal op de stoep geparkeerde auto's zou toenemen.

Het dagelijks bestuur heeft zich in haar reactie beperkt tot de aanbevelingen, die in het rapport zijn opgenomen. Zij geeft aan nog met een reactie op het gehele rapport te komen als dit definitief is. De rekenkamer tekent hierbij aan dat er geen misverstand dient te bestaan over de status van het rapport waarop het dagelijks bestuur om een reactie is gevraagd. Dit definitieve rapport wijkt alleen af van de versie die voor bestuurlijk wederhoor is voorgelegd, waar het juist de bestuurlijke reactie en het nawoord van de rekenkamer betreft. De rekenkamer zal de bespreking van het rapport door de stadsdeelraad, als ook de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de aanbevelingen, met belangstelling blijven volgen.

Bijlage 1 – Programma-Akkoord 2002 – 2006 ‘Ruimte voor Iedereen’

In deze bijlage is een selectie van belangrijke punten uit het programmakkoord 2002-2006 opgenomen die een relatie hebben met het IPOR.

Inleiding, ruimte voor iedereen

“Ruimte voor Iedereen” is het motto wat wij aan het programma-akkoord voor de periode 2002 – 2006 willen meegeven. Ruimte voor mensen, ruimte voor ontmoeting, voor elkaars culturen, ruimte in een dichtbevolkt en klein stadsdeel, ruimte voor verschillen. Ruimte vooral ook om samen met bewoners en het bestuur in de gedeelde verantwoordelijkheid en betrokkenheid te werken aan de wensen voor Oud-West.

In de afgelopen periode zijn al veel zaken in gang gezet waarop we kunnen voortbouwen en die ons kunnen helpen die “ruimte” ook te bieden. Zoals de werkwijze van sociaal beheer, het opbouwwerk, de komst van de ondergrondse afvalcollectoren, de parkeernota, de arrangementenaanpak, Vierkant achter Oud-West, het integraal jeugdbeleid en de kunstnota. In de komende periode willen we met bovenstaand motto in gedachten naast het voortgaan op de ingeslagen weg extra aandacht en geld inzetten voor de volgende aandachtsgebieden:

- Inrichtingsplan Openbare Ruimte en uitvoering daarvan
- Arrangementenaanpak en Woningverbetering
- Onderwijshuisvesting en -kwaliteit

Inrichtingsplan Openbare Ruimte (IPOR) 2003 – 2006

Voor de komende raadsperiode zal een Inrichtingsplan Openbare Ruimte worden opgesteld. Uitgangspunt hierbij is de verbetering openbare ruimte: ruimere stoepen, speelstraten, groen, fietsenrekken d.m.v. het weghalen van parkeerplaatsen van het maaiveld, waarbij het totaal aantal parkeerplaatsen niet zal afnemen. Het is de bedoeling dat met het IPOR een meetbare kwaliteitslag wordt gemaakt.

Het IPOR bevat een analysedeel, een beleids- en uitvoeringsprogramma. Het IPOR wil kansen in de openbare ruimte optimaal benutten, rekening houden met wensen van bewoners en met feitelijke omstandigheden (zoals parkeerdruk en aanwezigheid gezinnen) en vervolgens gebiedsgericht maatwerk leveren en de lusten en lasten wat betreft inrichting openbare ruimte en parkeergelegenheid eerlijk over Oud-West verdelen.

Uitgangspunten en concrete inzet is onder meer:

- obstakelvrije openbare ruimte;
- optimalisatie parkeergelegenheid (voor fiets en auto);
- zicht op het water te verbeteren en verblijfsgebieden langs het water creëren;
- concreet voorstel: Bellamyplein gedeeltelijk tot voetgangersgebied maken;
- kijken naar “onaantrekkelijke” parkeerplaatsen bij opheffen. Die weghalen en ergens anders compenseren;
- strengere handhaving van regels met betrekking tot het gebruik van de Openbare Ruimte.

De volgende gegevens moeten in het *analysedeel* staan:

- Gegevens over verkeersstromen en verkeersveiligheid (gegevens IVV en gegevens Verkeersplan Oud-West 1999/2000).
- Bevolkingssamenstelling, in het bijzonder aantallen gezinnen (CBS, O+S).
- Aanwezige parkeerplaatsen en parkeerdruk per gebied (parkeeronderzoeken Oud-West).
- Aanwezige fietsparkeergelegenheid (aanvullend onderzoek, evt. door externen).
- Vergunninghouders en wachtlijsten per gebied (Dienst Stadstoezicht).
- Analyse te behalen winst in de openbare ruimte (bijv. pleinen en kades) (deels al beschikbaar in het kader van parkeeronderzoek, deels wellicht aanvullend onderzoek).
- Behoeftte bewoners aan o.a.: voorzieningen voor kinderen en jongeren, kunst in de openbare ruimte, groen, fietsenrekken, parkeerplaatsen en gegevens over autobezit.

Het *beleidsprogramma 2003 – 2006* moet concrete voorstellen bevatten t.a.v.:

- Herinrichting maaiveld c.q. verfraaiing openbare ruimte.
- Binnen de gemaakte afspraken over het totaal aantal parkeerplaatsen: uitbreiding dan wel inkrimping totaal aantal parkeerplaatsen per gebied.
- Voorrang voor bewoners, bedrijven (met of zonder parkeervergunning) en hun aantoonbare bezoekers boven anderen.
- Onderzoek wordt gedaan naar de technische haalbaarheid om parkeergarages ook open te stellen voor Oud-West gebonden bezoekers (met name naar de “aantoonbaarheid van het Oud-West gebonden bezoek”).
- Voorzieningen in Openbare Ruimte ten behoeve van kinderen en jongeren (o.a. speelstraten).
- Kunst in de Openbare Ruimte.
- Ondergrondse of inpandige parkeergelegenheid.
- Verkeerscirculatie.

Aan dit beleidsprogramma zit een *uitvoeringsprogramma* vast dat in elk geval bevat:

- Te bereiken resultaten, concreet en meetbaar.
- Benodigde financiële middelen.
- Fasering diverse voorstellen, concreet tijdspad.

Het besluit over het totale IPOR zal nog dit kalenderjaar aan de raad ter besluitvorming dienen te worden voorgelegd.

Openbare Ruimte

Rustiger en fraaier stedenbouwkundig ontworpen straatbeeld waarin belemmerende en overbodige obstakels verwijderd worden, duurzame materialen gebruikt worden en rekening houdend met minder validen. Handhaving daarbij is erg belangrijk.

(...)

Milieu

- Meer groen in het stadsdeel (onderdeel van het IPOR). Geveltuinen blijven stimuleren, mits goed onderhouden en voldoende commitment van de bewoners voor het onderhoud.

Verkeer

Verkeer en parkeren zijn geen doelen op zich maar zijn het gevolg van de bereikbaarheid van bewoners en hun bezoekers en bedrijven en hun bezoekers in het stadsdeel. Als gevolg van

de bereikbaarheid wordt door verkeer en parkeren een groot beslag gelegd op de schaarse openbare ruimte in ons stadsdeel.

- (...).
- Meer fietsenrekken volgens een beter ontwerp en inrichten van veilige stallingen.
- (...).

Parkeren en Bereikbaarheid

Uitgangspunt bij parkeren en verkeer is: *“geen autootje pesten, maar ook geen rode loper voor de auto uitleggen”*.

- Totaal aantal parkeerplaatsen: Het bestaande aantal algemeen voor vergunninghouders en bezoekers bereikbare parkeerplaatsen blijft gelijk Het totaal aantal parkeerplaatsen betreft het huidige aantal straat- en inbandige parkeerplaatsen voor vergunninghouders en bezoekers, invaliden op naam of nummerplaat en de koopplaatsen. Bij het bestaande aantal parkeerplaatsen moet nog opgeteld worden de compensatie van de Overtoomparkeerplaatsen (+58) en afgetrokken worden reeds genomen herprofileringbesluiten van individuele straten.
- (...).

Bereikbaarheid

- (...)
- Stimuleren toename fietsbereikbaarheid, o.a. door optimalisering aantal fietsenrekken, vrijliggende fietspaden op doorgaande wegen
- (...)

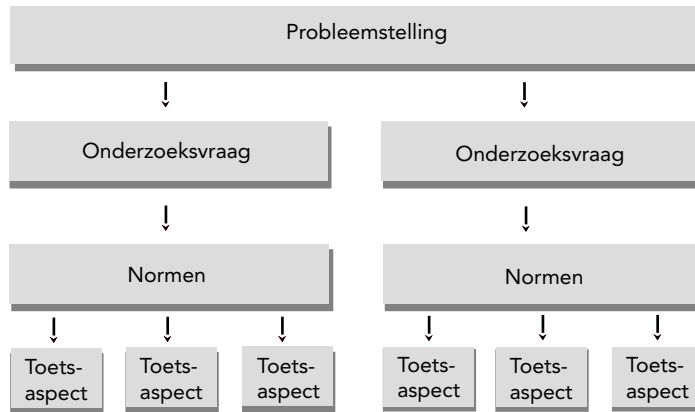
(...)

Bijlage 2 – Normenkader en Toetsaspecten

Tabel B.2.1 – Normenkader

Norm	Definitie	Toetsaspecten
Doeltreffendheid IPOR (onderzoeksvragen 1-7)	De mate waarin de doelstellingen van het IPOR zijn gerealiseerd	<p>Stadsdeelorganisatie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doelstellingen Programma-Akkoord onderdelen IPOR zijn uitgevoerd • Doelstellingen visie zijn specifiek, tijdgebonden, onderling consistent en er is rekening gehouden met de samenhang tussen inrichting en beheer. <ul style="list-style-type: none"> • specifiek: concreet en niet voor meerdere uitleg vatbaar; het is duidelijk welke prestaties en effecten worden beoogd en op welke doelgroep het beleid zich richt • tijdgebonden: voorzien van een tijdpad met tussendoelen en een einddatum • consistent: in inhoud op elkaar afgestemd • Uitvoeringsprogramma is meetbaar, tijdgebonden en financieel onderbouwd <ul style="list-style-type: none"> • meetbaar: te toetsen gegevens zijn in indicatoren uitgedrukt met een nulmeting als basis • Uitvoering IPOR is opgenomen in MGO en herkenbaar in aanpak herprofilering woonstraten <p>Gebruikers</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rol van de gebruikers bij de totstandkoming van het ontwerp. • Rol van het stadsdeel bij de totstandkoming van het ontwerp. • Relatie tussen de herinrichting en het beheer. • Gebruik van de heringerichte openbare ruimte. • Realisatie van de doelen voor herinrichting.
Rol stadsdeelraad en informatievoorziening (onderzoeksvragen 8-9)	De mate waarin de stadsdeelraad haar kaderstellende en controlerende rol heeft uitgevoerd en de mate waarin de informatievoorziening daarop is toegesneden	<ul style="list-style-type: none"> • Stadsdeelraad heeft kaders aangegeven waar binnen opstellen en uitvoeren van het IPOR heeft plaats gevonden • Stadsdeelraad heeft controle uitgevoerd op opstelling en uitvoering IPOR • Rapportage over opstellen en uitvoeren beleid is tijdig, volledig en betrouwbaar <ul style="list-style-type: none"> • tijdig: informatie wordt op een zodanig moment openbaar dat daar in de oordeelsvorming rekening mee kan worden gehouden. • volledig: de informatie weerspiegelt het beleid adequaat en sluit aan bij de informatie behoeften van gebruikers. • betrouwbaar: de informatie bevat geen materiële onjuistheden.

Figuur B.2.1 – Van probleemstelling naar toetsaspecten

Bijlage 3 – Visie op de Inrichting van de Openbare Ruimte

Visie op de inrichting en het beheer van de openbare ruimte

In de bijlage 1 wordt uitgebreider ingegaan op de conclusies uit het *Analysedeel IPOR* per functie, buurt en groep bewoners. Hieruit kunnen onderstaande lange termijn-beleidskeuzes voor de inrichting en het beheer van de openbare ruimte worden gedistilleerd:

- een substantiële aanpassing van functiebeslag op de openbare ruimte is niet nodig;
- creëer (ondergronds en inpandig) extra ruimte voor autoparkeren, m.n. in OW 21;
- breid de capaciteit van de inpandige en in de openbare ruimte geplaatste fietsparkeervoorzieningen gericht uit en bevorder het gebruik van de in de openbare ruimte geplaatste fietsenrekken door te zorgen voor meer spreiding van de fietsenrekken en het plaatsen van gebruiksvriendelijkere fietsenrekken;
- uitbreiding van groen betreft geen absolute prioriteit, vooral niet als dit ten koste gaat van autoparkeerplaatsen. Wel dient het beheer van het groen te worden verbeterd. Een vergroting van de groenbeleving is wel mogelijk door bijvoorbeeld microgroen/creatief groen te stimuleren (geveltuinen, daktuinen, bloembakken, enz.);
- het aantal speelvoorzieningen en plekken voor kinderen is voldoende, maar het beheer van de aanwezige speelvoorzieningen dient te worden verbeterd. Aandachtspunten wat betreft het aanbod van speelvoorzieningen betreffen de noordelijke punt van de Bellamybuurt en de Helmersbuurt;
- plaats hier en daar een bankje langs de looproutes;
- richt verblijfsgebieden (pleinen) vooral in als plek waar mensen elkaar tegen kunnen komen en verbeter de kwaliteit van de inrichting, o.a. door aan te sluiten op het *Beeldkwaliteitsplan Winkelstraten*;
- richt woonstraten sober en doelmatig in en verbeter de kwaliteit door het straatmeubilair te uniformeren, de toegankelijkheid van de trottoirs te verbeteren (opschonen onnodig straatmeubilair en verbeteren van fietsparkeervoorzieningen).

In bijlage 2 wordt ingegaan op hoe het *Analysedeel IPOR*, incl. deze oplegger voor het dagelijks bestuur, zich verhoudt tot het *Programmakkoord*. Aangegeven wordt welke uitgangspunten/standpunten uit het *Programmakkoord* direct terugkomen in het *Analysedeel* en de daaruit gedistilleerde visie. Daarna wordt uitgebreider ingegaan op vier ruimteclaims – groen, speelvoorzieningen, verblijfsgebieden en autoparkeren – waarbij de bevindingen van het *Analysedeel* en de daaruit gedistilleerde visie nog net binnen de grenzen van het *programmakkoord* blijven.

Invulling van de details (inrichtingsprofielen, straatmeubilair, e.d.) vindt o.a. plaats aan de hand van een op te stellen *Handboek inrichting openbare ruimte*. In een op te stellen *Handboek beheer openbare ruimte* worden de afspraken betreffende het beheer (o.a. de kwaliteitsniveau's) vastgelegd. Bewoners zullen door middel van een informatie communicatietraject worden gestimuleerd om netter met hun buurt om te gaan (inpassen in de campagne *Oud-West Schoon Best*).

Bijlage 4 – Geïnterviewde Personen

Stadsdeel Oud-West

Mw. S. Alta	Griffier
Dhr. A. Sanders	Beleidsadviseur Stadsdeelwerken
Dhr. W. Toonk	Lid van het dagelijks bestuur Oud-West
Dhr. J.P. Voncken	Manager Afdeling Ontwerp en Inrichting Openbare Ruimte

(Oud) Stadsdeelraadsleden

Mw. G. Choma	SP
Dhr. B. Fokkens	D66
Mw. N. de Kler	GroenLinks
Mw. Y Lammers	GroenLinks, lid van het dagelijks bestuur
Dhr. H. Sandee	DeGroenen
Dhr. N. van Turnhout	PvdA
Mw. I. Verrips	VVD

Belangenorganisaties

Dhr. K. Homma	Stichting Bewonersplatform Oud-West
Dhr. E. Hoogstins	Ondernemersvereniging Oud-West
Mw. J. Keijzer	Stichting Bewonersplatform Oud-West
Mw. M. de Lange	Fietsersbond
Dhr. Th Paaren	Stichting Bewonersplatform Oud-West
Mw. S. Visser	Belangengroep Gehandicapten Oud-West

Bewoners

Dhr. L. Willekens	Buurtbewoner Da Costaspeelstraat, architect
Dhr. P.G. Klok	Buurtbewoner Staringplein
Dhr. A. Renardel de Lavalette	Buurtbewoner Staringplein

Bijlage 5 – Lijst van Afkortingen en Begrippen

BKP	Beeldkwaliteitsplan Winkelstraten
BOR	Beleidsplan Openbare Ruimte
HIOR	Handboek Inrichting Openbare Ruimte
IPOR	Inrichtingsplan Openbare Ruimte
MGO	Meerjarenprogramma Groot Onderhoud

Eindnoten

- 1 Het Beeldkwaliteitplan Winkelstraten is hier niet meegenomen, omdat het geen directe invloed op het IPOR heeft gehad. Daarom gaat de rekenkamer verder niet in op het plan.
- 2 <http://www.vernieuwingimpuls.nl>
- 3 In de nieuwe raadsperiode, is gekozen voor een nieuwe vergaderstructuur, waarbij raadscommissies zijn opgeheven.
- 4 In de nieuwe vergaderstructuur van stadsdeel Oud-West bestaat er geen raadscommissie meer.

Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam

Frederiksplein 1
1017 XK Amsterdam

telefoon 020 552 2897
fax 020 552 2943
info@rekenkamer.amsterdam.nl
www.rekenkamer.amsterdam.nl